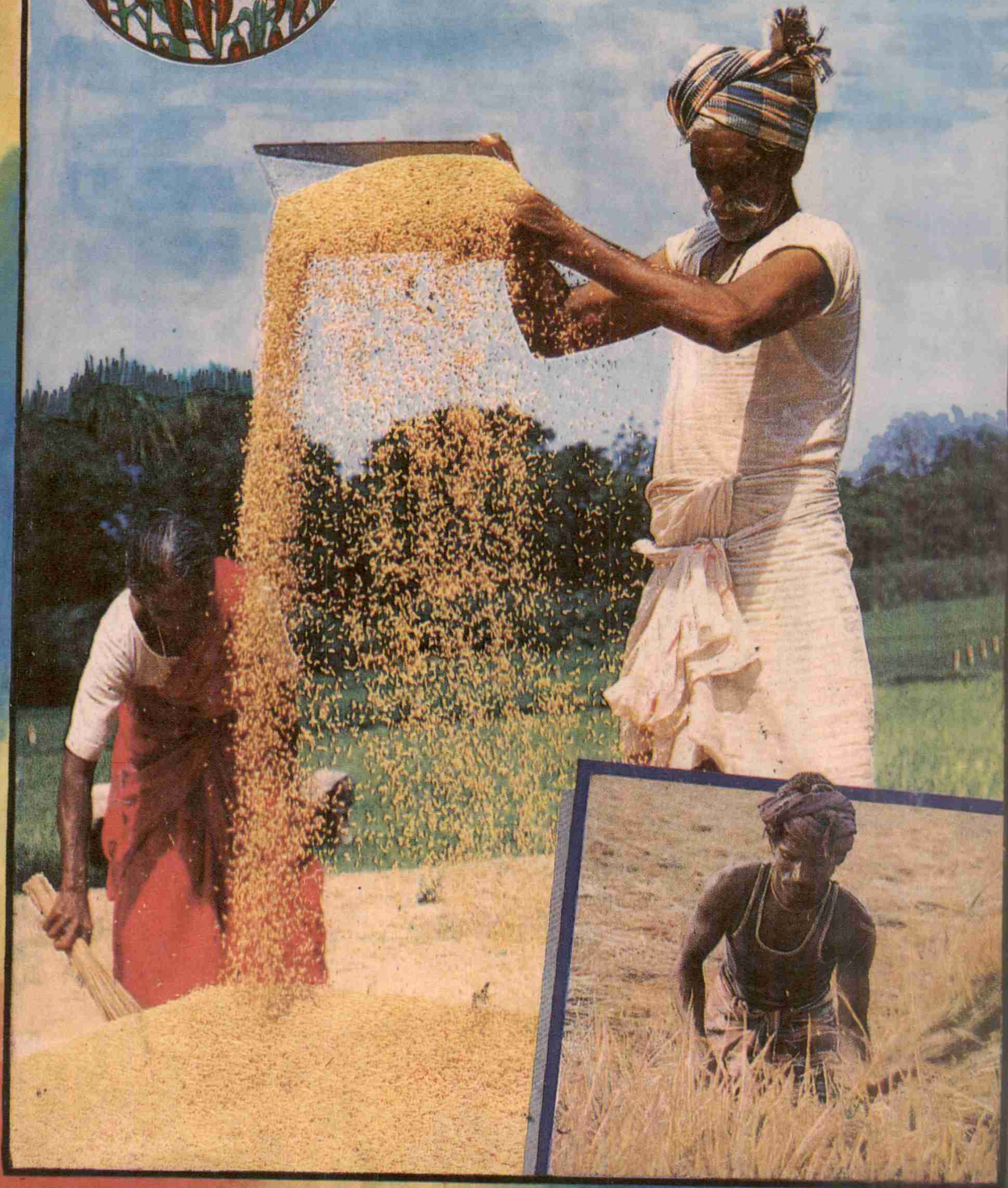

మన రైతువిజ్ఞాన

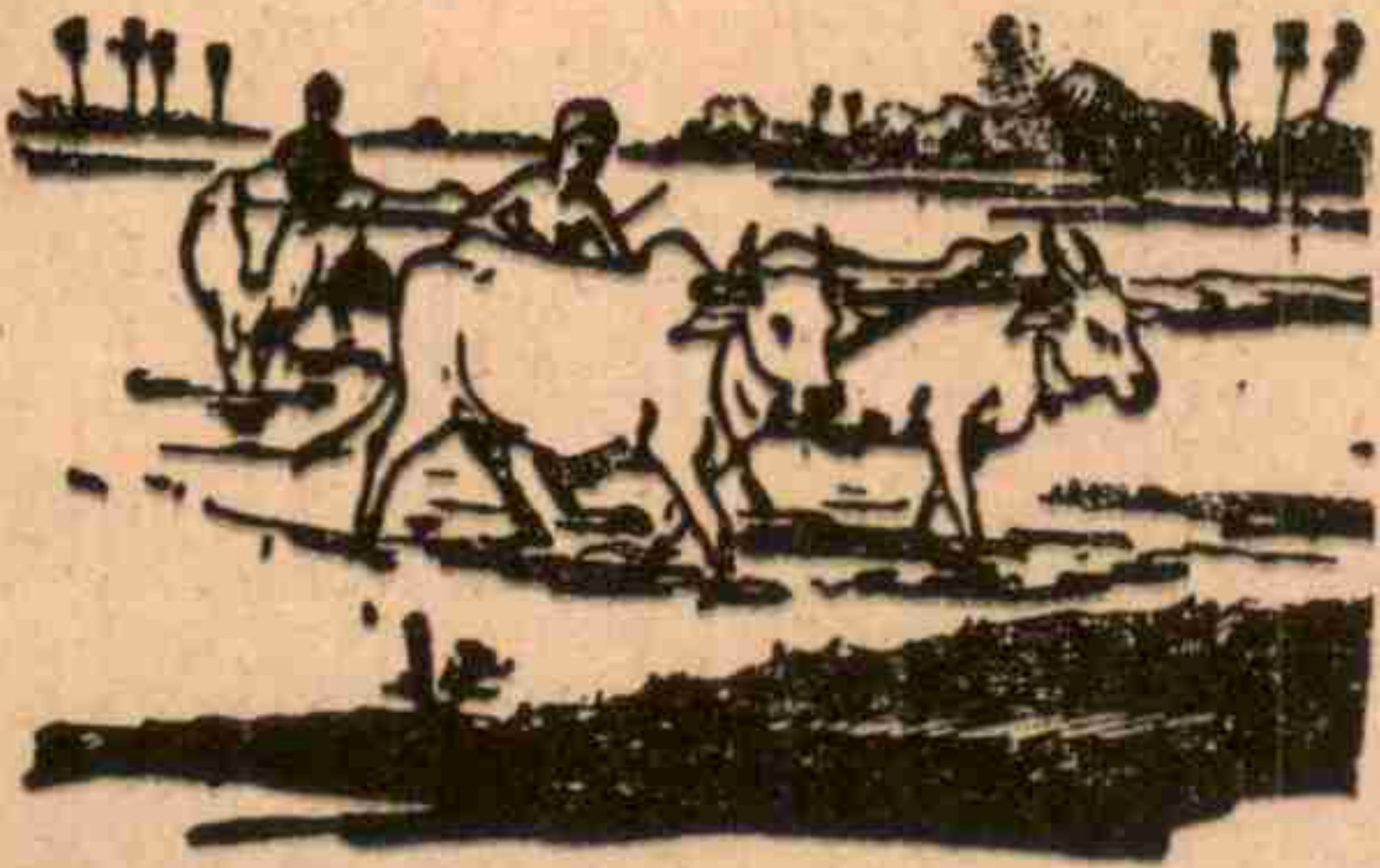
మన రైతువాణి

(త్రైమాసికపత్రిక)

1990

నవంబర్

సంపుటి: 1 సంచిక: 1

సంపాదకవర్గం :

కొరటాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి. మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల : రు. 2-50

పేజీలు : 36

చిరునామా :

ఎడిటర్

మన "రైతువాణి"

రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యాలయం

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520002

గమనిక : చెక్కులు, డి.డి.లు ఆం.

ప్ర. రైతుసంఘం పేరుతో పంపాలి.

లోపలి పేజీల్లో .....

వాణిజ్యపంటల రైతుల ఇక్కట్లు	4
కృష్ణా మిగులు జలాల వివాదం	6
విద్యుత్ రైతుల సమస్యలు	9
వ్యవసాయ విజ్ఞానం : సశ్వరక్షణ	11
మామిడితోటల పెంపకం	14
పెదనందిపాడు పన్నుల నిరాకరణ	15
పశువుల వ్యాధులు-జాగ్రత్తలు	17
చెరకుతీపి-రైతుకుచేదు	21
సాగర్ కుడికాలువ ఆయకట్టు సమస్యలు	23
గల్ఫ్ సంక్షోభం	25
జాతీయ రాణికియ పరిణామాలు	27
కృష్ణా, గోదావరిడెల్టా, ప్రపంచ బ్యాంకు పనులు	29

భూ సమస్యకు మార్గం చూపిన రాష్ట్ర వ్యవసాయ కార్మిక మహాసభ

గత మూడున్నర సంవత్సరాలలో రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో 75వేల ఎకరాలకు సంబంధించి వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం ఆధ్వర్యంలో పోరాటాలు నడిచాయి. ఇందులో 25వేల ఎకరాలను పేదల అనుభవంలోకి తెచ్చుకున్నారు. నవంబర్ 10, 11, 12 తేదీలలో సూర్యాపేటలో జరిగిన ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కార్మికసంఘం 19వ మహాసభకు హాజరైన 450 మంది ప్రతినిధులూ, ఆఖరిరోజు బహిరంగసభకు హాజరైన లక్షమంది ప్రజానీకాన్ని ఉత్తేజపరచిన విషయం ఇది. ఏ సమస్యపై నేటి భారతదేశభవిష్యత్తు ఆధారపడివుందో, దాని మూలాన్ని కనుగొని అందుకై పోరాడాలి, మత, ప్రాంతీయ విద్వేషాలకు అతీతంగా వేలాదిమందిని దిలిస్తున్న సంఘమిది.

మహాసభ అఖిల భారత సంఘ అధ్యక్షులు శ్రీ లావు బాలగంగాధరరావు పతాకావిష్కరణతో ఆరంభమైంది. శ్రీ మల్లు వెంకటనర్సింహారెడ్డి సభకు అధ్యక్షత వహించగా, రాష్ట్ర రైతు సంఘం కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ ప్రారంభోపన్యాసం చేశారు. జాతీయ నాయకులు శ్రీ సూర్యిత్, బసవపున్నయ్య వంటి సందేశాలు పంపగా చదివి వినిపించారు. పబ్లింగ్ రెవెన్యూ శ్రీ చినయకృష్ణచౌదరి సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ పి. కుంజాచన్ మహాసభలో సందేశమిచ్చారు.

భారతదేశంలోనే వ్యవసాయ కార్మికసంఘాన్ని తొలుత శ్రీ శే. పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే ప్రారంభించారు. అది దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ 4 లక్షల సభ్యత్వానికి చేరుకుని, బలమైన సంఘంగా రూపుదిద్దుకొంటున్నది.

వ్యవసాయ కార్మికులకు సమగ్ర కేంద్ర శాసనం రావాలని

మహాసభలో ఉపన్యసిస్తున్న శ్రీ లావుబాలగంగాధరరావు వేదికపై శ్రీయుతులు బి. వి. రావులు, యం. పి. నర్సింహారెడ్డి, కొరటాల సత్యనారాయణ, పాటూరు రామయ్య

భూసంస్కరణలను అమలు జరపాలని, కనీస వేతనాలు అమలు జరిపేందుకు చట్టబద్ధమైన యంత్రాంగాన్ని నెలకొల్పాలని, గిరిజనుల అటవీ ఉత్పత్తులకు గ్యారంటీ మార్కెట్ కల్పించాలని, ఫరలు తగించాలని, మతసామరస్యాన్ని కాపాడాలని, ఇంకా పలు సమస్యలపై మహాసభ తీర్మానాలు ఆమోదించింది.

శ్రీ మల్లు వెంకటనర్సింహారెడ్డి అధ్యక్షునిగా, తవనం చెంచయ్య, ఏలూరు లక్ష్మీనారాయణ, కె. వెంకటయ్య, డి. సుబ్బారావు ఉపాధ్యక్షులుగా, శ్రీ పాటూరు రామయ్య ప్రధాన కార్యదర్శిగా కె. కృష్ణమూర్తి, పి. మురళీకృష్ణ, జక్కా వెంకయ్య, పర్చూరు నాగేశ్వరరావు కార్యదర్శులుగా, మంతెన సతారామ్ కోశాధికారిగా 44 గురుతో నూతన కార్యవర్గం ఎన్నికైంది.

నవంబర్ 12వ తేదీ లక్షమందితో ఉత్తేజపూరితమైన విధంగా లక్షమందితో బహిరంగసభ జరిగింది. సంఘంపట్ల ప్రజాదరణకు ఇది చిహ్నం. నాటి వీరతెలంగాణా పోరాటకేంద్రమైన సూర్యాపేట నేడీ మహాసభతో పులికించిపోయింది.

మహాసభలో రైతునాయకుల సందేశాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం 19వ మహాసభను రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ ప్రారంభించారు. ఆయన ఉపన్యాసంలోని ప్రధానాంశాలు :

భూసంస్కరణలను అమలు జరిపేందుకు ఉద్యమాన్ని విస్తృతపరచాలని, భూగరిష్ట పరిమితి చట్టంలోని తొనుగులను తొలగిస్తూ సవరణలు చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. దేశంలో 6 కోట్ల ఎకరాల మిగులుభూమి ఉందని ప్రకటించిన ప్రభుత్వం 75 లక్షలను స్వాధీనం చేసుకొని 45 లక్షల ఎకరాలు మాత్రమే పంచింది. అంతేగాక ప్రభుత్వం భూస్వాములకు అనుకూలంగా చట్టాలు చేస్తుందని భూసంస్కరణలను చిత్తశుద్ధితో అమలుచేయ బూనడం లేదని అన్నారు. భూముల పంపిణీ కోసం సాగుతున్న ప్రజా ఉద్యమాలపై ఓర్వలేక కిరాయి మూకలతో నిర్బంధాలు, దాడులు సాగిస్తున్నారు. నగల్గెట్లకు స్వేచ్ఛనిచ్చి ఈ దాడులకు కాంగ్రీ పురుకొల్పుతున్నది. గిరిజనుల భూములు ఆక్రమణ, ప్రభుత్వం చేపట్టే పథకాల ఫలితాలు గిరిజనులకు అందకపోవడం, వాళ్ళ ఉత్పత్తులు అమ్ముకొనేందుకు స్వేచ్ఛ రకపోవడంవంటి వాటిపై ప్రభుత్వం ఎటువంటి చర్యల్ని తీసుకోవడంలేదు. వ్యవసాయ కార్మికుల కూలిరేట్లను అమలుచేసేందుకు ఇప్పుడు తగిన యంత్రాంగం కూడా లేదని విమర్శించారు.

పై సమస్యలపై ప్రజాతంత్రవాదులు, రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు ఉమ్మడిగా పనిచేసి మన ఉద్యమాలను మరింతముందుకు తీసుకుపోవాలని, ఆ లక్ష్యంగా రైతు వ్యవసాయ కార్మిక సంఘాలు సాగుతున్నాయని అన్నారు.

రాష్ట్ర రైతుసంఘ అధ్యక్షులు శ్రీ భీమిరెడ్డి నర్సింహారెడ్డి సందేశమిస్తూ నాటి తెలంగాణా రైతాంగం భూమికోసం, భుక్తి కోసం ఏ విధంగా పోరాడిందో చివరిస్తూ, నేడు రైతుకూలీలు సమైక్య భుజిండుటం కలిపి పోరాడాలని విజ్ఞప్తి చేశారు.

తాకికశక్తుల్ని బలపరచండి

దేశం నేడు తీవ్రమైన సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నది. స్వాతంత్ర్యానంతరం ఎన్నడూ కనీవినీ ఎరుగనంతటి మతకల్లోలాల మారణహోమం నాగుతున్నది. ప్రజల్లో భద్రతభావం లోపించింది. ఎవరు దీనికి బాధ్యులు? దీని పర్యవసానమేమిటి? కేంద్రంలో 11 నలులు పాలించిన శ్రీ వి.పి. సింగ్ ఆధ్వర్యంలోని నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం బి.జె.పి. మద్దతు ఉపసంహరణతో చంద్రశేఖర్, దేవీలాల్ గార్ల విద్రోహంతో, కాంగ్రెసు అవకాశ వాద రాజకీయాల కుట్రలతో కూలిపోయింది. ఆర్.యస్.యస్., బి.జె.పి. విసిరిన నవాల్ ను అందుకొని దేశ సమగ్రత, మతసామరస్యాల పరిరక్షణకై తన పదవినే త్యాగంచేయాలని వచ్చింది. జరిగిన పరిణామాలపట్ల అత్యధిక ప్రజానీకం ఆందోళన చెందుతున్నారు.

నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వ ఆర్థిక విధానాలు కాంగ్రెసు కన్నా భిన్నంగా లేనప్పటికీ, రైతాంగానికి సంబంధించి కొన్ని సానుకూల చర్యలను తీసుకున్నది. తన ఎన్నికల ప్రణాళికకు కట్టుబడి వ్యవహరించింది. ముఖ్యంగా గత 43 ఏండ్ల కాంగ్రెస్ పాలనలో రైతాంగం ఆర్థికంగా దివాళాతీసి ఆత్మహత్యల స్థాయికి చేరు కున్నది. దీన్ని ప్రతిఘటిస్తూ ఎన్నో రైతుకూలీ ఉద్యమాలు జరిగాయి. అసంతృప్తి చెందిన ప్రజానీకం ఆఖరికి ఎన్నికల్లో కాంగ్రెసును ఓడించారు.

కొత్త ప్రభుత్వం అధికారం చేపట్టిన వెంటనే కొన్ని మినహాయింపులతో రు. 10 వేల వరకు రుణాలమాఫీని ప్రకటించి అమలు జరిపింది. దీనివలన లక్షలాదిమంది రైతులు, కూలీలు, చేతివృత్తిదార్లకు మేలు జరిగింది. ప్రణాళికానిధుల్లో వ్యవసాయరంగానికి 50 శాతం నిధులు కేటాయించింది. గిట్టుబాటు ధరలకోసం రైతులు ఉద్యమాలు సాగిస్తున్న పూర్వరంగంలో కొన్ని ఉత్పత్తులకైనా మద్దతుధరను ముందుగానే ప్రకటించి రైతాంగానికి తోడ్పడింది. వెనుకబడిన తరగతుల వారికి 27 శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పించడంవలన చాలామంది పేద రైతులకు కూడా మేలు జరుగుతుంది. ఈ ప్రభుత్వంపై భూస్వామ్య వర్గాలపట్టు, పలుకుబడి బలంగావున్నప్పటికీ 43 ఏండ్లలో కాంగ్రెసు చేయని అనేక పనుల్ని ఈ ప్రభుత్వం చేయడానికి ప్రయత్నించింది. ఇంకా చేయవలసింది ఎంతో వున్నదనడంలో సందేహంలేదు. భూసంస్కరణల అమలుగురించి ముఖ్యమంత్రి సమావేశంలో ప్రకటించిన అధికార నివేదికను నాటి వ్యవసాయమంత్రిగా వున్న దేవీలాల్ స్వయంగా వ్యతిరేకించి దీన్ని బుట్టదాఖలు చేశాడు.

దేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న వ్యవసాయ సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించాలంటే గ్రామీణ ప్రాంతాల లోని వ్యవసాయ కార్మికులు, పేద మధ్యతరగతి రైతులు చేతివృత్తి దారులు ఒక్కతాటిపైకి వచ్చి పట్టణకార్మిక వర్గంతో ఐక్యమై పోరాడాలి.

ఈ స్థితికి రైతాంగాన్ని చేరనీయకుండా, దేశంలో కల్లోలాలు రేపుతున్నారు. మండల్ కమిషన్ పేరుతో కులపోరాటాలు, రామజన్మభూమి గ్రాబ్బీమనీదు పేరుతో మతోన్మాదం వికటాటహాసం చేస్తున్నాయి. ప్రజల్ని చీల్చి, సంకుచిత రాజకీయ ప్రయోజనాలను పొందడమే వీటి ఉద్దేశం. ఫలితంగా దేశం తీవ్రమైన ప్రమాదపుటంచులకు చేరుకున్నది.

దేశసమైక్యతా కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చకుండా నేడు ఏ రాజకీయ పార్టీకూడా దేశానికి మేలుచేయ లేదు. దీన్నీ విస్మరించి కాంగ్రెసు, బి.జె.పి.లు, చంద్రశేఖర్ వర్గం లాయాచీపడి విద్రోహానికి పాల్పడ్డారు. ఈ శక్తుల కుట్రలను కనిపెట్టి రైతాంగం సమైక్యంగా నిలబడి దేశసమగ్రతను, ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

ఇందుకొరకు నేషనల్ ఫ్రంట్, వామపక్షాలు సంయుక్తంగా నిర్వహిస్తున్న దేశవ్యాపిత ప్రచార ఆందోళన కార్యక్రమంలో రైతాంగం భాగస్వాములు కావాలి.

కొరటాల సత్య నారాయణ్.

నిలకడలేని వాణిజ్యపంటల ధరలపై

మార్కెట్ - రైతులు

ఏం చెయ్యాలి?

— శ్రీ ఎం. కోటేశ్వరరావు

నల్ల గొండ	29,640	18,750
రంగారెడ్డి	29,600	31,667

గత ఏడాది మొత్తం సాగు 13 లక్షల 63వేల 464.

ఈ ఏడాది ప్రత్తి మార్కెట్ దేశం మొత్తం మీద ఒక నెల రోజులు ఆలస్యంగా ప్రారంభమైందని వ్యాపార వర్గాలు భావిస్తున్నాయి. మన రాష్ట్రంలో వరంగల్ మార్కెట్ ముందు ప్రారంభమయింది. గుంటూరు, ప్రకాశం మార్కెట్ యింకా పుంజుకోలేదు. ప్రస్తుత ఖరీఫ్ పంట ఎం.సి.యు. 5 రకం వెయ్యికి పైకి 1050 వరకు (నవంబర్ మొదటివారం) ఉంది. ఎం.యి.సి హెచ్-1 (వరంగల్) 850-925 అదేరకం (గుంటూరు) 750-850 ధర వుంది. గత ఏడాది రాష్ట్రంలో 15.44 లక్షల బేళ్ళు ఉత్పత్తికాగా ప్రస్తుతం 16 లక్షలు. అయితే వర్షాల వలన గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో కొంత విస్తీర్ణం బాగా దెబ్బతిన్నది. కేంద్రంలో ఏర్పడిన రాజకీయ సంక్షోభం ప్రత్తి ధరలపై కూడా పడే అవకాశం వుంది.

ఈ ఏడాది దేశంలో ప్రత్తి ఉత్పత్తి 135 లక్షల బేళ్ళు పుండవచ్చునని ప్రాథమిక అంచనా. గత ఏడాది నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం 14 లక్షల బేళ్ళు పత్తి ఎగుమతికి అనుమతించిన కారణంగా పత్తి ధరలు నిలకడగా వుండి రైతాంగానికి మేలు జరిగింది. అదేమార్గంగా యీ సంవత్సరం 20 లక్షల బేళ్ళు ఎగుమతికి లక్ష్యంగా నిర్ణయించి పదిలక్షల బేళ్ళను అనుమతియిచ్చారు. ఈ విధంగా పెద్ద మొత్తంలో ఎగుమతికి అనుమతియివ్వటం యిదే ప్రథమం. అయితే ఈ చర్యను వస్త్రవ్యాపారులు తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు. నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయటంలో అంబానీ వంటి ప్రముఖ వస్త్రవ్యాపారుల హస్తం కూడా వుంది. అందువలన యీ శక్తులు ఎగుమతులపై ఎటు వంటి వత్తిడి తెస్తాయో చెప్పలేము. తాజా అంచనాల మేరకు ఉత్పత్తి 135 లక్షల బేళ్ళు, నిల్వలు 32 లక్షలు మొత్తం 167 లక్షల బేళ్ళ సరఫరా వుంటుంది. దీనిలో మిల్లుల వినియోగానికి 108 లక్షలు, యితర అవసరాలకు 6.5. లక్షలు మినహాయించినా మిగిలే 53 లక్షలలో కనీసం 25 లక్షల బేళ్ళు ఎగుమతి చేయవచ్చునని ఎగుమతి వ్యాపారుల అంచనా. అయితే నిల్వలు పుష్కలంగా వుంటే కారుచాకగా రైతులనుండి ప్రత్తి కొట్టేయడానికి వస్త్రవ్యాపారులు

ప్రస్తుత సీజన్ ఖరీఫ్ పంటలు ఒకటొకటిగా మార్కెట్ కు వస్తున్నాయి. దేశం మొత్తం మీద ఋతుపవన ప్రభావం బాగా వున్నందున పంటల స్థితి బాగా వున్నట్లు వార్తలు వచ్చాయి. మన రాష్ట్రంలో కొన్ని ప్రాంతాలలో అనావృష్టి, అతివృష్టి, చెగుళ్ళ కారణంగా వేరుశనగ, వరి, ప్రత్తి, మిర్చి పంటలు దెబ్బతిన్నట్లు చెబుతున్నారు. గత ఖరీఫ్, యీ ఏడాది మన రాష్ట్రంలో వివిధ పంటల సాగు, ఉత్పత్తి వివరాలు దిగువ విధంగా (విస్తీర్ణం లక్షల హెక్టార్లలో, ఉత్పత్తి లక్షల టన్నులలో) (రాష్ట్ర వ్యవసాయశాఖ సమాచారం ప్రకారం) వున్నది.

పంట పేరు	1989	1990
విస్తీర్ణం - ఉత్పత్తి	విస్తీర్ణం - ఉత్పత్తి	
వరి	31.34 - 72.26	28.51 - 73.61
ఇతర ఆహార ధాన్యాలు	24.94 - 15.10	32.00 - 26.70
వేరుశనగ	18.69 - 14.65	17.07 - 9.62
ఇతర నూనె గింజలు	5.00 - 1.17	3.51 - 2.18
ప్రత్తి	6.87 - 9.60	8.8 - 11.2
మిర్చి	1.43 - 2.39	1.25 - 1.94

వివిధ పంటల ధర వరల గురించి పరిశీలిద్దాం.

ప్రత్తి

గత ఏడు సంవత్సరాలలో ఒక్క 1986-87 ఏడాది మినహా రాష్ట్రంలో ప్రత్తి సాగు 13-14 లక్షల ఎకరాల మధ్య ఉన్నది. ఈ సంవత్సరం 13,26,074 ఎకరాలు. గత ఏడాది కంటే 37వేల ఎకరాలు తక్కువ. ప్రధానమైన జిల్లాలలో గత ఏడాది, ప్రస్తుత సీజన్ లో సాగు వివరాలు (ఎకరాలలో) యిలా వున్నాయి.

గుంటూరు	3,77,060	3,75,000
ప్రకాశం	88,388	1,00,825
కర్నూలు	1,28,521	1,22,940
అనంతపూర్	31,601	3,770
ఆదిలాబాద్	3,42,322	3,59,817
వరంగల్	1,15,692	1,10,775
కరీంనగర్	65,706	38,475
ఖమ్మం	48,960	71,952
మహబూబ్ నగర్	32,110	35,975

చూస్తున్నాను. అందువలననే "పంట ఎంతో తెలియకుండా" ఎగు మతులకు ముందుగానే అనుమతి యివ్వరాదని" వత్తిడి చేస్తున్నారు. ప్రస్తుత సీజనులో కేంద్రప్రభుత్వం ప్రకటించిన ప్రతికనీసమద్దతు ధరలు యిలా వున్నాయి. గత ఏడాది (కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రకటించినవి)తో పోల్చితే 80 నుండి రూ.130 ల వరకు పెరుగుదలవుంది.)

ఎం. సి. యు. - 5	—	రూ.770లు
హెచ్ - 4	—	750
జె.కె.హెచ్.ఎ.- 1	—	750
డి.సి.హెచ్. - 32	—	820
సువీన్	—	1140

పొగాకు

రాష్ట్రంలో లక్షల ఎకరాలలో పొగాకు సాగుచేస్తున్నారు. గత ఏడాది 88.5 మిలియన్ల కిలోల పొగాకు ఉత్పత్తి కాగా యీ సంవత్సరం 87 మిలియన్ల కిలోలు లక్ష్యంగా నిర్ణయించారు.

కేంద్రం ప్రకటించే పొగాకు కనీసమద్దతుధరలకు, మార్కెట్ ధరలకు ఏ మాత్రం పొంతన ఉండటంలేదు. ప్రతి ఏటా సిగిరెట్ ధరలు, కనీస ఎగుమతి ధరలు పెరుగుతూనేవున్నా మార్కెట్లో రైతుకు ఒక నిలకడయిన ధర రావటంలేదు. 1989లో పోల్చితే గత ఏడాది(90లో) సగటున కిలోకు 3 నుండి 4 రూ.లు తగ్గాయి. పొగాకు ఎగుమతులు తగ్గుతున్నది వాస్తవమే అయినప్పటికీ దేశీయంగా పొగాకు ఉత్పత్తుల ధరలు, పన్నులు పెరగటమేతప్ప తరగటం లేదు. అందువలన ఒక సీజన్కు, మరొక సీజన్కు ధరలలో వచ్చే తేడా మార్కెట్లోని బడావ్యాపారుల చేతివాటమేనని గత కొద్ది సంవత్సరాల అనుభవం తెలుపుతున్నది.

గత సీజన్ కంటే యీ ఏడాది ధరలు పెంచటానికి వ్యాపారులు సిద్ధంగాలేరు. గత ఏడాదికూడా తాము అంగీకరించిన ధరలనే ఉల్లంఘించి తక్కువ అదగడంతో రైతాంగం కొన్నివేల కేంద్రాలలో ఆందోళనకూడా చేయాలి వచ్చింది. గత ఏడాదికంటే కిలోకు ఒక రూపాయికి మించి అదనంగా చెల్లించలేమని పొగాకు బోర్డు వ్యాపారులు స్పష్టం చేశారు. ఆచరణలో దానిపై వెనక్కుతగ్గినా వారిపై చర్య తీసుకునేందుకు బోర్డుకు ఏ అధికారమూలేదు.

మిర్చి

రాష్ట్రంలో మిర్చి సాగు 3 నుండి 4 లక్షల ఎకరాల వరకు ఉంటున్నది. మార్కెట్ ధరలలో తీవ్ర వ్యత్యాసం కారణంగా సాగులో స్థిరత్వంలేదు. గత ఏడాది 2.39లక్షల టన్నులు ఉత్పత్తి అయింది. గత సీజన్లో ధరలు బాగా తగ్గడం, ఎర్రమిర్చి శాతం కూడా తీవ్రంగా పడిపోవటంతో యీ ఏడాది సాగుతగ్గింది. '88లో క్వంటాలు కనిష్ట-గరిష్ట ధరలు 1500 నుండి 4వేలవరకుపలికాయి. '89 జనవరి నుండి ఒక్క సారిగా 800-1800లకు తగ్గాయి. '90 జనవరిలో 350-1300లతో ప్రారంభమై రూ. 300-1000 లకు కూడా పడిపోయి యిటీవల పెరిగింది. గత సీజన్లో అనేకమంది రైతులకు ఖర్చులుకూడా రావడంతో ఆశ్చర్యంకాదు.

ధాన్యం

మార్కెట్లో బియ్యం ధరలు మండుతున్నా ధాన్యం ధరలు మాంద్యంగా వుండటం గత ఏడాది జరిగింది. కొన్ని ప్రాంతాలలో నాణ్యం లేదనే పేరుతో మద్దతు ధరలకంటే తక్కువకు కొనుగోలు చేశారు. ఈ సంవత్సరం రాష్ట్రంలో వరి విస్తీర్ణం తగ్గినట్లు ప్రభుత్వ సమాచారం తెలుపుతున్నది. గత ఏడాది 31 లక్షల హెక్టార్లనుండి 28.5 లక్షల హెక్టార్లకు సాగు పడిపోయింది. అంతేగాక శ్రీకాకుళం, విశాఖ, కృష్ణ, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో 125 వేల ఎకరాలలో టుంగ్రో వైరస్ సోకి ఒకటిన్నర లక్షల టన్నుల ధాన్యం దిగుబడి తగ్గి పోతుందని అంచనా. నాగార్జున సాగర్ ప్రాంతంలో కూడా యిటీవల భారీ వర్షాలవల్ల వరికి తెగుళ్ళు సోకాయి.

ప్రస్తుత సీజన్లో కనీస కొనుగోలు ధరలుగా మామూలు ధాన్యానికి 205, మంచి (ఫైన) వాటికి 215, నాణ్యమైనది (సూపర్ ఫైన) రూ. 225/-లుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. గత ఏడాది కంటే రూ. 20/-లు అదనం. గత ఏడాది మొత్తంమీద మార్కెట్ మద్దతు ధరల ప్రాతిపదికపైనే జరిగింది గతంలో మద్దతు ధరలకంటే ప్రయివేటు మార్కెట్ ఎక్కువగావుండేది. గత ఏడాది ఆ పరిస్థితిలేదు. తదుపరి ధాన్యం పేరుతో మద్దతు ధరలకంటే తక్కువే కొన్ని ప్రాంతాలలో రైతాంగం అమ్ముకోవలసి వచ్చింది.

వేరు శనగ

రాష్ట్రంలో సాధారణంగా 15 లక్షల హెక్టార్లలో వేరుశనగ సాగుచేయబడుతుంది. ఈ ఏడాది 17 లక్షల హెక్టార్లలో సాగు చేశారు. రాయలసీమ ముఖ్యంగా అనంతపూర్ జిల్లాలో కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడటం కొన్ని జిల్లాలలో అతివృష్టి కారణంగా వేరు శనగ దిగుబడి బాగా తగ్గింది. 9 లక్షల 82 వేల టన్నుల అంచనా కాగా సగంమాత్రమే దిగుబడి వచ్చినట్లు మార్కెట్కు వచ్చిన సరుకునుబట్టి తెలుస్తున్నది. గత ఏడాదికంటే ధరలు పెరిగినప్పటికీ దిగుబడి 50 శాతం పడిపోవటంతో రైతాంగం తీవ్రంగా స్వప్త పోయింది. ఈ విధంగా యితర నూనెగింజల పంటల దిగుబడి కూడా గణనీయంగా పడిపోయింది. మొత్తంమీద వర్షాభావం, అనావృష్టి, తెగుళ్ళు వలన యిప్పటికే కనీసం 600 కోట్ల రూపాయల మేరకు రైతాంగం నష్టపోయారని అంచనా. (ఆరువాయి 7వ

కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన 1990-91 పంటల ధరలు			
ధాన్యం—	సూపర్ ఫైన	క్వంటాలు	225/-
	ఫైన	"	215/-
	ముతక	"	205/-
జొన్నలు, సజ్జలు, మొక్కజొన్నలు, రాగులు	}		క్వంటాలు 180/-
వేరుశనగ			క్వంటాలు 580/-
పొద్దుతిరుగుడు			క్వంటాలు 600/-
పత్తి యఫ్. 414, హెచ్. 777	}		750/-
" హెచ్. 4			
పప్పుధాన్యాలు			క్వంటాలు 180/-

అమ్మబోతే అడవి - కొనబోతే కొరివి

కృష్ణా మిగులు జలాల సమస్య - పరిష్కారం

—శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ (కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం)

కృష్ణానదీ జలాలపై ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, ముఖ్యమంత్రుల సమావేశాలు తిరుపతి, బెంగళూరులో జరిగాయి. బెంగళూరు సమావేశంలో ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు మిగులుజలాల పంపకంపై కొన్ని ప్రతిపాదనలు చేశారు. తిరిగి మహాబలేశ్వరంలో ఈ ప్రతిపాదనలపై తుదినిర్ణయాలు చేయటానికి సమావేశం కానున్నారు.

మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డి అసలు మిగులు జలాల్లో మిథ్య అని తర్వాత మిగులు జలాల పంపకానికి తాను అంగీకరించినని, ప్రకటించాడు. బెంగళూరు సమావేశం అనంతరం వివిధ శాసనసభా ప్రతిపక్షనాయకులకు, వివిధ పార్టీల నాయకులకు లేఖలు వ్రాశారు. ఆ లేఖల్లో మిగులు జలాల పంపకం విషయమై నాలుగు సూత్రాలపై అభిప్రాయాలను తెలపమని వ్రాశారు. ఈ ప్రతిపాదనల సారాంశం మిగులుజలాల పంపకానికి

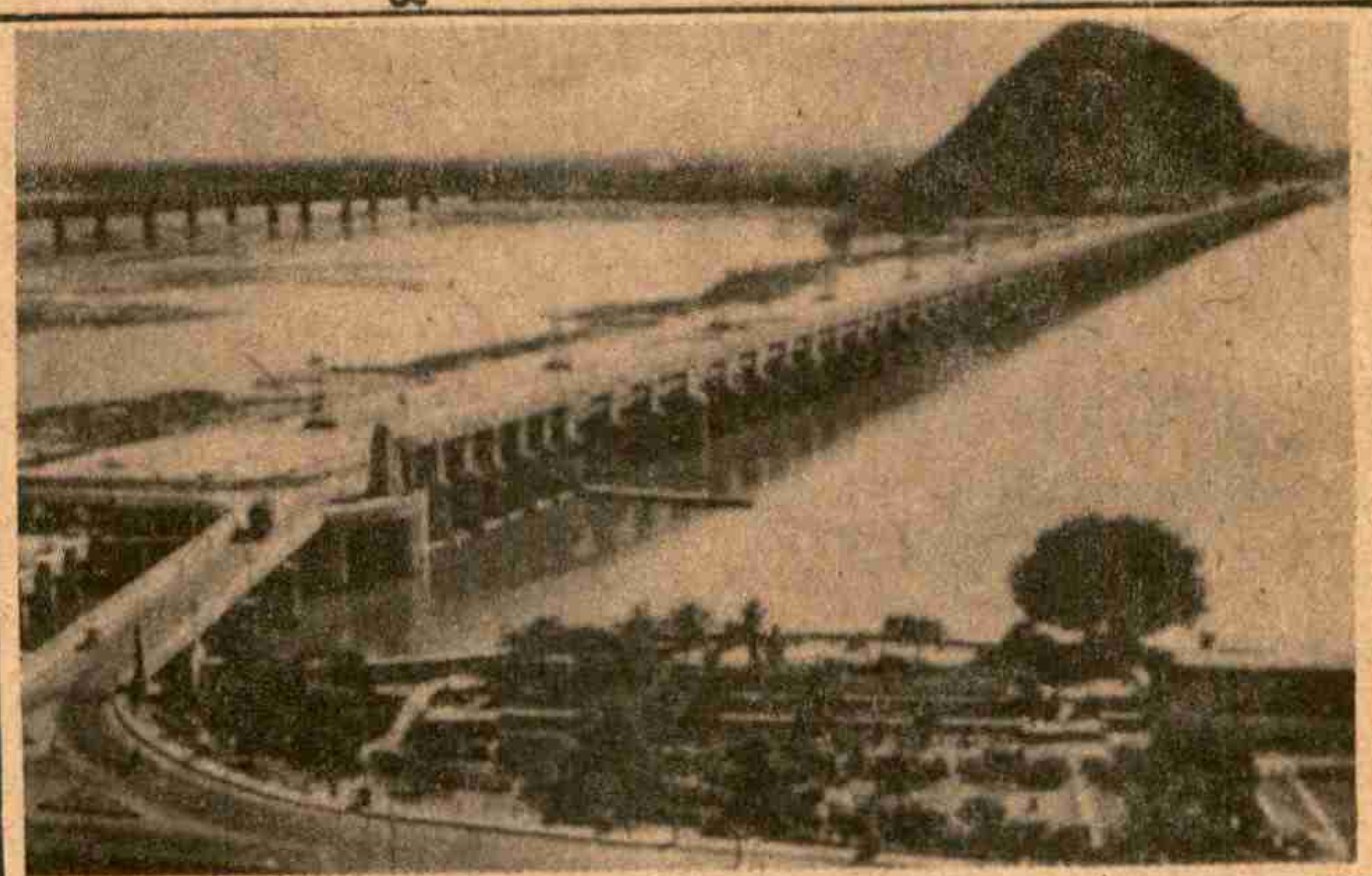
సం॥ వరకు ట్రిబ్యూనల్ మనకు ఇచ్చింది. 2000 సం॥ తర్వాత తిరిగి పునఃసమీక్ష చేసుకోవాలని సూచించింది.

గత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కరువుప్రాంతాలైన రాయల సీమ, బెలంగాణా జిల్లాలకు తెలుగుగంగ, గాలేరు-నగరి, హంద్రీ-నీవా, శ్రీశైలం ఎడమగట్టుకాలువ, భీమా రివ్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను ప్రతిపాదించింది. నీటిలో తెలుగుగంగ, ఎడమగట్టు కాలువ, ఇప్పటికే నిర్మాణం ప్రారంభించి 400 కోట్ల రూపాయలు వ్యయం చేసింది. మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక ప్రభుత్వాలు అభ్యంతరాలు లేవనెత్తడంతో ఆనాటి కాంగ్రెస్ కేంద్రప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వలేదు. తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టుకు అనుమతి సంపాదించే పేరుతో మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక ముఖ్యమంత్రులతో, చెన్నారెడ్డి సంప్రదింపులు ప్రారంభించి మిగులు జలాలపై మనహక్కులకు తిలదకాల్ ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం

కృష్ణానది

మహారాష్ట్రలో మహాబలేశ్వరం వద్ద పడమటి కనుమలలో పుట్టి మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక రాష్ట్రాలగుండా ప్రవహించి, మహబూబ్ నగర్ లో మక్తల్ తాలూకాలో తెలుగునాట అడుగిడేంతవరకు దాదాపు లోయలలోనే ప్రవహిస్తున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రవేశించిన తర్వాత తుంగభద్రానదిని కలుపుకొని మహబూబ్ నగర్ - కర్నూలు, నల్లగొండ-గుంటూరు, గుంటూరు-కృష్ణాజిల్లాల సరిహద్దుగా ప్రవహించి హంసలదీవివద్ద బంగాళాఖాతంలో కలుస్తున్నది. ఇది కృష్ణాజిల్లా పులిగడ్డ రెండుగా చీలినందువల్ల దివిసీమ ఏర్పడింది. కృష్ణానది మొత్తం పొడవు 1200 కి.మీ. మొత్తం పరివాహ వైశాల్యం 2.51 లక్షల చ. కి. మీ. కాగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఈనది పొడవు 720 కి.మీ. తుంగభద్రతో కలుపుకొని ఈ నది పరివాహక వైశాల్యం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 1.92 లక్షల చ.కి. మీ.

దీని ఉపనదుల్లో తుంగభద్ర నదిలో పారుదలు, మూసీ, పాలేరు, మునేరు, బావనాసి, నాగులేరు, చంద్రవంక, తదితర చిన్న నదులు కూడా ఉన్నాయి.

స్థూలంగా ముఖ్యమంత్రి ఆమోదంతెలిపినట్లు అవుతుంది. ఇది రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు ద్రోహం చేయటమే

కృష్ణానదీజలాల పంపకంపై నియమించిన బచావర్ ట్రిబ్యూనల్ విశ్వసనీయమైన జలాలు వార్షిక సగటున 2080 శతకోటి ఘనపుటదుగుల నీరు ఉంటుందని నిర్ధారించారు. ఆ నీటిని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు 800, కర్ణాటకకు, 700, మహారాష్ట్రకు 580, టి.ఎం.సి.ల నీటిని పంపకం చేశారు. మరో 11 టి.ఎం.సి.లు ఆంధ్రప్రదేశ్ కు, కర్ణాటకకు 24, మహారాష్ట్రకు 35, టి.ఎం.సి.ల రిజర్వేషన్ నీటిని వాటాగా ఇచ్చింది. ఈ నీరు మనకు ఇచ్చిన వాటాలో నాలుగు సంవత్సరాలలో మూడు సంవత్సరాలు నికరంగా వుంటుంది. ఇతర సంవత్సరంలో తక్కువ మనకు వస్తుంది. అందువల్లనే చివరిరాష్ట్ర మైన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు మిగులు జలాలు వాడుకొనే హక్కును 2000

ల్పిస్తున్నారు. ఈ ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు ప్రతిపాదించిన నాలుగు సూత్రాలు మన రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు తీవ్రనష్టాన్ని కల్పించాయి. కర్ణాటక ప్రభుత్వం ఎగువకృష్ణా ప్రాజెక్టు నిలువ ఈ నీటి శక్తిని 120 టి.ఎం.సి.లనుండి 284 టి.ఎం.సి.లకు పెంచి, నిర్మించ తలపెడుతున్నది. దానివలన 400 టి.ఎం.సి.ల నీటిని కర్ణాటక వినియోగించటానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కాని కర్ణాటకకు ఈ ప్రాజెక్టుకు బచావర్ కేటాయించింది 155 టి.ఎం.సి.లు మాత్రమే. దానివల్ల భవిష్యత్ లో మన రాష్ట్ర మేజర్ ప్రాజెక్టులకు భంగం వాటిల్లుతుంది. ట్రిబ్యూనల్ మనకు ఇచ్చిన మిగులునీరు తగ్గి రాష్ట్ర ప్రయోజనాలు దెబ్బతింటాయి.

మహారాష్ట్ర మరింత నీరును కొయినా తాతా హైడల్ ప్రాజెక్టులకు వినియోగించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. దీనివల్ల మన

రాష్ట్రానికి వచ్చే నీరు తగ్గుతుంది. ఎగువ రాష్ట్రంలో అదనపు నీరు నిలువచేసుకోవటం, ఉపయోగించుకోవటం వలన, మనకు నీరురావటం ఆలస్యం అవుతున్నది. ఇప్పటికే జూలై నెలకుగాని నీరురావటంలేదు. అందువల్ల మరింత ఆలస్యమై ఆగస్టు నెలకుగాని రాదు. శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టులుదెబ్బతింటాయి.

తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు అనుమతి పేరుతో కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులతో సంప్రదింపులు ఈ కొత్త ప్రతిపాదనలు రాష్ట్ర భవిష్యత్ ప్రయోజనాలకే నష్టం గాకుండా నేడు తలపెట్టి ఎడమగట్టు కాలువ గాలేరు, నగరి హంద్రీ-నీవా ప్రాజెక్టులకు స్వస్తి చెప్పటం అవుతుంది. 2000 సం॥రంవరకు మనం అదనపు నీటిని రాడుకునే హక్కును వదులుకోవటమే అవుతుంది. అందువలన ఈ ప్రతిపాదనలు ఏవియూ మన రాష్ట్రానికి ప్రయోజనకరంకావు. ఇవి ఆమోదయోగ్యం కావని నిర్వహించి ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించాలి. బీనావత్ తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా కర్ణాటక ప్రభుత్వం తలపెట్టి, నిర్మిస్తున్న ప్రాజెక్టులకు మనం తీవ్ర అభ్యంతరాన్ని చెప్పాలి. కేంద్రప్రభుత్వ ధృష్టికి తెచ్చి వాటిని నిలుపుచేయాలి.

జామ ప్రాంతాలైన తెలంగాణా రాయలసీమలలో నిర్మించ తలపెట్టిన తెలుగుగంగ, గాలేరు-నగరి, హంద్రీ-నీవా ఎడమగట్టు కాలువ మొదలయిన ప్రాజెక్టులకు మిగులు నీరుతో కేంద్రప్రభుత్వం అనుమతి, ప్రణాళికా సంఘం నిధులు కేటాయింపు జరగదని, నికర నీరుకావాలని ఒక అభిప్రాయం ఉంది. తక్షణం డిల్లీనల్ మనకు హక్కుగా ఇచ్చిన మిగులు నీటిని వినియోగించుకొని ఈ ప్రాజెక్టులు నిర్మించుకుందాం 2000 సం॥రం తర్వాత జరిగే ఈ ప్రాజెక్టులకు అదనపు వాటాకు ప్రయత్నిద్దాం. ఏమైనా కృష్ణ, గోదావరి డెల్టాలను ఆధునికీకరణ చేయటం, పులిచింతలకు, గోదావరి నీటిని మల్లించటం ద్వారా అదనంగా సమకూరుతుంది. వీటిని అవసరమయితే ఈ ప్రాజెక్టులకు వినియోగించుకోవచ్చు. ఈ అభిప్రాయాన్ని ప్రణాళికా సంఘం కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందు ఉంచి జామప్రాంతాల ప్రాజెక్టులకు ప్రణాళికా సంఘం నుండి అనుమతి, నిధులు పొందవచ్చు. అందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నించాలి.

(5వ పేజీ తరువాయి)

రైతాంగం కర్తవ్యం ఏమిటి?

పంటలు పండించటం ఒక ఎ తెతే, వాటికి తగినధర పొందడం ఒక సమస్య. ముఖ్యంగా వాణిజ్యపంటల రైతాంగ స్థితి అనిశ్చితంగా వుంటున్నది. పసిపిల్లల మాదిరి తెగుళ్ళు, అతిపృష్టి, అనా పృష్టి పీడనల నుండి కాపాడుకొనవలసి వస్తున్నది. వేలాది రూపాయల పెట్టుబడిపెట్టి బితుకు బితుకుమంటూ మార్కెట్ కు తీసుకు వెళితే ఏ ధర వస్తుందో తెలియదు. ధరలపై కేంద్ర ప్రభుత్వ ఎగుమతి, దిగుమతి విధానాల ప్రభావం, మిల్లు యజమానాల వత్తిడి, ప్రభుత్వ పార్శికామికవేతల అనుకూలత వంటి అంశాలన్నీ ప్రభావం చూపుతాయి. అందువలన రైతాంగం పంటలు పండించటానికి ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో, వాటికి తగిన ధర రాబట్టుకొనేందుకు కూడా అంతే పాటుపడాలి. దానికి సంఘటిత ఆందోళన, మార్కెట్ అధ్యయనం, ప్రభుత్వ విధానాల మార్పుకై వత్తిడి మినహా మరొక మార్గంలేదు.

కృష్ణాజిల్లా 36వ రైతు మహాసభ

కృష్ణాజిల్లా 36వ రైతు మహాసభ అక్టోబరు 31, నవంబరు 1వ తేదీలలో గుడివాడ కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూర్తిగార్లలో ఉత్సాహంగా జరిగింది. జిల్లా అధ్యక్షుడు శ్రీ అట్లూరి శ్రీమన్నారాయణ పతాకావిష్కరణతో మహాసభ ప్రారంభమయ్యింది. అక్టోబరు 1 నుండి జరిగిన డివిజన్ స్థాయి మహాసభలలో ఎన్నికయిన 186 మంది ప్రతినిధులు మహాసభకు హాజరయ్యారు. 31వ తేదీ ప్రారంభ సభకు ప్రతినిధులతోపాటు ప్రత్యేకంగా ఆహ్వానించిన మరొక 200 మంది హాజరయ్యారు. మహాసభ ప్రారంభంలో గత మహాసభ అనంతర కాలంలో మృత్యుచెందిన రైతు ఉద్యమ నాయకులకు, యితర ప్రజా తంత్ర ఉద్యమ నాయకులకు, కార్యకర్తలకు సభ జోహార్లర్పించింది.

మహాసభలో రాష్ట్ర రైతు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, కేంద్ర ప్రభుత్వ వ్యవసాయ సలహాసంఘ సభ్యులు శ్రీ వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు, డ్రైనేజీ బోర్డు మాజీ సభ్యులు శ్రీ యెర్నేని నాగేంద్రనాథ్, రాష్ట్ర రైతుసంఘ సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు, జిల్లా సి.ఐ.డి.యు నాయకులు శ్రీ బి.ఆర్. తులసీరావు, జిల్లా వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం కార్యదర్శి శ్రీ పి. మురళీకృష్ణ, జిల్లా మహిళా సంఘం అధ్యక్షురాలు, ఉంగుటూరు మండల ప్రజాపరిషత్ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి మానికొండ సూర్యావతి, శ్రీ గూడపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారలు సందేశాలు యిచ్చారు.

గత మహాసభ నుండి నేటి వరకు సంఘం నిర్వహించిన వివిధ కార్యకలాపాలపై జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీ వై. కేశవరావు ప్రవేశ పెట్టిన నివేదికపై 20 మంది చర్చలలో పాల్గొన్నారు. అనంతరం రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న వివిధ సమస్యలపై చర్చించి తీర్మానాలు చేశారు. దేశ సమైక్యతను, మతసామరస్యాన్ని కాపాడాలని, అందుకు శ్రీ వి.పి. సింగ్ ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలను ప్రజలంతా బలపర్చాలని, బి.జె.పి, విశ్వపాంచూపరిషత్లు రామజన్మభూమి వివాదాన్ని కోర్టు తీర్పుకువదలి మతసామరస్యాన్ని,

కృష్ణాజిల్లా రైతు మహాసభలో సందేశమిస్తున్న శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, వేదికపై శ్రీ వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు, శ్రీ అట్లూరి శ్రీమన్నారాయణ తదితరులు.

దేశసమైక్యతను కాపాడటానికి సహకరించాలని మహాసభ విజ్ఞప్తి చేసింది.

తొలుత ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ అట్లూరు రామబ్రహ్మం ప్రతినిధులకు స్వాగతం పలికారు. మహాసభలను జయప్రదం చేసిన ఆహ్వానసంఘం వారికి, అందుకు కృషిచేసిన కార్యకర్తలకు, ప్రజానాట్యమండలి కార్యకర్తలకు జిల్లా కార్యవర్గం కృతజ్ఞతలు తెలియజేసింది. నవంబరు 1వ తేదీ సాయంత్రం ప్రదర్శన, అనంతరం ఐహారంగసభ జరిగాయి.

మహాసభలో చేసిన తీర్మానాలు

1. ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులతో చేపట్టే పనులు సకాలంలోను, సక్రమంగాను నిర్వహించేటందుకుగాను వివిధ స్థాయిలలో అభిలషక్షులైన కమిటీలను ఏర్పరచాలి. ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులతో చేస్తున్న ఇరిగేషన్ మెన్ కాలువలు, మేజరు మీడియం డ్రైన్ లతో పాటుగా మైనర్ కాలువలు, ఫీడర్ డ్రైన్లను కూడా ఏక కాలంలో చేపట్టాలి. ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులతో చేస్తున్న పనులతో పాటు బుడమేరులోను, కొల్లేరులోను ప్రధాన ప్రవాహాలకున్న ఆటంకాలను తొలగించి ఛానల్స్ చేయాలి. అందుకు అవసరమైన నిధులను కేటాయించాలని మహాసభ కోరింది.

2. ఖరీఫ్ వరిపంట కోతలు ప్రారంభమైనాయి. మరికొద్ది రోజులలో ధాన్యం మార్కెటుకు వస్తుంది. అప్పులతో సతమతమవుతున్న సామాన్య రైతాంగం వెంటనే అమ్ముకోవలసి వుంటుంది. కొత్త ధాన్యం మార్కెటుకు రాగానే ధాన్యం ధర ఒక్కసారిగా పడిపోవటం ఏమీ జరుగుతున్న సాధారణ విషయంగా పరిణమించింది. వాస్తవానికి ఆ సమయానికి ప్రభుత్వ ఏజన్సీలు ధాన్యం కొనుగోలు ప్రారంభించక పోవటంతో రైతాంగం ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధరకంటే కూడా చాలా తక్కువ ధరకు విల్లర్లకు, కమిషన్ వ్యాపారులకు అమ్ముకోవలసివస్తుంది. కావున ఎఫ్.సి.ఐ, రైస్ ఫెడ్ తదితర ప్రభుత్వ ఏజన్సీలన్నీ కొనుగోలు కేంద్రాలు తెరచి, మార్కెటులోని ధాన్యం కొనటానికి సిద్ధంగా వుండాలని మహాసభ కోరింది.

3. మెట్ట ప్రాంతంలో వున్న చెరువులన్నింటిని వాటి గరిష్ట ప్రమాణ స్థాయికి అభివృద్ధి పరచాలి. రబ్బరు కాడను రూపుమాపటానికి అవుసరమైన కెమికల్స్ ను సరఫరా చేయాలి. అన్ని చెరువులకు సాగర్ నీటిని విడుదల చేయాలి.

మెట్టప్రాంతంలో పెండింగులో వున్న ఎత్తిపోతల పథకాలకు అవసరమయిన నిధులను యిచ్చి వెంటనే పనులు ప్రారంభించాలి. తారకరామ, ఖండ్రక, ముస్తాబాద్ ఎత్తిపోతల పథకాలకు అవసరమయిన పూర్తినిధులను రాష్ట్రప్రభుత్వం యివ్వాలి.

4. నిధుల కొరత కారణంగా నిలిచిపోయిన సాగర్ కాలువల నిర్మాణానికి అవసరమయిన నిధులు కేటాయించి పనులు వేగంగా సాగించాలి.

5. 88, 89 సంవత్సరాలలో ఊడ్చిన అనంతరం వరదల వల్ల నష్టపడిన వరిపైర్లకు పంటల ఓమా పరిహారం యివ్వాలి. 88 వరదలకు నష్టపడిన గ్రామాలకు ఆవాస సర్దిఫికెట్లు యివ్వాలి. ఖరీఫ్ రుణాలు వెంటనే యివ్వాలి.

6. 7.5, -10 హార్వెస్టర్ కలిగిన వ్యవసాయ పంపు సెట్లకు విద్యుత్ స్లాబు రేటునే కొనసాగించాలనీ, మీటర్లు దిగించటం, కెపాసిటర్లు పెట్టాలనే నిబంధన తొలగించాలని మహాసభ కోరింది.

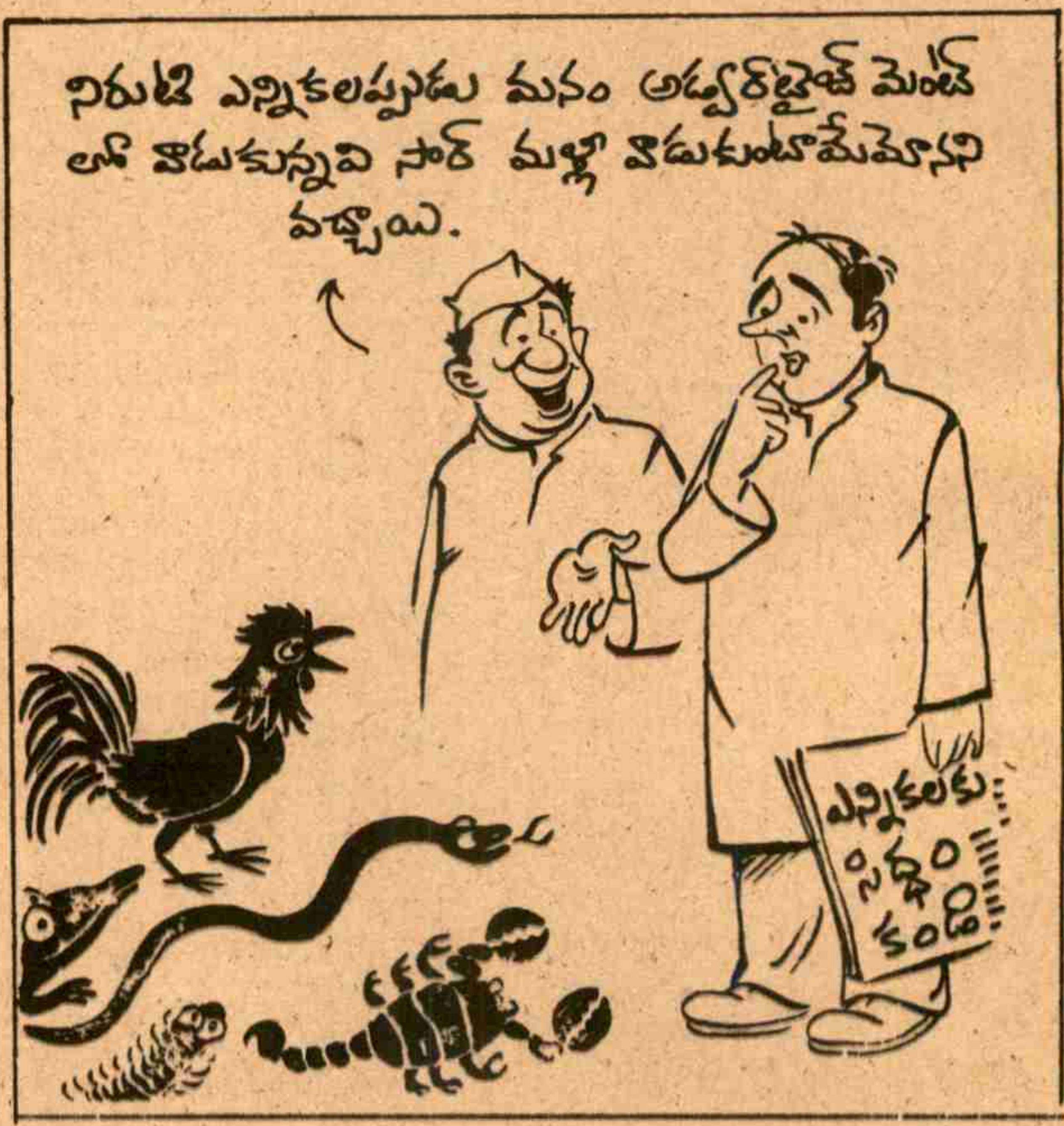
7. 90-91 సీజనుకు చెరుకు టన్నుధర రు. 450లు ఇవ్వాలని మహాసభ కోరింది.

8. పులిచింతల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వెంటనే చేపట్టాలని. 2 వేల సంవత్సరాలవరకు వినియోగించుకొనే హక్కుగల కృష్ణానది మిగులు జలాలు ఇప్పుడే పంపిణీకి పూనుకోవటం సరైనది కాదని మహాసభ తీర్మానించింది.

నూతన కార్యవర్గం

జిల్లా మహాసభ 37 మందితో నూతన కార్యవర్గాన్ని, 10మందితో ఆఫీసు బేరర్లను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొన్నది.

అధ్యక్షులు : శ్రీ సూరనేని విజయసారధిరావు, ఉపాధ్యక్షులు: శ్రీమందేపూడి నాగభూషణరెడ్డి, శ్రీ దొడ్డపనేని రామారావు, శ్రీ సూరపనేని సుబ్రహ్మణ్యం, కార్యదర్శి: శ్రీ వై. కేశవరావు, సహాయ కార్యదర్శులు : శ్రీ నీలం మురళీకృష్ణారెడ్డి, శ్రీ గాదె సుబ్బారెడ్డి, శ్రీ ఎస్. నాగేశ్వరరెడ్డి, శ్రీ వెంపటి ఉమాకృష్ణప్రసాద్, శ్రీ పాతూరు రవి.

కూర్చుని తింటుంటే కొండకూడా తరుగుతుంది

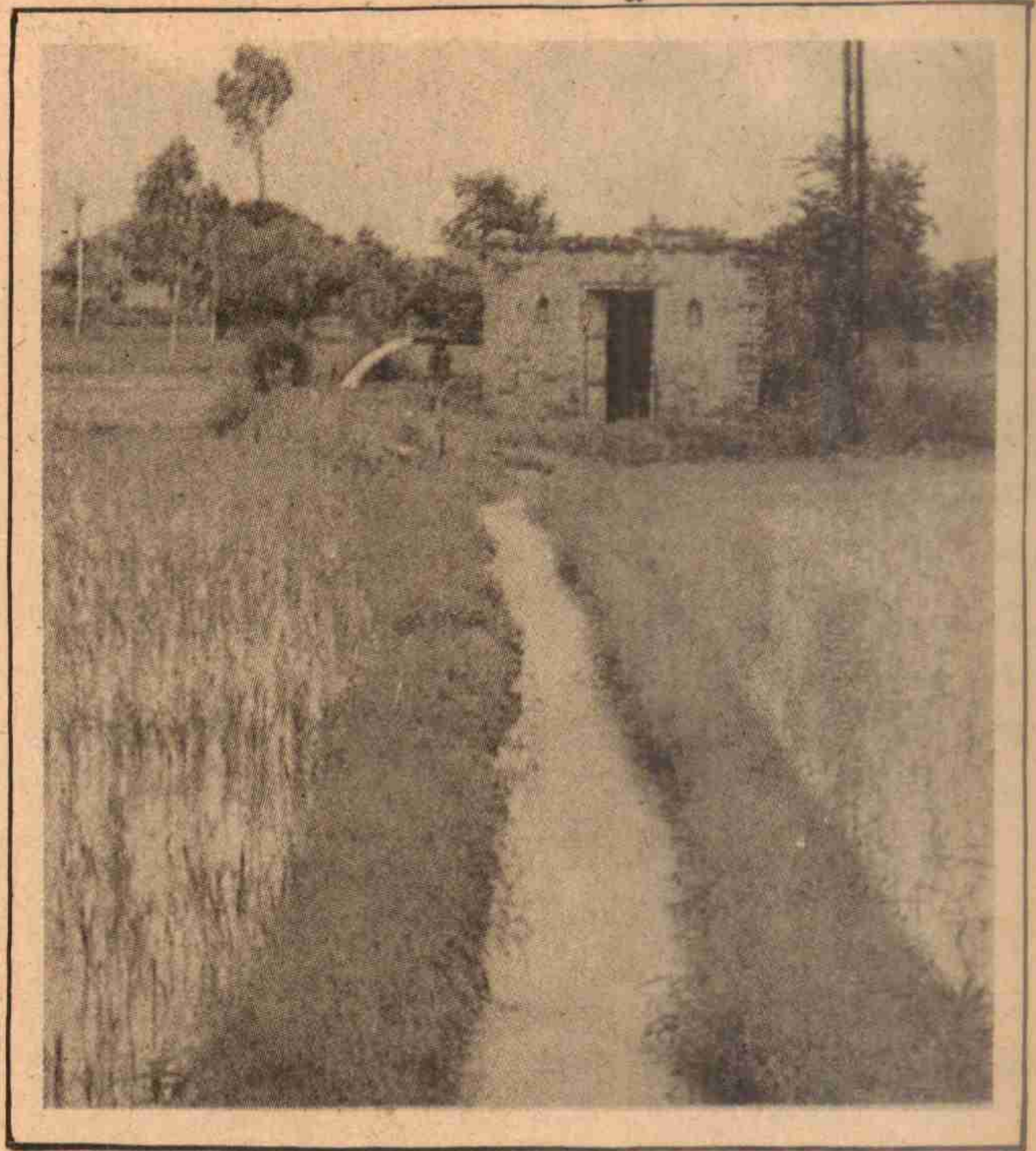
ప్రభుత్వ నిర్ణయ వైఖరి-విద్యుత్ రైతు కడగండ్లు

— శ్రీ నర్రా రాఘవరెడ్డి (M.L.A.)

చెన్నారెడ్డి తిరిగి అధికారంలోకి వచ్చినప్పుడు నుండి విద్యుత్ వినియోగిస్తున్న రైతులపై తీవ్రభారం మోపాలని అనేక ప్రయత్నాలు చేశారు. దీనికి రైతాంగంలో తీవ్ర ఆందోళన చెలరేగింది. శాసనసభలోని ప్రతిపక్షాలు, మరి ఇతరులు దీనికి వ్యతిరేకత వ్యక్తం చేశారు. దీని ఫలితంగా గత శాసనసభ సమావేశంలో టపాచ్.పి కలిగియున్న రైతాంగానికి కరెంట్ చార్జీ మాఫీ ప్రకటించారు. ఇది కొంత ఊరట కలిగించింది. అయితే ఇదే సమయంలో రైతులందరూ మోటార్లకు కెపాసిటర్లు పెడితేనే ఈ రాయితీ అమలు అవుతుందని లేకపోతే 25% సర్చార్జీ విధిస్తామని విద్యుత్ బోర్డు అధికారులు ప్రకటించారు. రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా నిత్యం కరువుకు గురిఅవుతున్న మెట్ట ప్రాంతాలలో రైతాంగం వీటిని వ్యవసాయం కొరకు వినియోగిస్తున్నారు. సొంత ఖచ్చిత బావులు త్రవ్వ మోటార్లు వినియోగించడం విపరీత వ్యయంతో కూడినది. రాష్ట్రంలో 11 లక్షల మోటార్లు వ్యవసాయం కొరకు వినియోగించి 80 లక్షల ఎకరాలకుపైగా భూమిని సాగులోకి తెచ్చారు. అధికోత్పత్తికి ఇది ఎంతగానో తోడయింది. ఈ మోటార్లన్నిటికీ కెపాసిటర్లు కొద్దికాలంలో పెట్టాలనటం రైతాంగానికి సాధ్యపడేది కాదు. కెపాసిటర్ ఒక్కొక్కటి రూ. 500 నుండి రూ. 1000 వరకు మార్కెట్లో ధర పలుకుతోంది. మోటార్లన్నింటికీ దాదాపు 5800 కోట్ల రూపాయల వరకు రైతాంగం ఇందుకు వ్యయం చేయవల్సి వస్తుంది. ఈ వ్యయాన్ని రైతాంగం మోయలేదు. గతంలో ఈవిధానాన్ని ప్రవేశపెట్టి ఇది ఆచరణయోగ్యంగాక రైతాంగం ఆందోళన చేయటంతో ప్రభుత్వం ఈ ప్రతిపాదనను విరమించుకుంది. తిరిగి కెపాసిటర్లు పెట్టాలన్న విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టటం రైతాంగానికి తీవ్రదెబ్బ. మరి ఆచరణ సాధ్యం కూడా కాదు అందువల్ల ఈ ఉత్తర్వును ఉపసంహరించాలి.

ట్రాన్స్ ఫార్మర్లకే కెపాసిటర్లు పెడితే లోడ్ షెడ్డింగ్, విద్యుత్ క్రమబద్ధంగా సరాఫరా చేయటం సాధ్యం అవుతుంది. అప్పుడు ట్రాన్స్ ఫార్మర్లు మాడిపోవటం, మోటార్లు కాలిపోవడం వంటివి నివారించవచ్చు. ఇందుకు ప్రభుత్వం బాధ్యత తీసుకోకుండా ఈ బాధత్యను రైతాంగంపై నెట్టి విపరీతమయిన భారాన్ని మోపడం ఊతవ్యంకాదు. ఒకవైపు రైతాంగానికి రాయితీ ప్రకటిస్తూ మరోవైపు ఈ భారాన్ని చేయటం సమర్థనీయంకాదు.

రాష్ట్రంలో అనుమతి లేకుండా అక్రమంగా కనెక్షన్లు తీసుకున్నారనే సాకుతో విద్యుత్ బోర్డు ఒక టపాచ్. పి.సి. రూ. 1325/-లు పెనాలోటి కనెక్షన్ చార్జీలక్రింద వసూలుచేయ నిర్ణయించింది. ఇలాంటివి రాష్ట్రంలో 1 లక్ష వరకు ఉన్నాయని విద్యుత్ బోర్డు ప్రకటించింది (ఉదా: వరంగల్ 10వేలు, కడప 8వేలు) ఈ అనుమతి

లేకుండా అక్రమంగా కనెక్షన్లు తీసుకున్నారని చెప్పబడుతున్నవారిలో అత్యధికభాగం సుమారు 80 శాతం వరకు హరిజన, గిరిజన తదితర బలహీనవర్గాలకు చెందిన వారే. వీరికి ఎస్.సి, డి.సి. కార్పొరేషన్లు, జీవన్ ధార, డి.ఆర్.డి.ఎ., తెలుగు గ్రామీణ క్రాంతిపథకం మొదలయినవాటి ద్వారా బావులు, బోర్లు మంజూరు చేయబడ్డాయి. పై పథకాలు అన్ని దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న బలహీనవర్గాలవారికి సహాయ పడటానికి ఉద్దేశించబడినవే. వారికి బావిగాని, బోర్గాని కల్పించబడి విద్యుత్ కనెక్షన్లు ఏండ్ల తరబడి ఇవ్వకుండా విద్యుత్ బోర్డు అనుసరించిన నిర్ణయవైఖరి ఫలితంగానే ఇవి అమలుకువచ్చాయి. నేడు వీటిని క్రమబద్ధం చేయడానికి పెనాలోటి కనెక్షన్ చార్జీలక్రింద 1325/- చెల్లించమనడం దారుణం. బలహీనవర్గాల ఉద్ధరణ అని చెబుతున్న ప్రభుత్వం ఈ ఉత్తర్వులన్నిటిని అమలు జరపటానటం ప్రమాదం కాదు. ఈ ఉత్తర్వు ఉపసంహరించి హరిజన, గిరిజన తదితర బలహీనవర్గాలకు తోడ్పడాలి. అలాగే ఇప్పటికే సంక్షేమ పథకాలుక్రింద ప్రభుత్వం సహాయం చేసి బావులు, బోర్లు త్రవ్వకుని ఉన్న బలహీనవర్గాల ప్రజలకు విద్యుత్ కనెక్షన్లు వెంటనే ఇవ్వాలి.

ఈ కోర్కెలు సామాన్య రైతాంగంయొక్క ముఖ్యంగా బలహీన వర్గాలకు సహాయపడేవి, అధికోత్పత్తికి సహాయపడేవి. ఈనాడు

కరువులో అధిక మాసం వచ్చినట్లు

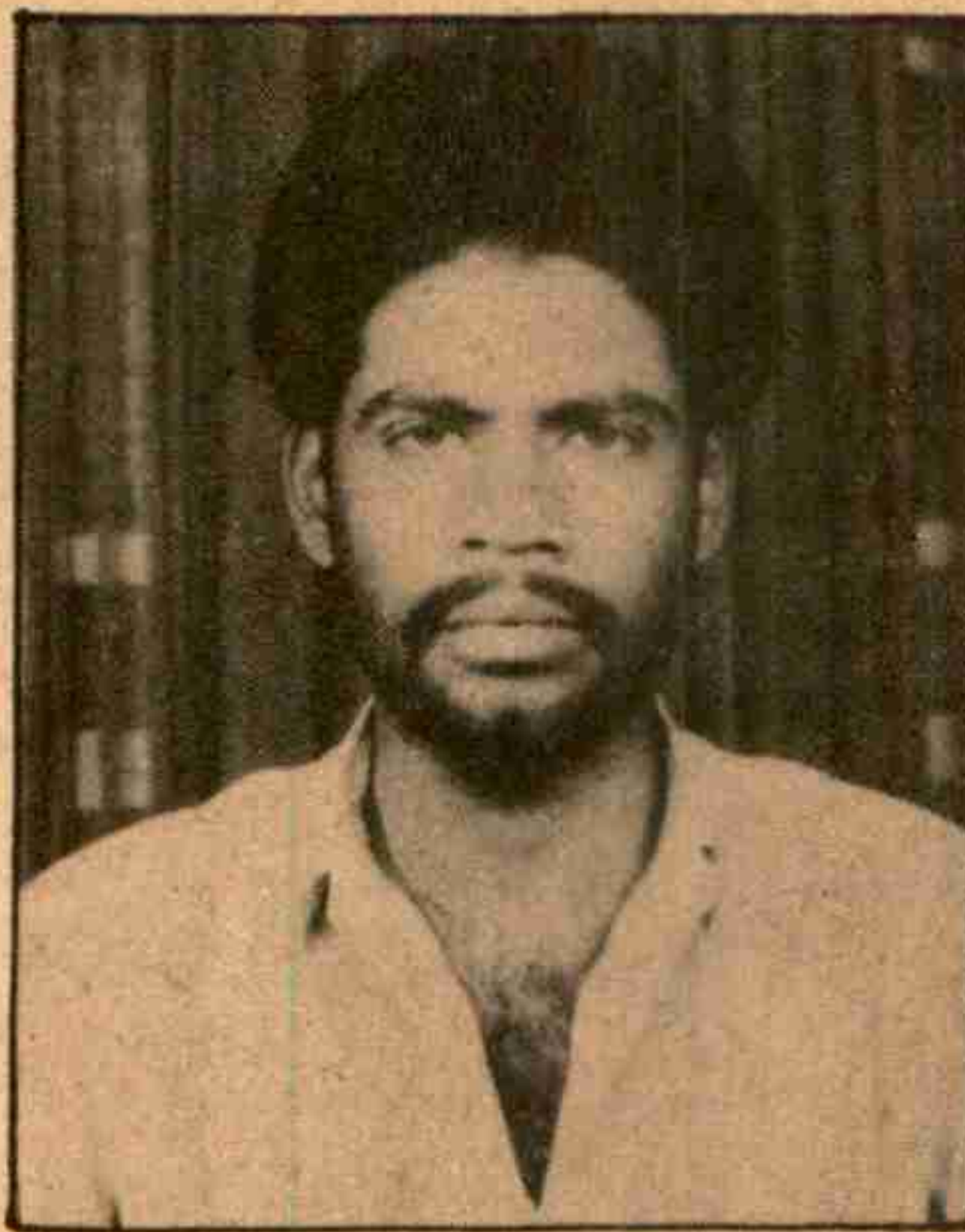

సగటున ఎకరాకు ప్రాజెక్టుల ద్వారా ప్రభుత్వం నీరు ఇవ్వటానికి రూ. 20/- నుండి 30/-ల వరకు ఖర్చుపెట్టక తప్పడంలేదు. ఇలాంటి సందర్భంలో రైతాంగమే విపరీతమైన పెట్టుబడులు పెట్టి నీరువసరులు కల్పించుకుంటున్నప్పుడు విద్యుత్ కనెక్షన్లు ఇవ్వటం ప్రభుత్వ విధి.

ప్రభుత్వం 5-హెచ్.పి. పైన మోటార్లను వినియోగిస్తున్న రైతులకు రూ. 150, 10-హెచ్.పి. పైన మీటర్లు విగించి రీడింగ్ ను అనుసరించి యూనిట్ కు 50 పైసలు వసూలుచేయ నిర్ణయించింది. మెట్ట ప్రాంతాలలో నీటిమట్టం బాగా పడిపోయి 5-హెచ్.పి. వినియోగించటానికి వీలయిన ప్రాంతంలో కూడ 10 ఆపైన హెచ్.పి. మోటార్లను వినియోగించవలసి వస్తున్నది. మరికొన్ని చోట్ల ఎత్తిపోతల పథకాలు, జాయింట్ ఫార్మింగ్ సొసైటీలు, కమ్యూనిటీ వెల్స్ (సామూహిక బావులు)లతో సంక్షేమపథకాల క్రిందవసరులు పొంది రైతులు వ్యవసాయం చేసుకుంటున్నారు. వీటికి 10-హెచ్.పి. ఆపైన కూడ వున్నాయి. వీటన్నింటిలో సామాన్య రైతులు, బలహీనవర్గ రైతులు అత్యధికంగా వున్నారు. ఈ ప్రత్యేక ఉత్తర్వు మీటర్ రీడింగు వలన తక్కువ కాలంలో విపరీతమయిన భారం పడుతుంది ఇది వ్యవసాయానికి దెబ్బ, రైతాంగం మోయలేదు. ప్రభుత్వం పునః పరిశీలించి 5-10 హెచ్.పి. లకు ఏ రేటుయితే వసూలు చేస్తున్నారో పైవాటికి కూడ అదే రేటు వసూలు చేయాలి.

వ్యవసాయంలో విద్యుత్ వినియోగంపై ప్రభుత్వానికి ఒక సమగ్రవైఖరి లేదని పై చర్యల వలన స్పష్టం అవుతోంది. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం వివిధ పక్షాల రైతాంగ ప్రతినిధులతో, ప్రతిపక్ష నాయకులతో సంప్రదించి సమగ్ర విధానాన్ని రూపొందించాలి.

అమరుడు రహింకు జోహార్లు

అది మహబూబ్ నగర్

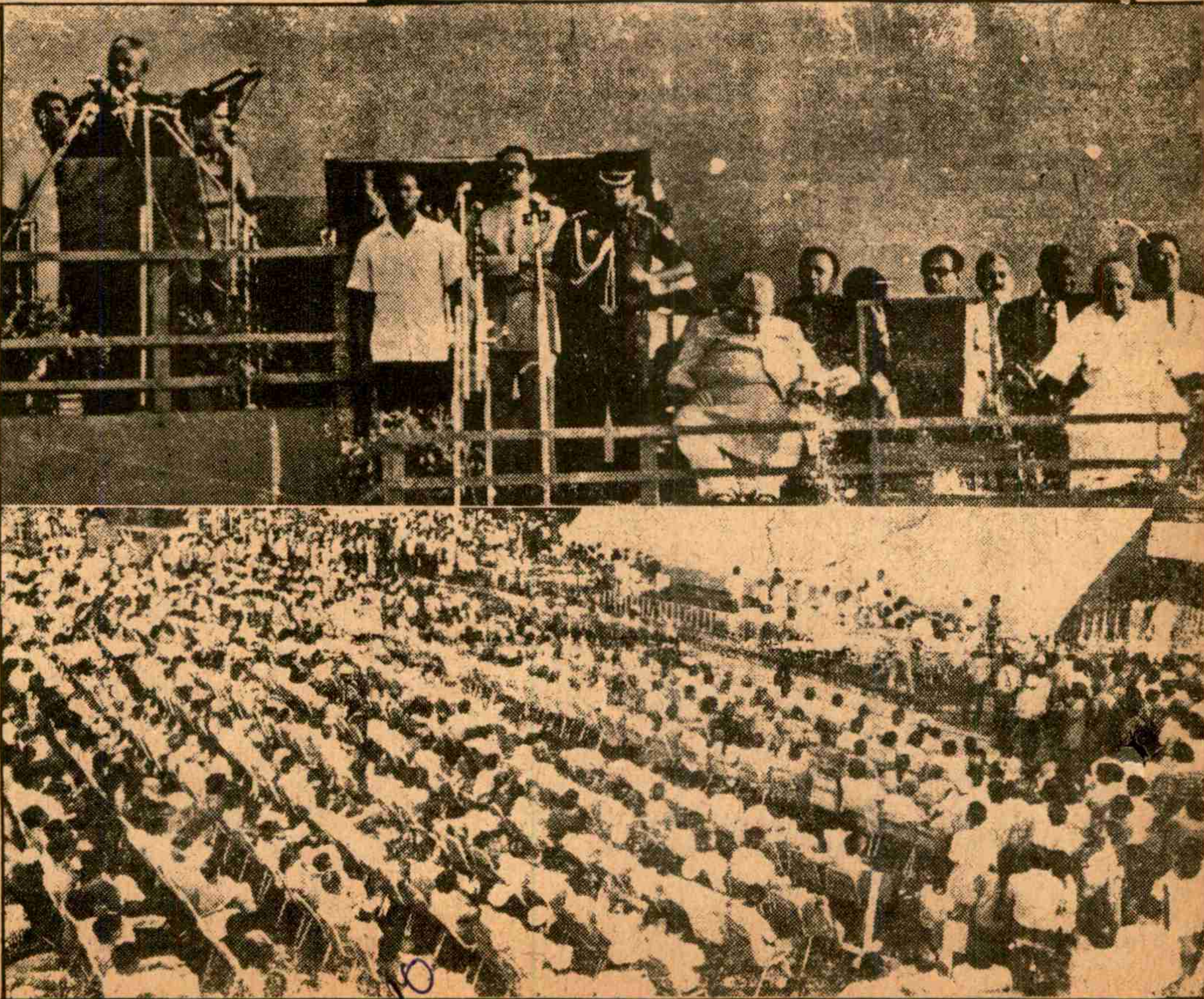
జిల్లా బొమ్మన పల్లి గ్రామం. అర్ధరాత్రి 2 గంటలు. వూరి జనం గాఢ నిద్రలో మునిగి వున్నారు. ఉన్నట్టుండి హఠాత్తుగా రాక్షసమూక పూరిపెపడింది. అమరా పేరుపీపుల్స్ వార్ (రాడికల్స్). సమ సమాజ నిర్మాణం కోసం అహ

ర్నిలలా పాటుపడే కార్యకర్తల ప్రాణాలు తీయడమే వారిధ్యేయం. రక్తపిపాస వారిస్పృతి. ఆ గ్రామ మార్క్సిస్టు పార్టీ నాయకుని ఇంట్లో ఆదమరచి నిద్రపోతున్న కార్యకర్తలపైపడి, విచృలవిడిగా కాల్పులు సాగించారు. అంతా తేచుకునేలోపే డి.వై.ఎఫ్.ఐ డివిజన్ కార్యదర్శి, ఆ గ్రామ యువతకు ఆదర్శనాయకుడు 28 సం॥ల ప్రాయం కల్గిన కామ్రేడ్ యం.ఎ. రహింను సైన్ గన్ తో కాల్చి చంపారు. మరో 14 మంది కార్యకర్తలను గొడ్డళ్ళతో సరికారు. బరికెలతో పొడిచారు. రాడికల్ రాక్షసమూక జరిపిన ఈ దాడిలో మృతిచెందిన రహింకు జోహార్లర్నిస్తున్నాం. వారి కుటుంబ సభ్యులకు సానుభూతిని ప్రకటిస్తున్నాం. పీపుల్స్ వార్ నక్సలైట్ల అరాచకాలను ఖండించవలసిందిగా ప్రజాతంత్ర వాదులందరికీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

నల్లజాతి సూరీడు నెల్సన్ మండేలా

దక్షిణాఫ్రికాలో శ్వేత జాతి నురహంకార పాలనకు వ్యతిరేకంగా అవిరామంగా పోరాడి 27 సంవత్సరాల నంతరం ఇటీవలే నెల్సన్ మండేలా జైలునుండి విడుదల అయ్యాడు. ప్రస్తుతం ఆయన వయస్సు 72 సంవత్సరాలు. మండేలా జీవితం నల్లజాతి ప్రజల విముక్తితో ముడి వేసుకున్నది. ప్రపంచ ప్రజలు వారి పజానవున్నారు అదేవారికి వెయ్యేసు గుల బలం.

నెల్సన్ మండేలా అక్టోబర్ 15 నుండి 18 వరకు భారతదేశంలో పర్యటించారు. కలకత్తాలో ఆయన కనీవినీ ఎరుగని రీతిలో అపూర్వ మనస్వాగతం లభించింది. తాను ఉత్తేజపడి ప్రజానీకాన్ని ఉత్తేజ పరచాడు మండేలా. నాటి సభాద్యక్షులు ఇవి :

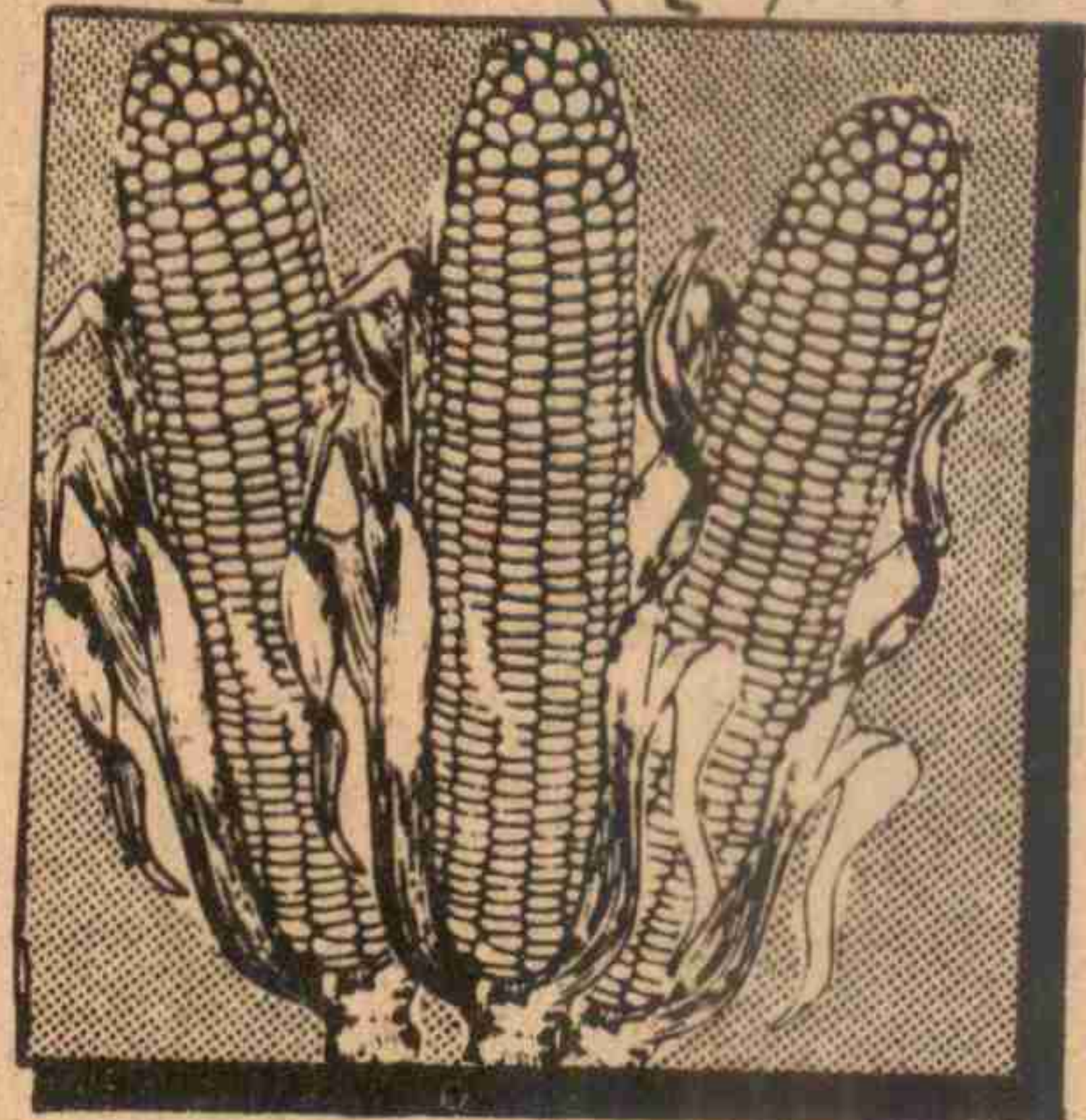

—డా॥ ఎన్. వేణుగోపాలరావు లాంఛాం, గుంటూరు.

బడినది. వీటిలో ముఖ్యమైనవిగా మనం ఈ క్రిందివాటిని దృష్టిలో వుంచుకోవాలి.

- (i) కిలకమైన పురుక్కో లేక తెగులుకో తట్టుకొనే వరి వంగ దాన్ని విధిగా ఎన్నుకోవాలి.
- (ii) పురుగు సమస్య స్థాయిలోకి మారే పరిస్థితిని నిఘా కార్యక్రమాల ద్వారా అంచనా వెయ్యాలి.
- (iii) నారుమడిలో నాటబోయే 4-5 రోజుల ముందుగా కార్పొ పురాన్ గుళికలను (ఎకరాకు సరిపడే మడిలో సుమారు 750 గ్రా॥) ఇసుకలో కలిపి సమానంగా చల్లాలి. ఇది వీలు కానిచో నాటబోయేముందు పీతిన నారును కోరోపెరిఫాస్ (2 మి.లీ.) * + యూరియా (2 గ్రా॥) ద్రావణంలో 2-3 గంటలుంచి (వేళ్ళు మాత్రం మునిగేట్లు) నాటిన మంచిది.
- (iv) నాటిన తరువాత, పైరు కిలకదళలో (40-60 రోజులపైరు) పల్చగా నీచుంచిన చేనులో ఎకరాకు 10 కిలోల వంతున కార్పొఫ్యూరాన్ గుళికలను చల్లిన అన్నివిధాలా ఉపయోగ కరం.
- (v) నల్లజని మోతాదును సాధ్యమైనంత వరకు పరిమితంచేసి ఎక్కువ దళాలుగా వాడటం మరొక ముఖ్యవిషయం.
- (vi) పైరు కోసిన తరువాత (వేరవిలో) వీలు చేసుకొని వరి మోళ్ళను కదిలించి నిద్రాణంలోవుండే పురుగు దళాలను చెదరగొట్టటం అవసరం.

మొక్కజొన్న : ఈ పైరుపై ముఖ్యంగా కాండం తొలిచే రెండు రకాలైన పురుగులు సమస్యగా మారే అవకాశంవున్నది. అదే విధంగా ఆకు ఎండుతెగులు, ఎర్రతుళ్ళు తెగులు మరియు వెల్లి ముఖ్యమైనవిగా చెప్పుకోవచ్చు. వీటి నివారణకు ఎండ్ సల్ఫాన్ (2 మి.లీ.) మరియు డెథెన్ టెడ్ 78 (3 గ్రా॥) వంటివి వాడితే మంచిది

* మందు మోతాదు (మి.లీ. లేక గ్రా॥) లీటర్ నీటికి మాత్రమే నని గ్రహించవలెను. నీటిమోతాదు పైరుదళనుబట్టి మారుతుంది

మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా వరి, మొక్కజొన్న, జొన్న, సజ్జ, అపరాలు, నూనెగింజ పైరు, పొగాకు, మిర్చి, ధనియాలు వంటివి రబీసీజన్ లో (అక్టోబరు నుండి జనవరి వరకు) సాగుచెయ్య బడుతున్నాయి. ఈ పైర్లలో మేలైన వంగదాల వివరాలు మరియు సాగు పద్ధతులు, రైతు సోదరులు యిప్పటికే తెలుసుకొని ఆచరించి యుంటారు. కాని ఈ పైర్లపై వస్తున్న వివిధ రకాలైన పురుగులని మరియు తెగుళ్ళ గురించిన వివరాలు కొంతవరకు గత పంటకాలాల అనుభవంతో తెలిసికొన గలిగినప్పటికీ అధునికంగా వీటి అదుపుకు చేపట్టదగిన చర్యల వివరాలు మరొకసారి మననం చేసికొని సంసిద్ధంగా వుండే కొంత ఉపయోగం జరగవచ్చు.

వరి : దాళవా వరిసాగులో ఎదుర్కొనే ముఖ్య బెడద అగ్గితెగులు, టుంగ్రోవైరస్ మరియు కాండం తొలిచే పురుగులు ప్రస్తుత స్థితినిబట్టి అర్థమౌతున్నది. యివికాక కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఉల్లికోడు, సుడితెగులు దోమ మరియు నాము తెగులు పురుగులు కూడా సమస్యగా మారవచ్చు.

అగ్గితెగులు అదుపుకు హినోసాన్ (1 మి.లీ/లీటర్ నీటికి) ఒకసారి (హావిస్టిన్) కార్బంజెటిమ్ (1 గ్రా॥) మరొకసారి పిచికారి చేయవచ్చును. నెల్లూరు ప్రభుత్వం స్థానం నుండి విడుదలయిన టిక్కన, 9672, 9674 (క్రొత్త మొలకలుకులు) వరి వంగదాన్ని సాగుచేసిన వారికి ఈ బెడద తప్పుతుంది. కాని దాళవాకు యివి పనికిరావు. ఆర్.ఎన్.ఆర్ 29892 (సరీమా) మరియు 1448 (సత్య) వంటివి అగ్గితెగులుకు తట్టుకొనే దాళవా వరిరకాలు. అదే విధంగా "బొడతెగులు" వంటివి వచ్చినప్పుడు కూడా "కార్బంజె టిమ్" మందు పనిచేస్తుంది. వరిపై సమస్యగా మారే మరో తెగులైన "బాక్టీరియల్ ఎండు ఆకు" లేక "సారల ఆకు" వంటిది ఏ రసాయనిక మందులకు లొంగదు. ఈ తెగులు వచ్చే ప్రాంతాల్లో ముఖ్యంగా నల్లజని ఎరువులు వాడకంలో జాగ్రత్త పహించాలి. పొటాష్ ఎరువు ఎక్కువగా వాడాలి. షుభదోమ (దీపపు పురుగులు) ద్వారా వ్యాపింపబడే 'టుంగ్రోవైరస్' తెగులు యొక్క అదుపుకు దోమ నివారణ ముఖ్యమార్గము. వీటి సంఖ్యను బట్టి మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ.) లేక కార్బరిల్ (3 గ్రా॥) లేక పాస్పామిడాన్ (1 మి. లీ.) లేక ఫ్లూవాలినేడ్ (0.6 మి.లీ.) లేక రిపలిన్ (5 మి.లీ.) మార్పుతూ వాడవలెను. వరిపైరుపై వచ్చే ముఖ్య పురుగులను కోరోపెరిఫాస్ (కోరబాన్, డర్మెడ్, దర్నబాన్) లేక మోనోక్రోటోఫాస్ (నువాక్రాన్, మోనోసిల్) లేక డ్రైజోఫాస్ (హాస్టోథియాన్) వంటి మందులను సిఫార్సు చేసిన మోతాదులో వాడి నివారించుకోవచ్చును. వాస్తవంగా పురుగుల అదుపుకు వరి పైరులో "సమగ్ర సస్యరక్షణ" ప్రక్రియలను సామూహికంగా ఆచరించినప్పుడు అధిక దిగుబడులు సాధించవచ్చని నిరూపించ

అంతేగాక ముఖ్యతెగుళ్ళను తట్టుకొనే డి.హెచ్.ఎం. 103 వంటి రకం వాడుకొనటం మంచిది.

జొన్న : కాండపు ఈగ, ఎర్రనల్లి మరియు, కంకినల్లి వంటివి ఈ పైరుపై కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో నష్టం కల్గించును. అంతేగాక కంకిపైవచ్చే బూజుతెగులుకూడా మంచుఎక్కువగావున్నప్పుడు నష్టం కల్గించును.

కాండపు ఈగ అదుపుకు-కార్బోఫ్యూరాన్ 50 శాతం విత్తన శుద్ధిపొడి (30 గ్రా/కిలో విత్తనానికి)తో విత్తనాన్ని శుద్ధిచేసిన తరువాత యోగకరం. వీలుకానప్పుడు ఈ మందును గుళిలరూపంలో పైరు మొవ్వులో మొలకెత్తిన 7,14,21 రోజులప్పుడు వేయాలి. కాండం తోల్చే పురుగుల అదుపుకు ఎండోసల్ఫాన్ (2 మి.లీ.) లేక కార్బరిల్ (3 గ్రా) వంటివి వాడాలి. ఎర్రనల్లి అదుపుకై మిథైల్ డెమెటాన్ (2 మి.లీ.) లేక డైకోఫాల్ (3 మి.లీ.) వాడాలి. బూజుతెగుళ్ళ అదుపుకై కాప్టాన్ (2 గ్రా) మందును డెగ్రెటాన్ (0.5 మి.లీ.) వంటి తోడు రసాయనంతో కలిపి వాడిన మంచిది.

నజమరియు రాగి : ఈ పైర్లలో ముఖ్యబెడదగా మారేందుకు అవకాశమున్న వెర్రికంకి తెగులు (ఎర్గాడ్) అదుపుకై డైరెమ్ (2 గ్రా) లేక బానిస్టిన్ (2 గ్రా) ద్వారా విత్తనశుద్ధిచేసిన మంచిది. ఈ పైర్లపై అరుదుగా మిడతలు, ఆకుపురుగులువచ్చి నష్టపడుస్తాయి. వీటి నివారణకు ఎండోసల్ఫాన్ వాడవచ్చు.

అపరాలు : రబీ సీజనులో మినుము, పెసర, కంది వంటి బుఖ్యపైర్లపై కాండపుఈగ, కాయతొల్చే పురుగులు, వేరుకుళ్ల తెగులు, ఎండుతెగులు, ఆకుమచ్చ, బూడిదతెగులు మరియు పళ్ళాకు తెగులు సమస్యగా మారేందుకు అవకాశమున్నది.

మెట్ట మరియు మాగాణి మినుములో కాండపుఈగ మరియు ఎండుతెగులు వంటి వాటివలన మొక్కదళలోనే పైరులో ఖాళీరేర్పడి నష్టంకలుగును. కావున వీటి నివారణకు కార్బోఫ్యూరాన్ (15 గ్రా) లేక కార్బోసల్ఫాన్ (30 గ్రా) మరియు కార్బండెజిమ్ (2 గ్రా) కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయవలెను. అదేవిధంగా పైరు తరువాత దళలో సమస్యగా పరిణమించే పొగాకు లద్దెపురుగు మరియు ఈ మధ్యకాలంలో ఎక్కువగా వస్తున్న శనగపచ్చపురుగుల నిఘా కొరకు మరియు పాక్షిక అదుపునకు లింగాకర్షణ బుట్టలు వాడవలెను. అవసరమైన సీతినీ గమనించి ఎండోసల్ఫాన్ (2 మి.లీ.) మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ.), కార్బరిల్ (3 గ్రా), క్లారిఫెరిఫాస్ (2 మి.లీ.), క్విన్లాల్ ఫాస్ (2 మి.లీ.), ఎసిఫేట్ (1 గ్రా) వంటి మందులను మార్చి-మార్చి వాడి ఈ పురుగుల్ని అదుపుచెయ్యాలి. గ్రుడ్లులేక జల్లెడాకుదళలో పొగాకు లద్దెపురుగును మరియు గ్రుడ్లనుండి బయటకువచ్చినపుడు శనగ పచ్చపురుగును అదుపుచేయటం ఎంతో సులభం.

కందిలో ఎక్కువ బెడదగా మారిన శనగపచ్చ పురుగును కూడా సమగ్ర సస్యరక్షణ ద్వారా అదుపుచేసేందుకు ప్రయత్నిం

చాలి. పురుగుగ్రుడ్లను పూత మరియు గూడలపై గమనించినప్పుడు మూతమే రసాయనాలు వాడాలి. నవంబర్ మధ్యకాలంనుండి డిశంబరు మొదటిపక్షంవరకు కందిపైరు పూర్తి పూతదశ మరియు పిందె, కాయదళలో వుంటుంది. మనం ఈ పురుగు అదుపుకై ఆచరించవలసిన సస్యరక్షణ చర్యలు ఈ దశకు పరిమితం చెయ్యాలి. యన్-పివి (వైరస్) పురుగుజుల్ని క్రిములు సోకిన రార్వాల రసంతో కలిపిన బెల్లం, టిహెచ్ మిశ్రమాన్ని తయారుచేసికొని చల్లినా కొంత ప్రయోజనకరము.

అదేవిధంగా శనగపైరుపై కూడా పెద్ద బెడదగా వున్న ఈ పురుగును సరైనదశలో మందుకొట్టగలిగితే సాధారణ పురుగు మందుల ద్వారానే అదుపు చేయవచ్చును.

నూనెగింజ పైరు : సోయా చిక్కుడువంటి పైరుపై వచ్చే తెల్లదోమ, కాండపుఈగ మరియు ఆకుముడత పురుగుల అదుపుకు విత్తనశుద్ధి ఎంతయినా ఉపయోగకరం. మొక్కదళ దాటిన తరువాత తెల్లదోమ ఎక్కువగా ఉండి పళ్ళాకుతెగులు ప్రాకురున్నప్పుడు డైజోఫాస్ (2 మి.లీ) వంటి మందును పిచికారి చెయ్యాలి. దీనిలో ఆకుముడత మరియు పచ్చదోమ సమస్యగా మారే స్థితిలో మూతమే కార్బరిల్ (3 గ్రా) లేక మిథైల్ పెరాథియాన్ (2 మి.లీ) లేక ఫాస్ఫామిడాన్ (1.5 మి.లీ) వాడాలి.

“వేరుశనగ” పైరులో కూడా ముఖ్యంగా ఆకుముడతపురుగు మరియు ఆకుమచ్చ తెగులు అన్ని కాలాల్లోనూ బెడదగా మారుతున్నాయి. వీటి అదుపుకు ఫాస్ఫామిడాన్ లేక మిథైల్ పెరాథియాన్ వంటి మందుతోబాటు కార్బండెజిమ్ (2 గ్రా) కలిపి పిచికారి చెయ్యాలి. యింకా ఈ పైరుపై వచ్చే వైరస్ తెగులు (బడ్ నెక్రోసిస్)కు మూలమైన ట్రిప్స్ అదుపుకు మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ) వాడిన మంచిది. మొదటి దశలో వచ్చే పెక్కురసం పీల్చు పురుగులకు, వేరు తెగుళ్ళకు “కార్బోఫ్యూరాన్ మరియు కార్బండెజిమ్”ల మిశ్రమాలలో విత్తనశుద్ధి ఉపయోగకరం. ఈ పైరుపై కూడా పొగాకు లద్దె పురుగు నవంబర్ నెలలో పెద్ద బెడదగా మారి నష్టం కల్గించును. లింగాకర్షణ బుట్టలువాడి పురుగు ప్రారంభ దశలోనే తేలిక మందులువాడి నివారించవచ్చును. యింకా ఈ పైరుపై తేలికనేల ప్రాంతాల్లో ఎర్రగొంగళి పురుగులు (రెడ్ హైరీకాటర్ పిల్లర్స్) బెడదగా మారవచ్చును. దీని అదుపుకు మోనోక్రోటోఫాస్ లేక ఎండో సల్ఫాన్ వంటి సాధారణ మందులను సమగ్ర సస్య రక్షణలో భాగంగా వాడిన మంచిది.

ఆముదం పైరుపై కూడా పలు ప్రాంతాల్లో సెమీలూపర్ ఎర్రగొంగళి పురుగు, కాయతొల్చే పురుగు, పొగాకు లద్దె పురుగు, పచ్చదోమ, లెల్లదోమ వంటివి బెడదగా మారే ప్రమాదం ఉన్నది. వీటి అదుపు మూడా సాధారణమైన మందులే సరైన పద్ధతిలో వాడవలెను. ఈ పైరులో వచ్చే “మొక్కతెగులు”, ఎండురోగాల అదుపుకు విత్తనశుద్ధి ఎంతో ఉపయోగకరమని ప్రసాదగలదు.

మంత్రాలకు చింతకాయలు రాతాయా?

ఆకుమచ్చ తెగుళ్ళకు డైథెన్ యం. 45 మందును (2 గ్రా) వాడి అదుపులో వుంచవచ్చును.

ప్రొద్దు తిరుగుడు పైరుపై ముఖ్యంగా కొన్ని ప్రాంతాల్లో శనగపచ్చ పురుగు, ఆకుపురుగుల వంటివి ఎక్కువవుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. వీటిని కూడా నిఘా కార్యక్రమం అమలుపరిచి తగిన స్థితిలో మామూలు మందులు మాత్రమేవాడి అదుపు చెయ్యవచ్చును. మొక్కదళలో వచ్చే తెగుళ్ళకు డైథెన్ జిడ్ 78 (2గ్రా) లేక బావిస్టిన్ (2గ్రా) మందును వాడి నివారించుకోవచ్చును.

చెరకు : ఈ పైరుపై నవంబర్-డిశంబర్ మాసాలలో పొలుసు పురుగు మరియు ఎర్రకుళ్ళు తెగులు ఎక్కువగా కనిపించవచ్చును. వీటిని దృష్టిలో వుంచుకొని కొంతవరకు వీటిని తట్టుకొనే వంగడాలు సాగుచెయ్యగలిగిన రైతులు ఎక్కువ నష్టపోకుండా ఉండవచ్చును. కాని అటువంటి చెరకు రకాలు అందరికీ అందుబాటులోకి రాలేదు కనుక పొలుసుపురుగు అదుపుకు విధిగా మలాథియాన్ (2 మి.లీ.) వంటి పురుగుమందును వాడాలి. దీనికి ముందు ఆకు దొంతర్లను తీసివేయాలి.

ఎర్రకుళ్ళు తెగులుపై ఏ విధమయిన రసాయనాలు పనిచేసే స్థితిలోలేవు. కావున కో975, 7602, 7701, 7508, కో. డి. 8201 మరియు కో. ఆర్. 8001 వంటి చెరకు వంగడాల్ని సాగుకు ఎన్నుకొనటం మంచిది.

మిర్చి : ఈ పైరు మన రాష్ట్రంలో ఒక ముఖ్య వాణిజ్య పంటగా మూడు 2 లక్షల హెక్టార్లలో పండించబడుతున్నది. ఈ పైరుపై ముదత పురుగులు, పేనుబంక, కాయతొల్చే పురుగులు ముఖ్య బెడదగా మారుతున్నాయి. అదేవిధంగా ఎండుకొమ్మతెగులు, ఆకుమచ్చ తెగుళ్ళు కొన్నిచార్లు సమస్యకరంగా రావటం కద్దు. ఈమధ్యకాలంలో మొజాయిక్ వైరస్ కూడా పెద్ద ప్రతికూల శక్తిగా పరిణమించింది.

ట్రెప్స్ ద్వారా వచ్చే 'పైముదత' నివారణకు, కార్బరిల్ (3గ్రా) లేక ఫసలోన్ (3 మి.లీ.) లేక మిథైల్ డెమెటాన్ (2 మి.లీ.) లేక మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ.) లేక డైమిథోమిస్ (2 మి.లీ.) వంటి మందులను మార్చుతూ వాడాలి.

మైడ్స్ (తెల్లనల్లి) వలన కలిగే 'క్రింది ముదత' అదుపుకు ఫసలోన్ (3 మి.లీ.) లేక డైకోపాల్ (5 మి.లీ.) లేక డైథెన్ యం. 45, మాంకోజిబ్ (3 గ్రా) లేక టెడియాన్ (4 మి.లీ.) లేక నీళ్ళ గంధకం (3 గ్రా)లను మార్చుకొంటూ వాడాలి. అదేవిధంగా పేనుబంక అదుపుకు ఎసిఫేట్ (1 గ్రా) లేక మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ.) వాడవచ్చును. కాయతొల్చే పురుగులైన పొగాకుల్ల పురుగు మరియు శనగపచ్చ పురుగుల అదుపుకు ప్రత్తి, అపరాల

వంటి పైర్లపై ఆచరించదగిన సమగ్ర సస్యరక్షణ చర్యలను విధిగా అనుసరించాలి. దీనిలో ముఖ్యకార్యక్రమమైన నిఘా చర్యలు(లింగా కర్షణ బుట్టలు) మంచి ఫలితాన్నిస్తాయి.

కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఈ పైరుపై వచ్చే 'బుడిపెకాయ' లేక 'పూతపురుగు' తెగులు నివారణకై సకాలంలో మోనోక్రోటోఫాస్ లేక ఫాస్ఫామిడాన్ వంటి మందులు వాడి అదుపు చేసికోవచ్చును. ముఖ్య తెగుళ్ళ అదుపుకై కాపర్ ఆక్సి ఫంగిసైడ్ (బ్రెటాక్స్ లేట్లా కాపర్)(2గ్రా), కార్బండెజిమ్ (1గ్రా), మాంకోజెబ్ (3 గ్రా.), హాప్స్ (1 గ్రా), కాప్టాన్ (2 గ్రా) వంటివి మార్చుకొంటూ (లింగాలును బట్టి) వాడాలి.

ధనియాలు: ఈ పైరుపై నవంబర్, డిశంబర్ నెలల్లో బూడిదతెగులు మరియు పేనుబంక బెడదగా మారే అవకాశం ఉన్నది. కావున వీటి హెచ్చుతగ్గుల్ని గమనించి అవసరమైనప్పుడు నీళ్ళ గంధకం (3 గ్రా) లేక పొడిగంధకం (25కి. హెక్టారుకు) మరియు మోనోక్రోటోఫాస్ (పేనుబంక అదుపుకు) వాడటం ఉపయోగకరం. ఈ పైరుపైకూడా పొగాకు లద్దెపురుగు బెడదగా మారే అవకాశం వున్నది. కావున నిఘాకార్యక్రమం విధిగా ఆచరించాలి.

పొగాకు: మన రాష్ట్రంలో కొన్నిజిల్లాల్లో నవంబర్, డిశంబర్ మాసాల్లో పొగాకు ముఖ్యపైరుగా సాగుచేస్తున్నారు ఈ పైరుపై ముఖ్యంగా పేనుబంక, తెల్లదోమ మరియు లద్దెపురుగులు వస్తాయి. పొగాకు నారుమడిదళలోనే లద్దెపురుగు ప్రారంభ తెర గమనించడంకద్దు. దీని అదుపుకు సమగ్ర సస్యరక్షణ పక్రియలో భాగంగా ఎకరాకు 4 లింగాకర్షణ బుట్టలుంచి, బుట్ట ఒకటికి 5(మగ) పురుగులు పడేస్థితిలో పురుగులదడై పైరులో వెతకవలెను. సమూహంగా దూదిలో కప్పబడిన గుడ్లను లేక లేతదళపురుగుగుంపులను గమనించినప్పుడు వాటిని ఏరివేయటం మంచిది. అది వీలకానిచో వేపగింజలపొడితో చేసిన ద్రావణాన్ని (5 మి.లీ.) ఎండ్సోస్టాన్ లేక మోనోక్రోటోఫాస్ లేక క్లోరిపైరిఫాస్లతో కలిపి పిచికారిచేసి అదుపుచేసికొనవచ్చును.

తెల్లదోమ అదుపుకు డైక్రోఫాస్ (2 మి.లీ) లేక ఫెన్ ట్రొపెత్రిన్ (0.6 మి.లీ) లేక వేపనూనె మిశ్రమాన్ని (5 మి.లీ) మరియు పేనుబంక అదుపుకు ఎసిఫేట్ (1 గ్రా)) లేక మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మి.లీ) వాడాలి. నల్లపొడతెగులు కనిపించినప్పుడు వోర్లో మిశ్రమం (20 గ్రా|| మైలతుత్తం + 20 గ్రా|| సున్నం పది లీటర్ల నీళ్ళలో కరగించి) వాడాలి. ఆకుమచ్చ తెగులు మొదలైన స్థితిలో కార్బండెజిమ్, (బావిస్టిన్(1గ్రా) వాడి అదుపుచేసికోవచ్చును.

మతాల సరిట కలహాలెందుకు
అంతా ఒక్కటై పడండి ముందుకు

ప్రియవాదికి శత్రువు లేడు - పరుషబానికి మిత్రుడు లేడు

మామిడి తోటల పెంపకం-జాగ్రత్తలు

మామిడి తోటల పెంపకం ఇటీవల మన రాష్ట్రంలో బాగా పెరుగుతోంది. ఎగుమతి అవకాశాలవల్ల, మార్కెట్లో స్థిరంగా ఉన్న మంచిరేట్లవల్ల మామిడితోటల పెంపకంలో రైతులు ఉత్సాహం చూపుతున్నారు.

చౌడు మరియు ఉప్పు భూముల్లోతప్ప, మురుగునీరు సరిగా పోయే ఏ వ్యవసాయ యోగ్యమయిన ఏ భూముల్లోనైనా మామిడి తోటలను పెంచవచ్చు. పూత సమయంలో ఎక్కువ లేమ, వర్షాలు, ముప్పుతో కూడిన వాతావరణం, బాగా తక్కువ ఉష్ణోగ్రత, మంచు ఉన్న ఎడల, మామిడి తోటలు నష్టపోతాయి.

జూన్ నుండి డిసెంబరులమధ్య ఈ తోటలను ఎప్పుడయినా నాటవచ్చు. అయితే, మొక్కలు త్వరగా నాటుకొని, బాగా పెరగటానికి వీలుగా, తక్కువగా వర్షాలు కురిసే ప్రాంతాల్లో జూన్, జూలై నెలల్లో మరియు ఎక్కువగా వర్షాలు వచ్చే ప్రాంతాలలో నవంబరు, డిసెంబర్ నెలల్లో మొక్కలను నాటటం మంచిది.

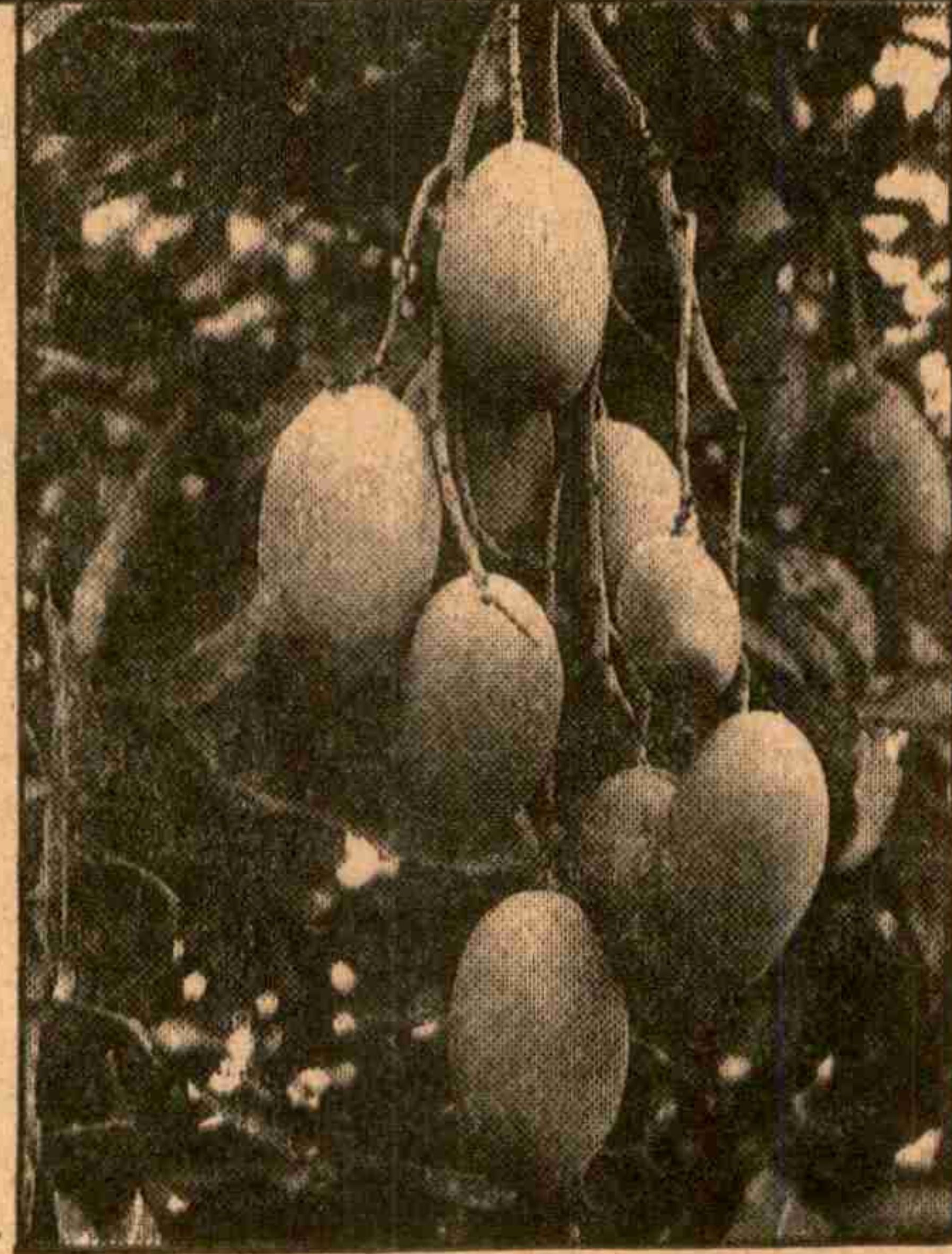
వాణిజ్యపరంగా చూస్తే, బంగినపర్లి (కొన్ని ప్రాంతాలలో దీన్ని దేనిష్యా లేదా సఫేదా అని పిలుస్తారు) తోరాపురి (రెంగుళూరు, కలెక్టరు లేదా చిత్తూరు అని కూడా వ్యవహరిస్తారు), సువర్ణరేఖ (సుందరి లేదా లాల్ సుందరి), పెద్దరసం, చిన్నరసం, మహామూడా (వికారాబాద్) రకాలు మంచివి. ఎ.యు రమాని, మండీరా, దశిరి, మహామూరా, నీల్ షాన్ (చూడటానికి దేనిషాన్ లా ఉండే రసం) వంటి హైబ్రిడ్ రకాలు కూడా మంచివి.

తోటచుట్టూ మొదట ముళ్ళకంచె వేసి మంచి బండోబస్తు చేయాలి. బాగా గాలులు వేసే ప్రాంతాల్లో, త్వరగా, ఏపుగా పెరిగే సరుగుడు లేదా యూకలిప్టస్ లాంటివాటిని తోటచుట్టూ వేస్తే పూత-కోత సమయాల్లో గాలి, దుమారాలు వచ్చినప్పుడు నష్టం తక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది.

రకార్చిబట్టి, 21 నుండి 30 అడుగుల ఎడంలో మొక్కలను నాటవచ్చు. బాగా సారవంతభూముల్లో దేనిషాన్ లాంటి రకార్చి 30 నుండి 40 అడుగుల దూరంలో నాటవచ్చు. పొట్టిగా పెరిగే హైబ్రిడ్ రకాలకు 20-25 అడుగులు దూరం సరిపోతుంది.

తోట వేయాలనుకొన్న చేసుకుంటే 2 లేక 3 సార్లు మొదటగా దున్నాలి. తరువాత, 3 అడుగుల పొడవు, అంతే వెడల్పు మరియు తోతుగల గుంటలను త్రవ్వాలి. మొక్కలు గుంటలో నాటుటకు ముందు, 25 కిలోల చీకిన పసుపుల ఎరువు, 2 కిలోల సూపర్ మరియు చెదలురాకుండా 100 గ్రాముల బి.హెచ్.సి 10 శాతం పొడవు త్రవ్విన మట్టిలో కలిపి, గుంతను ని పాలి. గుంటలో మట్టి స్థిరపడిన తరువాత (రెండు - మూడు వారాల తరువాత) మొక్కలను నాటవచ్చు.

దృఢంగా, ఆరోగ్యంగా ఉన్న అంటు మొక్కలను వేళ్ళతో గుంట మధ్య నాటాలి. నాటినవెంటనే, చుట్టూ $1\frac{1}{2}$ అడుగుల పాదు

చేసి నీరుపోయాలి. నీరుపోయినపుడు, చెట్టు మొదలుకు ప్రత్యక్షంగా నీరు తగలకుండా, మట్టిని కాండంచుట్టూ పాదుగా చేయాలి.

చెట్టు వయసునుబట్టి, ఈ క్రింది ఎరువులను వాడాలని వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం సూచిస్తున్నది.

మొక్కవయసు	పోషక పదార్థాలు (గ్రాముల్లో)		
	నత్రజని	ఫాస్ఫరస్	పొటాష్
మొదటి సంవత్సరం	200	100	100
రెండవ సంవత్సరము	350	175	175
మూడవ "	500	250	250
నాల్గవ "	650	325	325
అయిదవ "	1000	1000	400
ఆరవ సంవత్సరం ఆతర్వాత	1000	2000	500

సూచన : వాడిన ఎరువుల్లోని సోషక పదార్థాల శాతాన్నిబట్టి, సరిచూసుకోవాలి.

ప్రతి సంవత్సరం వర్షాకాలంలో నేలపదును చూసుకొని, జులై-ఆగస్టు మాసాల్లో పై ఎరువును పాదులో కలిపి, నీరుకట్టాలి. వర్షాధార ప్రాంతాల్లో, వర్షాలు వచ్చే సమయంలోనే ఎరువులను వేయాలి. నీటివసతి వున్నచోట పదునునుబట్టి 10-15 రోజుల కొకసారి నీరుకడితే మంచిది.

పాదుల్లో కలుపుమొక్కలు పెరగకుండా పికివేయాలి. తోటలో కలుపురాకుండా, ప్రతిసంవత్సరం రెండుసార్లు దున్నవచ్చు. మొదటి రెండు సంవత్సరాలు సాశ్య మధ్య వేరుశనగ, పెసర, మినుము,

విత్తనం ఒకటి వేస్తే మొక్క వేరొకటి మొలుస్తుందా?

పెదనందిపాడు పన్నుల నిరాకరణోద్యమం

డా॥ కె. చిన్నయనూ

సామాజ్యవాదం ఎక్కడైనా సరే పరిసరాల రైతుల మూలుగు పిల్చి తాగులపడింది భారతదేశంలో కూడా బ్రిటిష్ సామాజ్యవాదానికి ప్రధాన ఆదాయం రైతుల మీద పన్ను వేయడం ద్వారానే వచ్చింది. శిస్తులను అధికంగా నిర్ణయించడమేకాకుండా అదునుదొరికి నప్పుడల్లా శిస్తుభారాన్ని పెంచుతూ వచ్చారు బ్రిటిష్ పాలకులు. చైతన్యవంతులైన రైతులు దేశంలో యీ శతాబ్దం ఆరంభం నుండి అనేకచోట్ల యీ పన్నుల భారాన్ని మోయలేక బ్రిటిష్ వ్యతిరేక ఆందోళనలు చేశారు. అటువంటివాటిలో ప్రముఖమైనటువంటిది ఆంధ్రలోని పెదనందిపాడు పన్నుల నిరాకరణోద్యమం.

దక్షిణ భారతదేశంలో ఒక అగుకొన్న పథకం ప్రకారం నిర్వహించబడ్డ మొదటి రైతు ఆందోళనగా దీనిని పేర్కొనవచ్చు. గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో నాడు దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న సహాయనిరాకరణలో భాగంగా పన్నుల నిరాకరణోద్యమాలను నిర్వహించడానికి ప్రయత్నాలు జరిగినప్పటికీ, ఒక్క గుంటూరు జిల్లాలోనే యీ ఆందోళన ఆరంభమైంది. ఈ జిల్లాలో చూడ బాపట్ల రాలూకా పెదనందిపాడు ఫిర్కాలోను, పర్చూరు, చినగంజాం ఫిర్కాలలో కొన్ని గ్రామాలలోను విస్తృతంగా జరిగింది. భూమిశిస్తు, నీటితీరువా పెంపకానికి అదేమని అడిగితే, ప్రభుత్వం యీ రెండింటినీ కలిపి కన్నాల్సిదేటు చేయడానికి రైతుల్లో వ్యతిరేకత అధికంగా వుంది అనాడు. ఇక్కడకూడ ఉద్యమం రైతులనుండి వచ్చిన వత్తిడి మూలంగానే జరిగింది కానీ, కాంగ్రెస్ నాయకుల చొరవవల్ల జరగలేదు.

ఈ ఆందోళనను నిక్కచ్చిగా అపింసాయిత అసహాయోద్యమ

మార్గంలో నడపడానికి ప్రయత్నాలు జరిగాయి. దీనిని 1921లో పన్నుల నిరాకరణ ప్రచారం తీవ్రంగా జరిగింది. దీని జిల్లా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడైన కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి నాయకత్వం వహించారు. అమ్మదాబా కాంగ్రెస్ సమావేశం దీనికి ఆమోదముద్రవేసింది. ఉద్యమంతి స్థాయిలో ఉన్నప్పుడు సుమారు 80 గ్రామాలకు విస్తరించి గ్రామాల్లో పెద్ద రైతులే ఈ కార్యక్రమ నిర్వాహణకు పూకొన్నారు. రైతులంతా ఒకమాటమీద నిలబడ్డారు. సుమారు 400 మంది వాలంటీర్లతో శాంతిసేన ఏర్పడింది. వీళ్ళు మిలటరీ క్రశిక్షణతో ఒక గ్రామంనుండి మరొక గ్రామానికివెళ్ళి ప్రజలకు ఉపహాన్ని, ఉద్యమానికి ఊపునూ ఇచ్చారు. శిస్తుపన్నులలోగాని, ఇతర విషయాలలోగాని ఎవరూ ప్రభుత్వానికి ఎటువంటి సమాచారం ఇవ్వకుండా, సహాయంచేయకుండా చేశారు. పెదనందిపాడు పన్ను నిరాకరణకు స్థానికంగా నాయకత్వం వహించింది పర్యవసాని పీరయ్య అనే ఒక ధనికరైతు. పెద్దగా చదువుకోక పోయినప్పటికాంగ్రెస్ కార్యక్రమానికి అంకితమయిన మనిషి.

ఆందోళన ఫలితంగా రైతులు పన్నులు చెల్లించడం పూర్తి అపివేశారు. ఇది 1922 ఏప్రిల్ 15న సహాయ నిరాకరణోద్యమ విరమింపబడేవరకు కొనసాగింది. ప్రభుత్వం రైతుల ఆస్తుల పేలం వేసిగా, ఇతర ఇబ్బందులు కలిగించినా సహించి నిలబడ్డా దీనికితోడుగా పలువురు గ్రామ మునసులులు, కరణాలు గ్రామంయితర క్రిందిస్థాయి ప్రభుత్వోద్యోగులు వాళ్ళవాళ్ళ సమస్యల పష్కారానికి రాజీనామాల్సివ్వడంతో ఈ పన్నుల నిరాకరణోద్యమ

ఉలపలు, పిల్లి పెరసం, జనుములాంటి పైర్లను వేయవచ్చు. ఇలా చేయకుండా రోటలో కలుపును నివారించటమేకాక ఆదాయం వస్తుంది.

మొక్క పెరుగుదలనుబట్టి, మొదటి రెండు సంవత్సరాల్లో మొక్కకు పూతవస్తే, వెంటనే తీసివేయాలి. పిందెలను పెరగనీయరాదు. హైట్రీడ్ రకాలనుండి రెండవ సంవత్సరంనుండి కాపు తీసుకోవచ్చు. ఇతర రకాలనుండి, మూడవ సంవత్సరం నుండి కాపు తీసుకోవచ్చు.

మొక్కకు చెడులు పట్టకుండా, ప్రతిసంవత్సరం చి. హెచ్ సి. 10 శాతం పొడిని పేస్తులాగాచేసి మొక్కమొదలుచుట్టూ 8 అంగుళాల పైన, 8 అంగుళాల వెడల్పులో మంచును పూయాలి. కాండం తొలిచే పురుగు అగుపడ్డప్పుడు (పురుగు మలవిసర్జనాన్నిబట్టి, కొమ్మను తట్టినప్పుడు, వచ్చే బోలులేవా డొల్లశబ్దాన్నిబట్టి దాన్ని గుర్తించవచ్చు), గట్టివంకర తీగను లోపలకు చొప్పించి పురుగును బయటకు లాగించాలి. రెండ్రంలో 50 శాతం మెటాసిడ్ డ్రవాన్ని (1 లీటరుసిళ్ళలో 1 మిల్లీ లీటరు మందు) పోసి బంకమట్టితో రంధ్రాన్ని పూడ్చాలి.

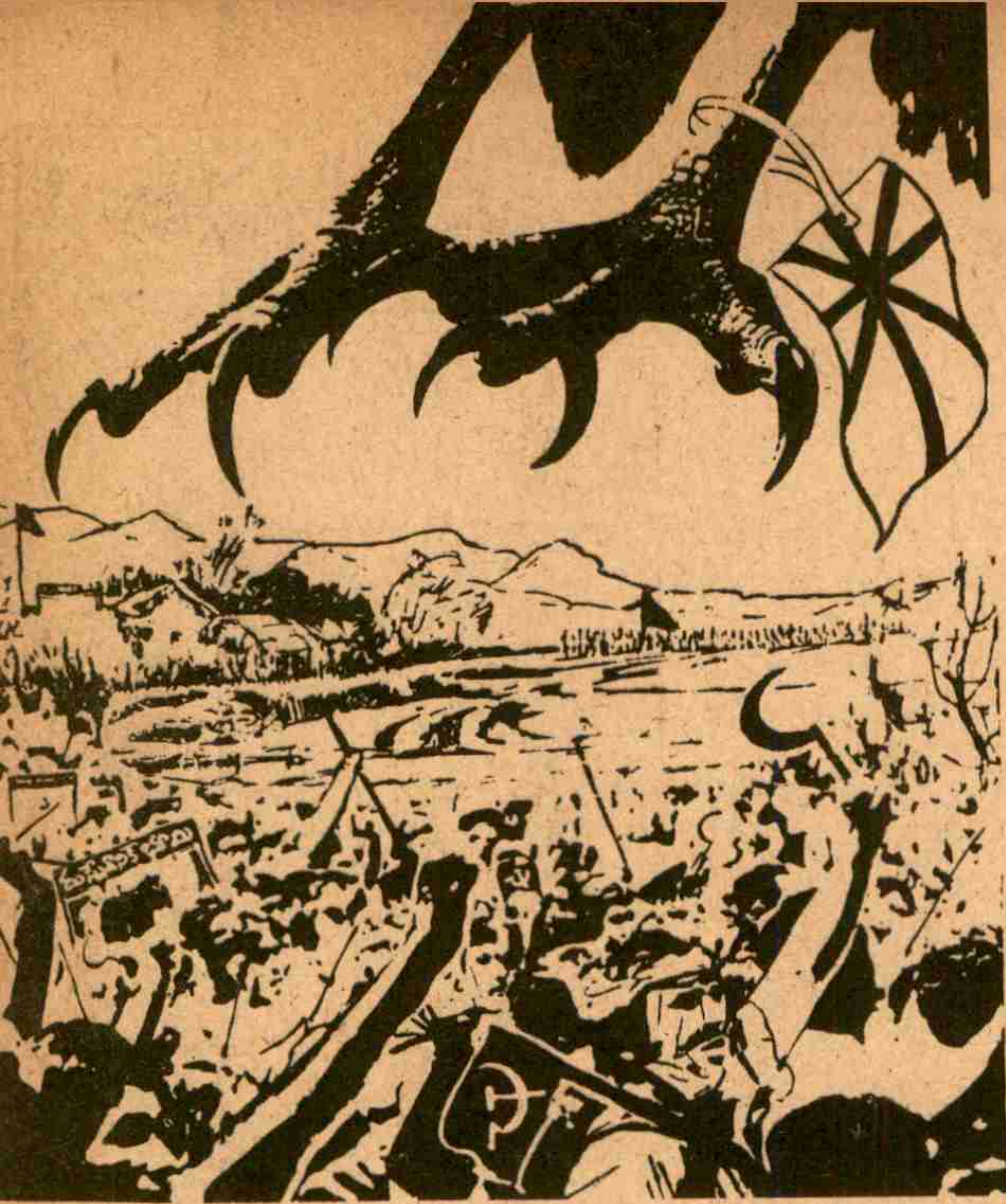
తేనెమంచు పురుగు అగుపడిన సందర్భాల్లో, 0.05 శాత ఫాస్ఫామిడాన్ (Phosphomidan) లేదా మోనో క్రోటోఫాన్ 40 శాతం ఇ.సి (1 లీటరు నీటిలో 0.5 మి.లీ. మందు) పూతపూత సమయం మరియు పిందెలు తయారయ్యే సమయంలో పూత ఆకుపైనే కాకుండా, మొదళ్ళు, కొమ్మలపైన పిచికారిచేయాలి. చెట్ల మొత్తాన్ని మంచుచే పిచికారి చేయాలి.

బూడిదలాంటి తెల్లపదార్థం ఆకులమీద, పూరెమ్మలమీద వ్యాపించి, పూత పిందె రాలినప్పుడు, 0.2 శాతం గంధకపు పొడి (1 లీటరు నీటికి 4 గ్రాములమందు) లేదా క్యారాథైన్ (1 లీటరు నీటికి 1 మి.లీ.మందు) పిచికారి చేయాలి. అవసరమయితే ఇవారం రెండవసారి పై మంచును తిరిగి పిచికారి చేయాలి.

పాటు కాయరాలితే తోట లెంపటానికి సిద్ధంగా ఉన్నదని తెలుసుకోవాలి. కాయలు సంచులు తగిలించిన గాలంలో రెండు క్రిందకి తీయాలి. జీడిపిల్లెనంతవరకు అంటకుండా కాయలను కొంత వరకు బోర్లించి కారనివ్వాలి. కాయలను వరుసగా గడ్డిలోపేర్చి మంచెవేస్తారు. పూర్తిగా పండేవరకు, మంచెను కదల్చరాదు.

— ఆర్థికల్చర్ మ్యూజ్

జయవంతంగా కొనసాగింది. పన్నులు సేకరించవలసినవాడే
అదుపుపట్టించే ప్రభుత్వం మాత్రం ఎం చేయగలదు! ప్రజలు,
ఉద్యోగస్థులు తిరగబడి సహాయనిరాకరణచేస్తే ఏ ప్రభుత్వం నడువ
గలదు!

అందువల్ల ప్రభుత్వాధికారుల విధినిర్వాహణకు అడ్డువస్తున్నారనీ, నిషేధాజ్ఞలను ఉల్లంఘించి సభలుజరిపారనీ అనేకమందిని
రెస్టు చేసింది ప్రభుత్వం. గ్రామాధికారులను భయపెట్టింది. వారి
నానంలో శిస్తువసూలు చేయడానికి రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లనూ,
మహస్తాలనూ నియమించింది. మెజారిటీ రైతులు కమ్మకులానికి
చెందిన వారగుటవల్ల కమ్మకులానికి చెందిన ఒక ఇన్ స్పెక్టరుకు
పూజీ కలెక్టరుగా ప్రమోషనిచ్చి ఆ కులంవారిని ప్రభావితం
చేయడానికి ప్రయత్నించింది. పన్నులు కట్టనపుడు ఆస్తులను జప్తు
చేసుకొనే నిబంధనలలో మార్పులు తెచ్చింది. సాధారణంగా
స్తు వసూలకుముందు గృహ పరికరాలను జప్తు చేసుకొంటారు.
అలాకాకుండా భూమిని, పశువులను వేలంవేసి డబ్బు రాబట్టుకోవల
సిందిగా కలెక్టరుకు ఆదేశాలు జారీ చేసింది ప్రభుత్వం. ఎందుకంటే
తుదేనినైనా వదులుకొన సిద్ధపడతాడుగాని, భూమిని వేలంవేస్తుంటే
మాస్తూ ఊరుకోలేడుకదా అని! భూమిని జప్త చేసుకొన్న వెంటనే
వేలంవేసే అవకాశం కల్పించారు. రైతులు ఎవరూ కొనడానికి
ముందుకు రాకపోవడంతో ఉద్యోగస్థులే భూములు కొనుక్కోడానికి
అనుమతించారు. అయినప్పటికీ అనుకున్న ఫలితాలు రాలేదు.
గుంటూరు జిల్లాలో ఉద్యమాన్ని అణచకపోతే ఇతర ప్రాంతాల
రైతులు కూడా ఆ మార్గాన్నే అనుసరించే ప్రమాదమున్నదని
ప్రభుత్వం భయపడింది. బలప్రయోగానికి పూనుకొంది. సాయుధ
కటాలు, మిలటరీని జిల్లాకు తరలించి గ్రామాలలో తిప్పారు.
గ్రామాలలో నిలిపిన పోలీసు దళాలకు అయ్యే ఖర్చును ఆ గ్రామ
స్థులే భరించేటట్లు చేశారు. అయినా రైతులు లొంగిరాలేదు.

పన్నుల నిరాకరణోద్యమాన్ని ప్రారంభించడం మీద,
కొనసాగించడం మీద కాంగ్రెస్ వారికే భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి.

కొంతమంది నాయకులు ఉద్యమాన్ని విరమించాలన్నారు. ఉద్యమా
నికి ప్రోత్సాహమివ్వవద్దని గాంధీజీతో మాట్లాడి ఆయనచేత కొండా
వెంకటప్పయ్యకు లేఖ వ్రాయించారు. అయినప్పటికీ పెదనందిపాడు
ఉద్యమం కొనసాగడంతో వారు రాష్ట్రకాంగ్రెస్ కమిటీచే గుంటూరు
జిల్లా కాంగ్రెస్ పన్నుల నిరాకరణను కొనసాగించాలా? లేదా?
మరియు రైతులకు అహింసాయుత పద్ధతుల్లో ఆందోళన సాగించగల
పరిపూర్ణత ఉందా లేదా అనే విషయమై విచారించి రిపోర్టు చేయడా
నికి ఒక సబ్ కమిటీని నియమింప చేశారు.

ప్రజలు, రైతులు, కార్యకర్తలు శాశ్వతమైన ఆత్మత్యాగంతో
అహింసా మార్గంలో ఆందోళనను కొనసాగించుతున్నారని ఈ సబ్
కమిటీ అభిప్రాయపడినప్పటికీ ప్రభుత్వం అణచివేత కార్యక్రమా
లను తీవ్రతరం చేసినట్లయితే రైతులు శాంతియుతంగా ఉండగలరా
లేదా అనేసందేహం కలుగుతుందికాబట్టి, గాంధీజీ బోర్డోలిలోపన్నుల
నిరాకరణ నిర్వహించతలపెట్టారు కాబట్టి పెదనందిపాడు పన్నుల
నిరాకరణోద్యమాన్ని విరమించుకోవాలని సిఫార్సుచేసింది. సబ్ కమిటీ
నివేదికను పరిశీలించడానికి ఫిబ్రవరి 10, 1922న జిల్లా కాంగ్రెస్
కమిటీ సమావేశమయింది. చర్చలు జరుగుతుండగా ఉద్యమాన్ని
విరమించవలసిందిగా గాంధీజీ వ్రాసినబీటీని వెంకటప్పయ్య చేతుల్లో
పెట్టారు. విజయవంతంగా కొనసాగుతున్నప్పటికీ రైతుల ఆందోళనను
విరమించవలసిరావడంతో జిల్లా నాయకత్వం అసంతృప్తిచెందింది.
రైతు నాయకులతో సంప్రదించకుండానే ఉద్యమ విరమణ జరి
గింది. ఉద్యమ విరమణకు రైతులు వెంటనే సమాధాన పరుచుకో
లేకపోయారు. తిరిగి పన్నులు చెల్లించడానికి కొంతకాలం పట్టింది.

రాజకీయ లక్ష్యాలకోసం, ఆర్థిక సమస్యల పరిష్కారంకోసం
పట్టుదలతో ప్రభుత్వం పెట్టే ఇబ్బందులనూ, హింసలనూ తట్టుకొని
ఎదిరించగల చైతన్యం రైతుల్లో పెరిగిందని ఈ ఆందోళన స్పష్టం
చేసింది. రైతు ఆందోళనలను ఆర్గనైజ్ చేసింది కాంగ్రెస్ పార్టీ
అయినప్పటికీ వాని వర ప్రాతిపదికపై వారి ప్రయోజనాల సాధ
నకు పెద్దఎత్తున పాల్గొనలేని మిలిటెంట్ ఉద్యమాలు నడపడానికి
కాంగ్రెస్ పూనుకోలేదు. ఎక్కడో ఒకచోట అగ్రనాయకుడు ఆను
పాసులుచూచుకొని ఎన్నుకొన్న ఒక పరిమిత ప్రదేశంలో - బార్డోలి
లాంటిచోట - మాత్రమే విదేశీ పాలకులకు వ్యతిరేకంగా చిహ్న
ప్రాయంగా ప్రయోగాత్మకంగా కానలసినంతమేరకు మాత్రమే
ఆందోళనలను నడపడం కాంగ్రెస్ ఎత్తుగడగా కనబడింది. అలా
చేయడంద్వారానే అతి తక్కువ నష్టంతో ఎక్కువ ప్రయోజనం
పొందగలమన్నది కాంగ్రెస్ నాయకుల నమ్మిక. అదే చివరివరకూ
కొనసాగింది.

మరోప్రక్క రైతులు పన్నులు చెల్లించకపోవడమన్నది
ఏదో డబ్బు చేసుకుందామనే దృష్టితో కాకుండా, పన్నులు చెల్లిం
పును ఎగవేస్తే బాగుండునన్న ధోరణిలో కాకుండా ప్రభుత్వాన్ని
స్థంభింపచేయాలని, స్వాతంత్ర్యం తెచ్చుకోవాలన్న రాజకీయ ఉద్దేశ
కాలతోనే జరిగింది. దేశ సాధారణ పరిస్థితుల్లో రాజకీయచైతన్యంలో
వచ్చిన మార్పులే ఈ ఉద్యమాల వెలువకు కారణం.

తరువాత కాలంలో ఉవ్వెత్తున ఎగసిన రైతు ఆందోళనలకు,
పోరాటాలకు నాందివాక్యం పలికింది పెదనందిపాడు పన్నుల నిరా
కరణోద్యమం అని చెప్పవచ్చు.

పశువులలో గర్భకోశ వ్యాధులు-నివారణ

డా॥ సి. వెంకటేశ్వర్లు, ఏ.వి.ఎస్.సి., పి.జి.
పశుగణాభివృద్ధి, విజయవాడ

వ్యవసాయంమీద ఆధారపడే మన రైతాంగానికి పశుసంపద వెన్నెముక లాంటిది. పశుపోషణ లాభదాయకంగా వుండాలంటే మేలుజాతి పశువులను ఎన్నుకొనుట ఎంత ముఖ్యమో, వాటికి గర్భకోశ వ్యాధులు రాకుండా తగిన శ్రద్ధ తీసుకొనుట అంతముఖ్యము. పశువులలో పునరుత్పత్తి చాలా ముఖ్యమైన విషయం.

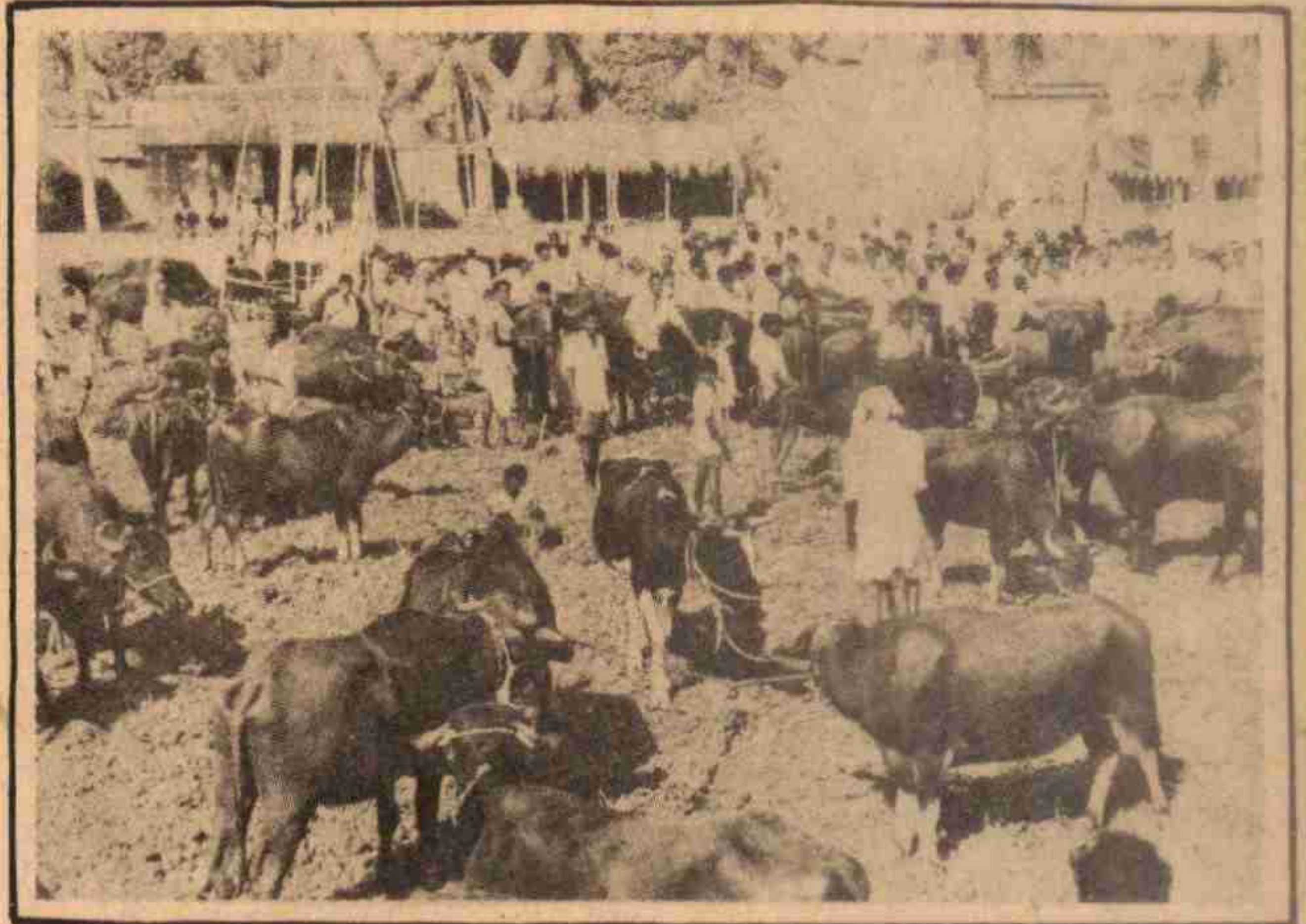
సంవత్సరానికి లేక 14 మాసాలకు ఒక ఆరోగ్యకరమయిన దూడను పొందినప్పుడే (ఆవుగాని, గేదెగాని) దాని పునరుత్పత్తి శక్తి సక్రమంగా వున్నట్లు తెక్క. లేనియెడల ఆ పశువుకు గర్భసంబంధమైన రుగ్మత వున్నట్లు గుర్తించాలి. వెంటనే పశువైద్యుని సంప్రదించి, సలహాలు తీసుకొని పాటించాలి. సామాన్యంగా మనగ్రామీణ ప్రజానీకం గేదెగాని, ఆవుగాని ఈనిన తరువాత ఎదకు ఎక్కువ కాలము వరకు రాకుండావుండి, తక్కువ పాలు అయినాసరే ఎక్కువకాలం యిసే అది మంచి పశువుగా పరిగణిస్తారు. కానీ శాస్త్రీయంగా ఆలోచిస్తే అది చాల పొరపాటు ఆలోచన.

పశువులలో గర్భకోశ సంబంధమైన రుగ్మతలను రెండు రకాలుగా విభజింపవచ్చును. అవి : 1) శాశ్వత వంధ్యత్వము 2) తాత్కాలిక వంధ్యత్వము.

1. శాశ్వత వంధ్యత్వము : పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం లేకపోవుటను గొడ్డుమోతుత్వము (వంధ్యత్వము)గా పేర్కొనవచ్చు. శాశ్వత వంధ్యత్వము పుట్టుకతో జననోద్దియముల వైకల్యమువల్ల గాని, తరువాత పెంపకంలో జీవరసాలు సమతూకంలో లేకపోవుట వల్ల గాని, సూక్ష్మజీవులు గర్భాశయం లోపల ప్రవేశించి వైద్యము నకు లొంగని గర్భవాతము వల్ల గాని రావచ్చును.

పుట్టుకతోగాని, వంశపారంపర్యంగా గాని వచ్చిన గొడ్డు మోతుతనము నివారణ సాధ్యముగాదు. అట్టి పశువులను పశువైద్యునితో పరీక్ష చేయించి వెంటనే వేరుచేయవలయును. అటువంటి పశువులు పెక్కి ఆరోగ్యముగనే వుండును. కానీ ఎంతకాలముచూసిన ఎదకు వచ్చే పయను వచ్చినా పునరుత్పత్తి ప్రక్రియ సూచనలు కానరావు. ఆడ జంతువులలో "ప్రీమార్టిస్", "అండాశయములు చిన్నవిగా వుండుట", "కొన్నిటిలో అసలు అండాశయాలులేకుండుట", "యోని మూసుకుపోయి వుండుట" మొదలైన పరిస్థితులు పుట్టుకతో ఏర్పడును. పునరుత్పత్తికి అటువంటి పశువులు పనికిరావు. వాటిని పెంచడం అనవసరం. శాశ్వత వంధ్యత్వం నివారణ జరిగిన పశువులను వెంటనే కోతకుగాని, యితర ఉపయోగములకు గాని మరలించాలి. లేకుంటే ఆ రైతు అపారంగా నష్టపోతాడు.

పశువు శరీరంలో జీవరసాల సమతూకము, అనుసంధానము లేక, 'సింపోమేనియా', 'అడ్రినల్ విరలిసమ్' మొదలైన సూక్ష్మ జీవులు గర్భాశయంలో ప్రవేశమువల్ల ఏర్పడే గర్భవాతము (సాల్పింజైటిస్) వైద్యమునకు లొంగని పరిస్థితులు కొన్ని సంద

ర్భాలలో జరుగును. అట్టి పశువులను కూడ వెంటనే ఏరివేయవలెను.

తాత్కాలిక వంధ్యత్వం : ఆవులలో, గేదెలలో తాత్కాలిక వంధ్యత్వం వల్ల పశుకామందులు, శాస్త్రీయ దృక్పథం లేక విపరీతంగా నష్టానికి గురియగుచున్నారు. ఈ పరిస్థితిని మెరుగైన యాజమాన్య పద్ధతులలో, పశువైద్యుని సలహా సంప్రదింపులతో నివారించవచ్చును. పాడి పరిశ్రమ దినదినాభివృద్ధి చెందాలంటే తాత్కాలిక వంధ్యత్వం లక్షణాలు, ప్రాముఖ్యత రైతులు తెలుసుకొనవలసిన అవసరం ఎంతైనా కలదు.

పశువులలో గొడ్డుమోతు తనమునకు ముఖ్య కారణములు:

1. ఆహారములో పోషక పదార్థములు, ఖనిజ లవణములు, మరియు విటమిన్లు లోపమువల్ల.
2. జీవరసాలు (హార్మోన్స్) ఉత్పత్తి సమతూకము లేక పోవుటవల్ల.
3. గర్భాశయంలో అనేక రకాలైన సూక్ష్మజీవుల ప్రవేశం వల్ల, గర్భవాతము, మరియు ఇతర గర్భసంబంధమైన జబ్బుల వల్ల.

పైన తెల్పిన మూడు కారణములకు మూలాధారము పశువుల యాజమాన్య పద్ధతుల అశాస్త్రీయమే. చూడదశనుండి శాస్త్రీయ పద్ధతులలో పెంచిన పశువులలో గర్భకోశ రుగ్మతలు చాల అరుదుగా సంభవించును.

1. పోషక పదార్థాలు, ఖనిజ లవణములు మరియు విటమిన్లు లోపమునల్ల వచ్చే వంధ్యత్వం :

పునరుత్పత్తికి సంబంధించిన అవయవాలు సక్రమంగా పెరిగి, సమర్థవంతంగా పనిచేయాలంటే అవసరమైన పోషక పదార్థాలను మనం వాటికి అందివ్వాలి. చూడగా వున్నపుడు సరియైన పోషణ లేకపోతే అవయవాలు సరిగా పెరగక పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం దెబ్బ

తింటుంది. త్వరగా ఎదకురావు. ఆహారంలో సరియైన పాళ్ళలో మాంస కృత్తులు, ఖనిజ లవణములు, విటమిన్లు లేకపోతే వంధ్యత్వం వస్తుంది. జంతు సంబంధమైన మాంసకృత్తులు పీర్యం ఉత్పత్తికి దోహదం చేస్తాయి. కార్నియం, ఫాస్ఫరస్ తక్కువైతే కూడా వంధ్యత్వం ఏర్పడుతుంది. 'ఎ' విటమిన్ లోపం ఆబోతులలో పీర్యము ఉత్పత్తి చేసే కణాలు దెబ్బతింటాయి. అలాగే ఆడపశువులలో ఎడ సక్రమ ముగారాదు. వ్యాధి నిరోధక చర్యలు ఎంత ముఖ్యమో సరియైన పోషక పదార్థాలు ముందునుంచి పెట్టడం కూడా చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఈ పరిస్థితిని జబ్బుగా పరిగణించటానికి వీలులేదు. ఎదకురాని తనము (యానిస్ట్రీమ్) మూగఎడ, (సైలెంట్ హీట్) ఎడ లక్షణాలు సరిగా చూపించకపోవుట మొదలగునవి పోషకాహార లోపము వలన కలుగు పరిస్థితులు.

ఎ. ఎదకురానితనము (యానిస్ట్రీమ్): ఈ పరిస్థితి సామాన్యంగా అన్ని వయసులలో జరుగును. ముఖ్యంగా విటమిన్ ఎ, ఖనిజ లవణములు, కాపరు, కోబాల్టు, ఫాస్ఫరస్ మొదలైనవాటి లోపమువల్ల ఏర్పడును. జననేండ్రియాల వైకల్యము వల్ల గూడ ఏర్పడును. కాని దీనికి నివృత్తి లేదు. పిండి పదార్థములు, ప్రోటీన్లు లోపమువల్ల గూడ పశువులు ఎదకురావు.

పోషక ఆహార లోపము చూడ దశనుండి వున్న యెడల జననేండ్రియములు సరిగా పెరగవు. పరాన్నబుక్కుల వల్ల బాధ పడుచున్న పశువులు గూడా ఎదకురావు. వేసవిలో గేదలు, చలికాలంలో ఆవులు వాతావరణ కారణంగా ఎదకురావు. కారణం, అండాశయములు వేసవిలో గేదలలోను, చలికాలములో ఆవులలోను సరిగా పనిచేయకపోవుటే. సరిగా ఎదకు వచ్చే పశువులతో పోల్చినపుడు ఎదకురానిపశువులలో హీమోగ్లోబిన్, బ్లడ్ గ్లూకోజ్, ప్రొటీన్లు, ఫాస్ఫరస్ వున్నట్లు తెలిసినది.

చికిత్స: 1. విటమిన్ ఎ ఇంజక్షన్లు
2. టోనోఫాస్పాన్ ఇంజక్షన్లు
3. ఖనిజ లవణ మిశ్రమము రోజుకు ఒక టెస్పూ వరకు సగా నెల రోజులు.
4. సమీకృతాహారము, ఎక్కువ పచ్చగడ్డి.

పై తెల్పిన విధముగా చేసినప్పటికీ పశువు ఎదకురాని ఎడల జీవరసాల సంబంధమైన ఇంజక్షన్లు, డైల్ ఫెర్రిన్, కొయలను, పాలిగాన్, రెసిప్టాల్ మొదలైన ఇంజక్షన్లు పశువైద్యుని సలహాతో వాడవలయును.

బి) మూగఎడ (సైలెంట్ హీట్): ఈ పరిస్థితి ఎక్కువగా కట్టుగారు పద్దలు, ముఖ్యముగా ముర్రాజాతిలోను, కంత్రిమాః వాటిలో ఏర్పడుచున్నది. మూగ ఎడపశువును జాగ్రత్తగా గమనించిన యెడల, అరవటం వుండదుగాని, చూములు పరిస్థితికి కొంతభిన్నత్వము కనుగొన వచ్చును. ఒకసారి పశువైద్యునికి చూపించిన తరువాత మూగఎడ, ఎప్పుడు వచ్చేది ఒకటి, రెండు రోజులు తేడాతో, తెలిసికొని, 2 లేక 3 రోజులు, జాగ్రత్తగా గమనించిన యెడల పరీక్షించి, గర్భధారణ చేయవచ్చును. ఎదకురాని తము కారణాలన్నీ ఈ పరిస్థితికి అన్వయించవచ్చును.

నించిన యెడల పరీక్షించి, గర్భధారణ చేయవచ్చును. ఎదకురాని తము కారణాలన్నీ ఈ పరిస్థితికి అన్వయించవచ్చును.

చికిత్స: 1) పశువైద్యుని సూచన ప్రకారము పశువును, తీగ వేయుట గమనించ వలయును.

2) ఎదకురానితనములో వైద్యము ఈ పరిస్థితికి గూడ అన్వయించును. దీనివల్ల ఎడలక్షణములు మెడగవును.

సి) అసంపూర్ణ ఎడ: ఈ పరిస్థితిలో ఎడలక్షణాలు పూర్తిగా వుండవు. పశువు అరవకపోవచ్చు. కానీ ఇతర లక్షణాలైన పాలు తగ్గుట, ఆహారము సరిగ తీసికొనకపోవుట, చిరుకు చిరుకు మూత్రము వదులుట, ఇతర పశువులమీద ఎక్కువ వుండవచ్చును. కావున రైతులు పశువైద్యునకు చూపించిన తరువాత, సలహాతో ఎదకాలము గమనించవచ్చును.

చికిత్స: 1. పశువైద్యుని సలహాతో పశువుని జాగ్రత్తగా గమనించుట.

2. ఎదకురానితనము(యానిస్ట్రీమ్) వైద్యము ఈ పరిస్థితికి గూడ అన్వయించును.

2. జీవరసాలు [హార్మోన్లు] సమతూకము లేనందువల్ల వచ్చే వంధ్యత్వం

హైపోపోసిస్ అనే గ్రంథి ఆడపశువులలోను, మగ పశువులలోను పునరుత్పత్తికి సంబంధించిన అవయవాలు పెరుగుదలను, పని తీరును నిర్దేశించును. థైరాయిడ్ గ్రంథి, ఎడ్రినల్ గ్రంధులు, మగ పశువులలో వృషణములు, ఆడపశువులలో అండాశయాలు, కూడ పునరోత్పత్తి కార్యక్రమము మీద ప్రభావాన్ని కలిగి వుంటాయి. ఈ గ్రంధులయొక్క పనితీరులో సరియైన అనుసంధానము లేకపోతే సామర్థ్యం దెబ్బతింటుంది. ఆడపశువులలో హార్మోన్లు హెచ్చుతగ్గులగు బట్టి గొడుమోతుతనము ఏర్పడవచ్చును.

ఎ) ఎనాస్ట్రోజీ సిగూ: ఈ రకం వ్యాధిలో అండాశయము చిన్నవిగా వుండి, వాటిమీదవుండే బుడిపెలు (పొలికల్స్) పండి, పగిలి అందమాను ఉత్పత్తి చేయుట, ఉత్పత్తి చేయలేవు.

చికిత్స: 1900 నుండి 1500 ఇంటర్నేషనల్ యూనిట్లు "ప్రెగ్నెంటు వేర్ సీరమ్" అనే గొనెడ్రాప్ షిక్ హార్మోనులను ఇంజక్షన్లుగా యిస్తే 3 నుండి 5 రోజులలో ఎదకు వచ్చును.

బి) నిం ఫో మే ని యా: దీనినే తెలుగులో ఘడ పిచ్చి అనికూడా అంటారు. ఇది అనేక గ్రంధులవైఫల్యము వల్ల కలిగే వ్యాధి, ఎదకాలములో హెచ్చుతగ్గులు వస్తాయి, క్రమ పద్ధతి వుండదు. కామేచ్ఛలో విపరీతాలుంటవి. లక్షణాలుకూడ పశువుల పరిస్థితిని, వ్యాధి తీవ్రతనుబట్టి మారుతుంటాయి. లక్షణాలలో సారూప్యతఉండదు. అండాశయముమీద బుడిపెలు ఉబ్బి కాయలగును. అండాశయముమీద పెద్ద సిస్టులు ఏర్పడును. కొన్ని సమయాలలో ఓడిమిన పగులును. వాటిని పొలమ్యం ర్ సిస్టు అంటారు.

లంక మేతకు - గోదావరి ఈతకు సరి

కొన్ని సమయాలలో ఎదవూరికాగానే మామూలుగా పొలికల్ పగిలి పోక పెరిగిపెరిగి కోడుగ్రుడ్డుకంటే ఎక్కువ పరిమాణానికి ఎదుగుతుంది. అటువంటి సందర్భాలలో పశువు ఎదకురాదు కానిమానం ఉద్బిభుంటుంది. తోకమొత్తం పైకి లేపవుంటుంది. తుంటికందరాలు కుంచించుకుపోతాయి. తోక పైభాగాన చొట్టవలెకనబడుతుంది. జబ్బు ముదిరిన తరువాత సిస్ట్ (కాయలును) చిదపటం అసాధ్యమవుతుంది. దీనిని "లూడియస్యల్ సిస్టు" అంటారు.

చికిత్స : ఈ పరిస్థితికి వైద్యము సకాలములో పశువైద్యునికి చూపించిన నివారించవచ్చు. చివరి దశ శాశ్వత వంధ్యత్వంగా పరిణమించును.

సి) అడ్రినల్ విర్గిలిసమ్ : ఎడ్రినల్ కార్టెక్సు హార్మోన్లు అధికంగా ఉత్పత్తి చేయడంవలన ఈ వ్యాధి వస్తుంది. ఈ వ్యాధి వస్తే ఆడపశువులు మగపశువులు వలే ప్యవహరిస్తాయి. పద్దలలో, పెయ్యెలలో క్లెటోరిస్ పెద్దదిగాను, అండాశయాలు చిన్నవిగాను వుంటాయి. ఆవులలో అయితే అండాశయాలు పెద్దవిగా ఉండి కాయలుంటాయి. ఈ కాయలు గట్టిగవుండి పరికరాల సాయంతో మాత్రమే చిదిపి వేయటానికి సాధ్యమవుతుంది.

చికిత్స : ఈ పరిస్థితి వైద్యము సకాలములో చేసిన, నివారించవచ్చును. లేదా శాశ్వత వంధ్యత్వం వచ్చును.

డి) అండ్యోర్పర్తిలో అవకరణకలు (అబ్నార్మల్ ఓవర్స్ట్రేచింగ్) : ఈ పరిస్థితిలో గేదెలు, ఆవులు ఎక్కువతరగ గట్టడము జరుగుతుంది. ఈ సీజను హార్మోన్లు ప్రోత్తిస్ట్రోను హార్మోన్లు నిష్పత్తిలో అసమానతలు ఏర్పడుట వలన, అండాశయము నుండి అండము ఉత్పత్తిగాకుండుట, (అబ్నా : ఉత్పత్తి అయినా, సకాలంలో ఉత్పత్తిగాకుండుట జరుగును రెండు లేక మూడు రోజులకు ఎదకువచ్చుట (స్క్విడ్ హీడ్) మొదలగునవి ఏర్పడుచున్నవి. ఈ హార్మోన్లు అసమానతలవల్ల అండవాహకంలోనికి అండం ప్రవేశించుట వేగిరపాటుగా గాని, ఆలస్యముగగాని జరగవచ్చు. అందువల్ల అండవాహకంలో జరిగే పిర్వకణము మరియు అండము యొక్క సంయోగక్రియకు అంతరాయము ఏర్పడుతుంది. ఫలిదీకరణ జరిగిన తరువాత అండము 3-4 గంటలలో గర్భాశయము చేరాలి. అంతకంటే ముందు గర్భాశయము చేరితే, గర్భకోశము యొక్క గోడలలో జీవకణాలు నాటుకొనటానికి (గర్భధారణ) సరిచైన వాతావరణము కల్పించలేవు. దానితో పిండము చనిపోవును.

చికిత్స : పశువైద్యుని పరీక్ష అనంతరము తగిన హార్మోన్లు ఇచ్చిన యెడల, నివారించవచ్చును.

ఇ) కుర్నిస్ట్రోఫ్ కార్పస్ లూటియా (పి.సి.ఎల్) : ఒక్కొక్కసారి కార్పస్ లూటియామ్ కరిగిపోకుండా కొన్ని మాసాలుపాటు నిలిచిపోతుంది. అటువంటి పశువులు ఎదకురావు. వీరినే మన రెతులు లోపలకాయలున్నా యేమో పరీక్ష చేయండి అని వైద్యునిని అడుగుతూ వుంటారు. ఇటువంటి పశువులను వైద్యులు

కాయలు చిదిమిగాని, ఎల్.హెచ్. అనే హార్మోన్లు ఇచ్చిగాని కరిగించవచ్చును. ఆ తరువాత పశువు ఎదకువస్తుంది.

చికిత్స : పశువైద్యుని సహాయముతోనే తగిన మంచి వాడి కాయలు తగ్గించవచ్చు. తదుపరి పశువు ఎదకు వచ్చును.

ఎఫ్) ప్లీస్ట్రస్ ఓవర్స్ట్రేచింగ్ : దీనినే మూగఎద అని గూడ అంటారు. అండాశయములో కావల్సిన పరిణామంలో ఈస్ట్రోజన్ హార్మోన్లు ఉత్పత్తి తయారుగాక, ఎడలక్షణాలు ప్రస్తుతంగా కనిపించవు. కాని అండ్యోర్పర్తి జరుగుతుంది బలమైన ఎడలక్షణాలు కనిపించక రెతులు నష్టపోతారు.

చికిత్స : 1. పశువైద్యపరీక్ష అనంతరము జాగ్రత్తగా పరిశీలించిన మూగఎద కనిపెట్టవచ్చును.

2. ఈస్ట్రోజన్ను ఇచ్చినందువల్ల ఎడలక్షణాలు ప్రస్తుతంగా కనిపించును.

3. గర్భాశయంలో సూక్ష్మజీవుల ప్రవేశమువల్ల వచ్చే వ్యాధులు - గర్భాశయపు వాపు (గర్భవాతము)

మనరాష్ట్రములో పశువులలో కట్టునిలవక పోవటానికి, వంధ్యత్వానికి గర్భకోశవ్యాధులను ప్రధానకారణంగా భావించవచ్చును. పశువులలోను, బ్రూసెల్లాసిస్, విబ్రయోసిస్, ట్రెకోమోనియోసిస్, ఎపిడైడమైటిస్, వజైన్రైటిస్ అనే సుఖవ్యాధుల వలన తాత్కాలికంగా గాని, శాశ్వతంగా గాని వంధ్యత్వం ఏర్పడుతుంది. అబ్నార్మల్ లో బ్రూసెల్లాసిస్ వ్యాధిరక్త ఆర్క్యైటిస్, వెసిక్యులైటిస్ అనే వ్యాధులువచ్చి పునరుత్పత్తికి విఘాతం కలుగుతుంది. అలాగే ఆడ పశువులలో ఈ వ్యాధిసోకితే ఈసుకుపోతాయి. మాయ నష్టపడదు.

విబ్రయోసిస్ వ్యాధికాని, ట్రెకోమోనియాసిస్ వ్యాధిగా వస్తే కనిపెట్టడం కష్టం. వైద్యుల చేత పరీక్ష చేయించాలి. ఈ వ్యాధులు సోకిన పశువులు తిరగబోయ్యుతుంటాయి. సందోగ సమయములో యీ వ్యాధులు సోకుతాయి. ఎదకాలములో క్రమబద్ధం వుండదు. ఎడలక్షణం సమయం 30-40 రోజులవరకు వుంటుంది పిండముగ ఉన్నప్పుడే గర్భసావము జరగడం యీ వ్యాధికి సర్వసాధారణం. బ్రూసెల్లాసిస్ వ్యాధిలో మాత్రం చూడినకనగా ఈసుకుపోతాయి.

సూక్ష్మజీవులవలన "వజైన్రైటిస్", మెట్రైటిస్, సార్టోటోక్షిస్, ట్రిచోమోనోసిస్ అనే వ్యాధులు కూడా వస్తాయి వ్యాధులు ముదలకముందే పశువైద్యులు చేత చికిత్స చేయించితే చాల సందర్భాలలో ఫలితం వుంటుంది.

పశువులలో కట్టునిలవక పోవటానికి అనేకకారణాలున్నాయి వాటిలో ప్రధానమైనది. ఎండ్మెట్రైటిస్ అనే గర్భాశయపు వాపు ఈ వ్యాధివలన మన రాష్ట్రములో వేలకొలది పశువులు తాత్కాలిక

దున్నబోతే దూడలలోనూ, మేయబోతే ఆవులలోనూ

వంధ్యత్వానికి, చివరికి శాశ్వత వంధ్యత్వానికి లోనవుచున్నవి. పశువులలో వంధ్యత్వము 83.8 శాతము ఈ వ్యాధివల్లనేనని ఒక పరిశీలనలో వెల్లడైనది.

ఎ) ఎండోమెట్రైటిస్ [గర్భాశయపు వ్యాధి]

గర్భాశయపు లోపలిపొరవాపును ఎండోమెట్రైటిస్ అంటారు. గర్భాశయపు గోడ మూడు పొరలచే నిర్మించబడియుంటుంది. బయటి పొరకు, లోపలిపొరకు మధ్యలో కండరములచే నిర్మించబడిన పొర ఉంటుంది. లోపలిపొరలో ఎపిథీలియమ్, సబ్ఎపిథీలియమ్ గ్రంథులతో నిండియున్న కనెక్షన్ టిష్యూ అని మూడు విభాగాలుంటాయి. గర్భాశయము వాపువలన లోపలిపొర పూర్తిగా దెబ్బతిన్న యెడల శాశ్వత వంధ్యత్వము ఏర్పడును.

వ్యాధి కారణాలు :

1. పశువులు ఈసుకు పోయినపుడు మాయపడకుండా, నిజమే వుండినప్పుడు, నెలలు నిండకుండా ఈనినప్పుడు, కవలలు పుట్టినప్పుడు, ఈనలేక ఇబ్బంది పడినప్పుడు, గర్భాశయమునకు గాయములు తగిలినప్పుడు సర్వసాధారణముగ ఎండోమెట్రైటిస్ వస్తుంది. పై కారణముల వలన గర్భకోశము త్వరగా సహజ స్థితికి రాకపోవడం, తెల్లముట్టుపోయడం, అనేకసార్లు తిరుగ పొర్లటం వుంటుంది.

2. సూక్ష్మజీవులు గర్భాశయములో ప్రవేశించినపుడు అవి స్థూలజీవములను, అజాగ్రత్తగా కృత్రిమ గర్భోత్పత్తి చేసినపుడు మేయ్య దిగినపుడు, మాయసరిగ వేయక తీసినపుడు, ఈ సూక్ష్మజీవులలో ట్రైకోమోనియాసిస్, బ్రూసెల్లాసిస్, కొలిన్, టీకెరియం పయోజనస్, సూజోమోనస్ ఆరిగెనోసా, బి.కోల్, స్ట్రెప్టోకాకస్, స్టెఫిలోకాకస్ ముఖ్యమయినవి. సూక్ష్మజీవుల దాడి తీవ్రతనుబట్టి, గర్భాశయపు వైవిధ్యాన్నిబట్టి వాపును మొదటి తరగతి, రెండవతరగతి, మూడవతరగతిగా వర్గీకరించవచ్చును.

3. ఏదైనా వేడి ద్రావణములుగాని, ఘృతైన రసాయన ద్రావణములుగాని, గర్భాశయములోనికి ఎక్కించినపుడు సున్నితమయిన లోపలిపొర కందిపోయి ఎండోమెట్రైటిస్ వచ్చును.

4) ముసలి వాటిలో కండరములు పదునైపోయి గాలి పూన్యములోనికి చొచ్చుకొనిపోయి గర్భాశయపు వాపు వస్తుంది.

5. ఈస్ట్రోజను ప్రభావము ఎక్కువ వున్నప్పుడు గర్భాశయములో ద్రవాలు ఎక్కువ స్రవిస్తాయి. అంతేకాకుండా గర్భాశయపు గోడలు పలుచబడి ఎంటీబాడీలు తయారవుతాయి ఎక్కువ కాలం ఈ పరిస్థితి కొనసాగితే గర్భాశయము వ్యాధిగ్రస్తమగు తుంది.

6. వృక్ష సంబంధమైన ఈస్ట్రోజెన్స్ ఎక్కువగా వుండే డీలవలు, చెక్కుడవ్వ, పిల్లి పెసర, పరి మొదలగు ఆహారపదార్థాలు, బూజుపట్టిన ఆహారపదార్థాలు ఎక్కువగాలింటే సెప్టిక్-ఎండోమెట్రైటిస్ లేక హైపర్ప్లాసిస్, ఎండోమెట్రైటిస్ అనే వ్యాధి వస్తుంది.

పస్తుంది. ట్రైకోపా ప్రిన్ అనే విషాహారాన్ని పశువులు తిన్నప్పుడు హైపర్, కేరటోడ్, ఎండోమెట్రైటిస్ అనే వ్యాధి వస్తుంది. ఎ వి. మిన్తో ఈ వ్యాధిని నివారించవచ్చును.

వ్యాధి లక్షణాలు :

ఎండోమెట్రైటిస్ తగు మాత్రముగా వుంటే చేతితో పరీక్షించితే పెద్దగా తేడా తెలియదు. జబ్బు బాగా ముదిరినప్పుడు మాత్రమే వైద్యుల చేతి స్పర్శకు తెలుస్తుంది. వ్యాధి బాగా ముదిరితే తెల్లముట్టు పడుతుంది. ఎదముట్టుకూడ తెల్లగా వుంటుంది. కొన్ని సందర్భాలలో 8-12 రోజులకు తిరగ పొర్లుతూవుంటుంది. సహజంగా తయారుకావల్సిన కార్బన్ లూస్టియమ్ అభివృద్ధి చెందకపోవడమే దీనికి కారణము. గర్భాశయపు వాపువలన గర్భకోశంగోడలనుండి ఎవోప్లాకాండిన్ ఉత్పత్తికాదు. కార్బన్ లూటియమ్ పెరుగుదల నిలిచిపోతుంది. గర్భంలో చీము కూడుతుంది. అందువల్ల పిండము బ్రతుకదు. కట్టు నిలవదు. ట్రైకోమోనియాసిస్, ప్లేటెయోసిస్ వంటి సుఖవ్యాధులలో పిండము చనిపోయి శిథిలమైపోవుటవలన ఎద కాలములో హెచ్చుతగ్గులు వుంటాయి.

అనేకమార్లు తిరగపొర్లటం, కట్టు నిలువకపోవటం, తెల్లముట్టు పోయటం అనేవి 'ఎండోమెట్రైటిస్' ప్రధాన లక్షణములు.

వ్యాధి నిర్ణయము : 1) గర్భాశయము ముట్టును సేకరించి, ఆరబెట్టి మైక్రోస్కోపులో పరీక్షచేస్తే చీము కణములు కనిపిస్తాయి.

2) ప్రయోగశాలలో కల్చర్ టెస్టులు చేసి సూక్ష్మజీవులు నిర్ధారించవచ్చును.

3) సెన్సిటివిటీ టెస్టులుచేసి ఏ మందులు సూక్ష్మజీవులపై పనిచేస్తాయో ఖచ్చితంగా నిర్ధారించవచ్చు.

4) వ్యాధిగ్రస్త గర్భకోశపు ముక్కను పరికరాల సహాయముతో సేకరించి పాథలాజికల్ పరీక్షలుచేసి వ్యాధి తీవ్రతను గుర్తించవచ్చును. సకాలములో వైద్యంచేస్తే నూటికి 87 కేసులు ఫలితాలనిచ్చినట్లు పరిశీలనలో తేలినది.

చికిత్స : 1) లూగాల్స్ ద్రవము 2 శాతము, 20 - 30 సి.సి. గర్భాశయములోనికి 3 లేక 4 రోజుల వ్యవధిలో 2 లేక 3 సార్లు యివ్వాలి.

2) తరువాత అవసరాన్నిబట్టి సెన్సిటివిటీ టెస్టు ప్రకారము తగిన ఏంటీబయాటిక్స్ ఒక కోర్సు గర్భాశయంలోనికి వాడాలి.

3) సందర్భానుకూలంగా ఏంటీబయాటిక్స్, ఈస్ట్రోజెన్స్ కార్పిరోస్టీరాయిడ్స్, ఏంటీవాస్టమన్స్ మొదలగు గడ్డుకేసులలో వాడవచ్చును.

4) వైద్యము పూర్తిఅయిన తరువాత కనీసము రెండు ఎదలు గర్భోత్పత్తి చేయకుండా పశువుకు లైంగిక విశ్రాంతినివ్వాలి.

ఒట్టిగొడ్డుకు అరువులూ, వానలేని మబ్బుకు ఉరుములు ఎక్కువ

చెరకు తీపి - రైతుకు చేదు

పరిశ్రమల దాటికి నలుగురున్న రైతాంగం

చెరకు మన దేశంలో ప్రధానమైన వాణిజ్యపంటలలో ఒకటి. 89-90 సీజన్లో 21 కోట్ల 20 లక్షల టన్నుల చెరకు పండింది. 986 పంచదార మిల్లులు పనిచేశాయి. 102 లక్షల టన్నులు పంచదార ఉత్పత్తి అయ్యింది. పంచదారపై ఎక్సైజ్‌డ్యూటీ ద్వారా

(20వ పేజీ తరువాయి)

గర్భకోశ వ్యాధుల నివారణ రైతులు తీసుకొనవలసిన జాగ్రత్తలు

1. చూడ దశ నుండి పోషణ సమతూకంగా వుండాలి.
2. శుభ్రమైన ప్రదేశములలో శాస్త్రీయ దృక్పథముతో పశువులను చూడ దశనుండి పెంచాలి.
3. కట్టగారు వయస్సు వచ్చిన వెంటనే పశువైద్యునికి చూపించి, శాశ్వత వంధ్య లక్షణాలున్న వేమో పరీక్ష చేయించి తగు విధమైన సలహాలు పొందాలి. మంచిగా మేపుతున్నాము, పశువు ఆరోగ్యముగ వున్నదిగనుక వైద్యునికి ఎందుకు చూపించాలి అనుకొనగూడదు.
4. పశువులలో ఎదలక్షణములు, మూగ ఎద లక్షణాలు రైతులు సంపూర్ణముగ తెలుసుకోవాలి.
5. ఈనిన తర్వాత మూడు నెలలలోపు ఎదకువచ్చి చూడి నిలవాలి. లేనియెడల పశువైద్యుని సలహా పొందవలయును.
6. ఈనిన ప్రతి పశువునుగాని, కట్టగారు వయసు పడ్డలనుగాని యీ దిగువ తెల్సిన విధంగా మేపాలి.
  - (ఎ) పచ్చగడ్డి ఎక్కువగా మేపాలి. ఒక్కొక్క పశువుకు 30 కిలోగ్రాములుండాలి. కాయజాతి గడ్డి అయిన అలసంద, లూసర్న్, జనుము మొ॥నవి 10 కిలోగ్రాముల కంటే ఎక్కువ మేపరాదు.
  - (బి) పచ్చగడ్డి ఎక్కువలేనప్పుడు విటమిన్ - 'ఎ' ఇంజక్షన్ తప్పనిసరిగా యిప్పించాలి. మరియు ప్రతిరోజూ మినరల్ మిక్చర్ దాదా 30 గ్రాములు, ఉప్పు 60 గ్రాములు వాడాలి.
  - (సి) పశువైద్యుని సలహాతో ఎదకురాని పశువులకు విధిగా మినరల్ టాబ్లెట్సు రోజుకు 2 చొప్పున ఎదకు వచ్చే వరకు వాడాలి. అవసరమే నెలరోజులకు దాటి ఎక్కువ రోజులు వాడాలి.
7. ప్రతి సం॥ వారివారి ఏరియాలలో జరుగు గర్భకోశ చికిత్సా శిబిరాలలోగాని, పశువైద్యుడు వున్న వైద్యశాలలోగాని తప్పనిసరిగా తనిఖీచేయించుకొని తగు వైద్యసహాయము పొందాలి. ఇవి రైతులు విధిగా పాటించాలి.

— శ్రీ వై. కేశవరావు

కార్యదర్శి, కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘం.

ప్రభుత్వానికి రు. 480 కోట్లు ఆదాయం వచ్చింది. చెరుకు పంటపై 3 కోట్లమంది ఆధారపడివున్నారు.

దేశంలో పంచదార వినియోగం బాగా పెరిగింది. పెరుగుతున్న పంచదార వినియోగానికి అనుగుణంగా చెరకు ఉత్పత్తి పెరగక పోగా హెచ్చుతగ్గులకు గురవుతుంది. అనేక మిల్లులు చెరకు లభ్యతాక పూర్తి సామర్థ్యంతో పనిచేయటంలేదు. దానికి కారణం చెరకు పండిస్తున్న రైతాంగానికి తగిన ప్రోత్సాహం లేకపోవటమే. మిల్లు యజమానులు ఏటా కోట్లగడ్డిస్తుండగా చెరకు పండించిన రైతుకు యిస్తున్న ధరమాత్రం గిట్టుబాటుగాలేదు.

చెరకు ధర టన్ను 1కి 8.5 రికవరీపై 88-89 సీజన్లో రు. 195/-లు, 89-90 సీజన్లో రు. 220/-లుగా వున్నది. 90-91 సీజన్కు రు. 230లు గాను, 91-92 సీజన్కు రు. 240/-గాను కేంద్ర ప్రభుత్వం తన సలహాధరను ప్రకటించింది. ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఈ ధర చెరుకు పంటపై రైతాంగానికి ఆసక్తిని పెంచేదిగా లేదు.

గత 5 సంవత్సరాల కాలంలో పంచదార పరిశ్రమాధిపతులు అనేక రాయితీలు పొందారు. 65 శాతంల రెవీపంచదార 45 శాతానికి తగ్గించబడింది. మొలాసిన్ ధర రెట్టింపు చేయబడింది. రెవీ ధర వినిమయ వస్తువుల ధరల సూచికకు అనుగుణంగా పెంచబడు తూనే వున్నది నవంబరు 1 నుండి డిశంబరు 15 వరకు క్రపింగ్ చేసిన అదనపు పంచదారలో 80 శాతం ప్రీగా అమ్ముకునే అవకాశం యివ్వబడింది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 89-90 సీజన్లో 8.5 రికవరీపై టన్నుకి రు. 275లు ధర యిచ్చింది. అదివరకటి ప్రభుత్వం కల్పించిన రాయితీలను కొనసాగించింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే నియమించబడిన బాగారెడ్డి కమిటీ సిఫార్సు మేరకే ఈ ధరనిర్ణయించామని చెప్పారు. గత సంవత్సరం కంటే రు. 35/-లు పెంచటం జరిగిందని, ఇంత హెచ్చు ధర ఎప్పుడూ యివ్వలేదని, శ్రీ బాగారెడ్డి, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డి పరస్పరం అభినందించుకొన్నారు. రైతాంగం మాత్రం నివ్వెరపోయారు. ఈ ధర పెరుగుతున్న ఉత్పత్తి ఖర్చులకు ఏ మాత్రం అనుగుణంగా లేకపోగా, పొరుగు రాష్ట్రాలు యిచ్చిన ధరలతో పోల్చినప్పుడు హీనంగానూ, దేశంలో అఖరి స్థానంలోను వున్నది.

89-90 సీజన్లో ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వం టన్ను 1కి రు. 410/-లు సాధారణరకానికి, రు. 380/-లు, హరియానా ప్రభుత్వం టన్ను 1కి రు. 350/-ల నుండి రు. 400/-గాను, పంజాబ్, మధ్య ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు రు. 410/- నుండి రు. 430/-ల వరకు, మహారాష్ట్ర

బాగారెడ్డి సిఫారసులు ఎవరికోసం ?

రాష్ట్రంలో రూ. 400/-గాను, కర్నూటకలో రూ. 825/-లు యిచ్చారు. పై ధరలతో పోల్చుకున్నప్పుడు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిచ్చిన ధర ఏ పాటిదో అర్థమవుతుంది.

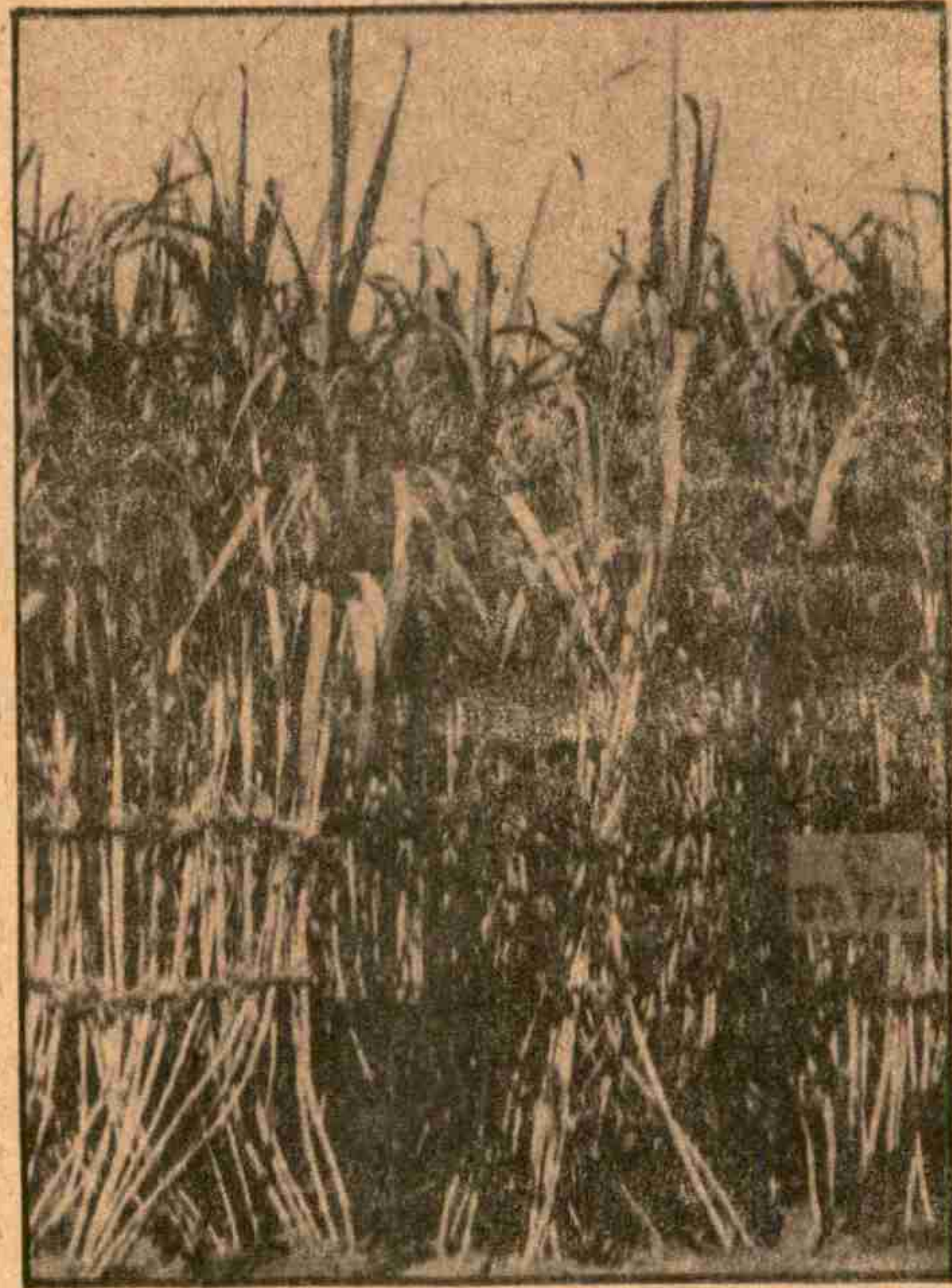
మన రాష్ట్రంలో 88-89 సీజన్లో 85 లక్షల ఎకరాలలో చెరకు పండించబడింది. రాష్ట్రంలో సహకార రంగంలో 18, పబ్లిక్ రంగంలో 8, ప్రైవేటు రంగంలో 7 మొత్తం 33 మిల్లులు పని చేస్తున్నాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఏటా చెరకు కొనుగోలు పన్ను, మొలాసిన్ అమ్మకంద్వారా కోట్లాది రూపాయలు ఆదాయం వస్తుంది. ఈ చెరకు పంట ఉండటం కారణంగా ఏటా రూ. 800 కోట్ల ఆదాయం వస్తుంది. రాష్ట్రంలో చెరకు పంట సమగ్ర అభివృద్ధికి అవసరమైన ప్రోత్సాహక చర్యలు సూచించటానికిగానూ పార్లమెంటు సభ్యుడు శ్రీ బాగారెడ్డి అధ్యక్షతన ఉన్నరాధికార కమిటీని నియమించింది.

బాగారెడ్డి కమిటీ 28 సిఫారసులతో కూడిన నివేదికను గత ఆగస్టు 18వ తేదీన ప్రభుత్వానికి అందజేసింది. ఆ నివేదికలో చెరకు ధర, ప్రోత్సాహకాలు, చెరకు విస్తీర్ణం పెంచటానికి తీసుకొన వలసిన చర్యలు, నీటివనరులు తదితర 40 పైగా సూచనలు ఉన్నాయి. 8.5 రికవరీపై టన్ను ధర రూ. 275/-లుగా సూచించింది. ఇప్పుడున్న కొనుగోలు పన్ను 18/-ల నుండి రూ. 30/-లకు పెంచాలని, దాని నుండి రైతుకు యిస్తున్న ముదరా రూ. 10/-ల నుండి 18/-లకు పెంచాలని సూచించింది. 85% చెరకు సరఫరా చేసిన రైతుకు రూ. 15/-లు ప్రత్యేక ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలని సూచించింది. ఫ్యాక్టరీలు రైతులకు రూ. 1100/-లు పిలకకు, రూ. 800/-లు సద్బిడిలు ఇవ్వాలని, లేదా తక్కువకాలంలో వచ్చే రకాలకు రూ. 45/-లు గాను, యితర రకాలకు రూ. 35/-లు గాను వుండాలని సూచించింది.

శ్రీ బాగారెడ్డి 86-87 సీజన్లోనే టన్ను ధర 300/-లు ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేశారు. అలాగే అగ్రసన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెరకు వల్ల ఎంత ఆదాయం వస్తుందో, చెరకుకు ఉత్పత్తి వ్యయం ఎంత పెరిగిందో లెక్కలు వేసి చూపించారు. 87 నుండి పెరిగిన వినిమయవస్తువుల ధరలను, పెరిగిన ఉత్పత్తి ఖర్చులను గమనంలోకి తీసుకొని ధరను సూచించవలసింది. అందుకే రూ. 300/- ధర కోరిన బాగారెడ్డి తానే సలహాధర సూచించవలసి వచ్చేసరికి రూ. 275/- ఏ విధంగా సూచించారో ఆయనకే తెలియవలసిన రహస్యం. యిది రైతాంగాన్ని పూర్తిగా మోసగించటమే అవుతుంది. సరైన ధర యివ్వకుండా యితర సూచనలు ఎన్ని చేసినా అవన్నీ రైతాంగాన్ని మభ్యపర్చి, ప్రభుత్వానికి, పరిశ్రమలకు ఉపయోగపడేవేకాని రైతులకు ప్రయోజనంగాలేవు.

85 శాతం చెరకు సరఫరా చేసిన రైతులకు యిచ్చే

పరమత సహనం, సహాధరత్వం
మహాత్ములంతా చూపిన మార్గం

రూ. 15/-లు ప్రోత్సాహం గత ప్రభుత్వమే ఇస్తూ వచ్చింది. మొక్కకు రూ. 1100/-, పిలకకు రూ. 800/- సద్బిడి ఇప్పటికే అన్ని ఫ్యాక్టరీలు యిస్తున్నవే. కొన్ని ఫ్యాక్టరీలు అంతకంటే అదనంగానే ఇస్తున్నాయి. ఈ సద్బిడికి మారుగా తక్కువ కాలంలో కోతకు వచ్చే రకాలకు రూ. 45/-లు సద్బిడికి ఆకర్షణీయంగా చేసిన సూచన వెనుక అంతరార్థం పరిశ్రమల శ్రేయస్సుతప్ప సగటున రైతుకు పెరిగేదిలేదు. కొనుగోలు పన్ను ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఆదాయం పెంచుకోవటం లక్ష్యంగా ఆ కొనుగోలు పన్ను నుండి యిప్పటికే రైతులకు ఇస్తున్న రూ. 10/-లు ముదరాకు మరొక రూ. 6/-లు చేర్చి యిదంతా రైతుల ప్రయోజనం కోసమని చెప్పజూస్తున్నారు. మొత్తంగా చూసుకున్నప్పుడు బాగారెడ్డి సిఫారసులు రైతులకు ఏ మాత్రం ప్రయోజనకరంగాలేవు. యిప్పటికే రాష్ట్రంలో అనేక ఫ్యాక్టరీలు తగినంత చెరకులేని కారణంగా పూర్తి సామర్థ్యంతో పనిచేయలేని స్థితి వున్నది. ఈ స్థితిలో చెరకు పండించే రైతాంగం యితర పంటలవైపు మరలిపోకుండా, ఫ్యాక్టరీలు యిప్పడిస్తున్న సద్బిడిలు కొనసాగిస్తూనే గిట్టుబాటైన ధర ఇవ్వవలసివున్నది.

89 సంవత్సరం జనవరి నుండి యిప్పటివరకు బహిరంగ మార్కెట్టులో హోల్ సేల్ పంచదార కనీస ధర రూ. 775/-గాను, గరిష్ట ధర రూ. 1000/-లుగాను ఉన్నది. అంటే బహిరంగ మార్కెట్టులో సగటున రూ. 875/-లుగా వున్నది. రెవీపంచదార ధర కూడా రూ. 525/-లుగా వున్నది. నిర్ణయించిన రెవీకాతం 45 కాగా ఆచరణలో 40 శాతం మాత్రమే యివ్వటం జరిగింది. పై ధరలతో చూసుకున్నప్పుడు రైతుకు టన్ను 1కి రూ. 450/-లు ధరచెల్లించినప్పటికీ పరిశ్రమ యజమానులకు ఇంకా హెచ్చులాభాలే వుంటాయి. పెరిగిన ఉత్పత్తి ఖర్చులు, వినిమయ ధరలు గమనంలోకి తీసుకొని చెరకు టన్ను ధర రూ. 450/-లు యివ్వాలి.

నాగార్జునసాగర్ కుడికాలువ ఆయకట్టు

కాలువ చివర భూములు : ప్రత్యామ్నాయ పథకాలు

నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రజాదోళన ఫలితంగా సాధించబడింది. 1955 ఆఖరులో అనాటి ప్రధాని నెహ్రూచే శంఖ స్థాపన చేయబడింది. 1967లో కాలవలకు నీరు వదలటం జరిగింది. కుడికాలువ ప్రధానంగా గుంటూరు, ప్రకాశంజిల్లాలలో పారుతుంది. దీనిక్రింద మొత్తము 11 లక్షల 20వేల ఎకరాలు లోకరైజ్ చేయబడింది. ఇందులో ప్రతి కాలువ క్రింద 1/3 వంతు మాగాణిగాను (వరిసాగు) 2/3వంతు ఆరుతడిమెట్టగాను, (మెట్టపంటకు సెటిసరఫరా) ఈ దిగువ విధంగా లోకరైజ్ చేయబడింది.

జిల్లా	మండలాలు	గ్రామాలు	మాగాణి	ఆరుతడి	మొత్తం
గుంటూరు	36	370	2,51,000	42,200	6,73,000
ప్రకాశం	24	270	1,83,000	2,64,000	4,47,000

నీరు వదిలేసరికి మొత్తం ఆయకట్టు దిగువనరకు తయారై ఉండనందున లోకరైజ్ చేషన్ నిబంధనలతో నిమిత్తంలేకుండా సాధ్యమైనంత హెచ్చు మొత్తం భూమిని మాగాణి సాగుచేసుకొనేందుకు (అయిదు సంవత్సరాలపాటు) అనుమతిస్తూ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. రైతాంగం ఎన్నో వ్యయప్రయాసలకు లోనై అత్యధిక భాగం ఆరుతడి భూములను కూడా మాగాణులుగా మార్చి వరి పండించింది. గుంటూరుజిల్లాలోనే ఇది ఎక్కువగా జరిగింది.

ప్రపంచబ్యాంకు అగ్రిమెంటు ప్రకారము మొత్తం కుడికాలువకు తీసుకునే 132 టి.ఎం.సి. (శతకోటి ఘనపుటడుగులు)లో 85వ మైలు దిగువకు 42 టి.ఎం.సి ల నీరు (ప్రకాశంజిల్లా ఏరియా) ఇవ్వవలసి వున్నది. ప్రస్తుతం 28 శాతం నీరు మాత్రమే అందుతున్నది.

మొత్తం లోకరైజ్ చేయబడిన ఆయకట్టు అభివృద్ధి చేయటం పూర్తి అయ్యేకొలది! అన్ని స్థాయిలలోను కాలువ చివరకు తగినంత నీరు లభించలేదు. ఈ విషయమై ప్రకాశంజిల్లా వారు తమ ప్రాంతానికి తగు నీరు రావడం లేదని ఆందోళనచేశారు. గుంటూరు జిల్లాలో సైతం ప్రతికాలువ చివరిభూములకు నీరు అందడంలేదని ఆందోళన చేస్తూ వచ్చారు.

ప్రతికాలువ చిట్టచివర మాగాణిగాను ప్రారంభంలో ఆరుతడిగానూ లోకరైజ్ చేసినప్పటికీ కాలువ ప్రారంభంలో నీరు అందడం లేనిక గనుక ఆరుతడి నిర్ణయించిన భూములు వరిపైరు పండించుటకు అధికంగా నీరు వాడుకున్నందువల్ల మాగాణిగా నిర్ణయించిన కాలువ చివరి భూములకు నీరు లభించక తీవ్రంగా నష్టపడ్డారు. తాము మొదట్లో గున్నవారు కొందరు పెండు పంటలు పండించిన సందర్భాలు కూడా వున్నాయి. ఈ సందర్భంలో మరొక ముఖ్యమయిన అంశం కూడా మన దృష్టిలో ఉండాలి. ఆయకట్టు నిర్మాణ కాలంలో నీటి అంచనా చేసేటప్పుడు భూమి నీటిని పీల్చుటగలన

—శ్రీ పుతుంబాక వెంకటపతి, ఉపాధ్యక్షుడు
ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం

వచ్చే నష్టాన్ని వాతావరణ ప్రభావంవల్ల గాలిలో కలిసిపోయే నీరు సరిగా అంచనా వేయనందువల్ల కూడా నీటికికొరత ఏర్పడింది. అనేక కారణాలవల్ల నాగార్జునసాగర్ కుడికాలువ ఆరుతడి ఏరియాలో మాగాణిగానూ, ఆరుతడిగానూ చేర్చుట దాదాపు 3 లక్షల ఎకరాల భూములకు నీరు అందక పోవడం రైతాంగం గగ్గోలు పెట్టింది. ఈ సమస్యపై మన రైతుసంఘం చొరవతీసుకొని పెద్దఎత్తున ఆందోళన జరిపింది. అన్ని రైతుసంఘాలు తమ తమ పద్ధతులలో ఆందోళన చేశాయి. ఇంకొంతవరకు ఎత్తిపోతల పథకాల ద్వారా నీరు (ర్లైజ్) మళ్ళింపు పథకాల ద్వారానూ (డైవర్షన్) నీరు అందించుటకు ప్రామ్నాయ మార్గాలు సూచించటం జరిగింది. అంతేకాక వీటిని నిర్వాహణ వ్యయాన్ని ప్రాజెక్టు నిధులతోనే పూర్తిచేయాలని సూచించటం జరిగింది.

ఈ ఆందోళన ఫలితంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సమస్యలన్నిటిని పరిశీలించి పరిష్కార మార్గాలు సూచించేటట్లు 1979లో టైలండ్ కమిటీని ఏర్పాటుచేసింది. ఆ కమిటీ 1980 జనవరిలో కొన్ని సిఫార్సులతో తన నివేదికను ప్రభుత్వానికి అందజేసింది. ఈ నివేదికపై అప్పటి ప్రభుత్వం ఎడ్మిచర్యలూ తీరలేదు. 1983-84 సంవత్సరాలలో కూడా ఎక్కడికక్కడ స్థానిక అనేక ఆందోళనలు చేశాము. 84 జూలై 9న ఈ సమస్యపై మైదానాదులో రైతాంగ సదస్సు ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది. వివిధ స్థాయిలకు చెందిన దాదాపు 2 వేలమంది రైతులు యిందులో పాల్గొన్నారు. ఇవిచాలా న్యాయమైన కోర్కెలని వీరై చంతత్వరగా నివేదికలోని అంశాలను పరిశీలించి అమలుజరిపేస్తామని వాగ్దానంచేశారు. దీనిపై ఆంధ్రకొనసాగిస్తూ వచ్చాము. ఫలితంగా 85-86 సంవత్సరాలలో ప్రత్యామ్నాయ స్కీములను గుర్తించడం (బడెంటిఫై) జరిగి చివరకు 1986 డిసెంబరులో కాలువ చివరి భూముల సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం కొన్ని నిర్ణయాలుచేసింది. వాటిలో ముఖ్యమైంది సుమారు 16 కోట్ల రూపాయలతో లక్షాపది హెక్టార్ల రైతల కాలువ చివరిభూములకు నీరు అందించగల 92 ప్రత్యామ్నాయ పథకాలను ప్రాజెక్టు ఖర్చుతో అమలుజరిపేందుకు ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది. ఇందులో 6 స్కీములు ఆచరణకు సాధ్యంకాని పదిలివేయడం జరిగింది. మిగిలిన 86 స్కీములలో 19 స్కీములు పూర్తయినప్పటికీ వీటి క్రింద 40 వేల ఎకరాలు మాత్రమే సాగుబడిలోకి వచ్చింది.

ఇంకా పూర్తికావాల్సిన 37 స్కీములు వివిధ దశల

న్నాయి. గత సంవత్సరకాలంగా తిరిగి అధికారంలోకి వచ్చిన ప్రభుత్వం ఆచరణలో ఈ స్కీములపట్ల శీతకన్న వేసి కనిపిస్తుంది. దీనికితోడు చేసిన పనులకు సకాలంలో డబ్బు లించనందువల్ల చాలా స్కీములు గత సంవత్సరకాలంగా ముందుకు తీరక మూలనపడ్డాయి. దాదాపు రెండుకోట్లవరకు ఈ పనులు యించిన రైతు కమిటీలకు గత సంవత్సరకాలంగా బకాయిలువుండి యాయం చేపరిస్థితి ఎంత ఆందోళనకరంగావుందో బోధపడుతుంది. రందని రైలండు నానాటికి ఎక్కువ కావటంతో రు. 18 కోట్ల 91 లక్షల ఖర్చుతో 72వేల 3 వందల ఎకరాలు సాగుకి ఉపయోగపడ ల 76 స్కీములు ప్రకాశంజిల్లాలోనూ, రు. 15 కోట్ల 31 వేల ఖర్చుతో 59వేల 5 వందల 20 ఎకరాలు సాగులోకి రాగల 35 స్కీములు గుంటూరుజిల్లాలోనూ ప్రతిపాదించబడి ఆమోదంకొరకు త రెండేళ్ళుగా ప్రభుత్వంవద్ద పెండింగ్లో వున్నాయి.

ఆయకట్టు మొత్తం సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం ములు జరపాలని నిర్ణయించిన మరికొన్ని నిర్ణయాలు ఈ దిగువ స్తున్నాయి. ప్రారంభంలోనే వివరించినట్లు భూమి నీరు పీల్చుటను రించి, కాలువల ప్రవాహములో పీల్చుటను గురించి, సరియైన చనా లేకుండా ఆయకట్టును నిర్ణయించినందువల్ల కలిగిననష్టాన్ని ర్చి చేయుటకు ఈ దిగువచర్యలు తీసుకోవాలని ఇంజనీర్లు ప్రతి పాదించియున్నారు.

రైలండ్తో సహా ఆయకట్టుకు నీరు పూర్తిగా సపైచేయా ందే కుడికాలువకు 14800 క్యూసెక్కుల నీటి ప్రవాహం

రావలసియుంటుంది. ప్రస్తుతం దానిశక్తి 11వేల క్యూసెక్కులకు మాత్రమే సరిపోతుంది. 14800 క్యూసెక్కులు రావాలంటే ప్రధాన కాలువ నీటిని తీసుకునే మొదటిభాగం మార్పులు చేయవల్సి వున్నది. ఇందులో 7వ మైలునుండి 57వ మైలువరకు గట్టు పెంచ వలసి వున్నది. ఈ పని పూర్తయింది. కాలువకట్ట మెతకభాగాలకు సిమెంట్ రైనింగ్ చేయవల్సి వుంది. ఇందులో 3/4 వంతుపని పూర్తయింది. 57వమైలునుండి 128వమైలువరకు (ప్రకాశంజిల్లా) కాలువను వెడల్పు చేయవలసివుంది. ఈ పనికూడా 3/4 వంతు పూర్తయింది. ఏనువేముల టన్నెల్ ఏద్ద సెడ్ వాల్స్ ఎత్తు పెంచవల్సి యున్నది. ఈపని ప్రారంభించనేలేదు. ప్రధానకాలువలోపల తొట్టిలోని రెండువైపుల సిమెంట్ రైనింగ్ చేయుట పూర్తికావాల్సియే వున్నది.

పై పనులన్నింటినీ 1990కి పూర్తిచేయగలమని ప్రభుత్వం చేసిన వాగ్దానం యిప్పుడు నడుస్తున్న తీరుచూస్తే 92కైనా పూర్తయ్యే సూచనలు కన్పించుటలేదు. ప్రారంభించి పూర్తిగాకుండా వున్న ప్రత్యామ్నాయస్కీములకు వెంటనే డబ్బు విడుదలచేసి కనీసం ఈ రది సీజనుకన్నా వారికి నీళ్ళందించేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసు కోవాలి. సంవత్సరాల తరబడి ప్రభుత్వ అనుమతికొరకు ఎదురు చూస్తున్న 141 స్కీములకు వెంటనే ఆమోదం తెలిపి మొదటి 92 స్కీములలాగానే ప్రాజెక్టు ఖర్చులో కనీసం రెండేళ్ళలోగా నిర్మిం చాలి. ఆయకట్టు స్థిరీకరణకు ప్రతిపాదించబడిన కాలువల రైనింగ్, టన్నెల్ తెపాసిడి పెరుగుదల, కట్టలు వెడల్పుచేయుట మొదలగు పనులను వెంటనే పూర్తి చేయించాలి.

53 క్రిమిసంహారక మందుల నిషేధం

రాష్ట్రంలో క్రిమిసంహారక మందులను తయారుచేసే 40 ంపెనీలకు సంబంధించిన మొత్తం 53 క్రిమిసంహారక మందులను నిషేధించినట్లు గుంటూరుజిల్లా వ్యవసాయ సంచాలకులు శ్రీ అప్పా రావు తెలిపారు. రాష్ట్ర వ్యవసాయశాఖ సంచాలకులనుండి లభించిన సమాచారం ప్రకారం జాబితాలో ప్రకటితమయిన క్రిమిసంహారక మందులను కొనుగోలు చేయడంగాని, వాటిని అమ్మడంగాని చేయ నాదని ఆయన అన్నారు. ఈ మేరకు వ్యవసాయ శాఖాధికారులకు గగిన ఆదేశాలు జారీచేశామని ఆయన అన్నారు. నిషేధించిన ంపెనీ మందుల వివరాలు యిలా వున్నాయి:

(1) మధుసూదన్ ఇండస్ట్రీస్ [మద్రాస్] ఉత్పత్తులు బి. హెచ్.సి. 10 శాతం, డిమోథియాన్ 30 శాతం; మిథైల్ పెనా థియాన్ 50 శాతం, (2) సదరన్ ఇన్ సెక్టి సైడ్స్ ఫెర్టిలైజర్స్ [మద్రాస్]కు సంబంధించిన బి.హెచ్.సి. 50శాతం, క్విన్తాల్ పాస్ 50శాతం, మిథైల్ పెనాథియాన్ 50శాతం, మోనోక్రోటోపాస్ 30శాతం, (3) కోరమాండల్ ఇండాక్ లిమిటెడ్ [మద్రాస్]కు చెందిన ఎండోసల్ఫాన్ 35శాతం, (4) ఆగ్రోకెమికల్స్ [జైపూర్]కు చెందిన అన్ని ఉత్పత్తులను, (5) పెసిడిస్ ఇండియా లిమిటెడ్ [మద్రాస్]కు సంబంధించిన ఎండోసల్ఫాన్ 35 శాతం, మోనో క్రోటోపాస్ 30శాతం, (6) ఎస్ ఎం.ఎ. ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బెంగళూరు]కి చెందిన డిప్ మిరవాస్ 76 శాతం, (7) గోర్డన్ ఆగ్రోకెమికల్స్ [యడ్లూరు]కి చెందిన ఉత్పత్తులు డి.డి.టి. 10

శాతం, కార్బరిల్ 10శాతం, (8) బరోడా మినరల్స్ [అహమ్మదా బాద్]కు చెందిన మిథైల్ పెనాథియాన్ 2 శాతం, (9) కెమికల్ ఇండియా [అకోలా]కి సంబంధించిన ఉత్పత్తులన్ని, (10) ఆగ్రి స్కూల్ ఇండస్ట్రీస్ ఇండియా [బొంబాయి]కి చెందిన మిథైల్ పరా థియాన్ 50శాతం, (11) దేవిదయాల్ ఆగ్రోకెమికల్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బొంబాయి]వారి జినిల్ 75శాతం, మిథైల్ పెనాథియాన్ 2 శాతం, (12) మోలిటాల్ ఫెస్టిసైడ్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమి టెడ్ [న్యూఢిల్లీ]వారి డైజియం 50శాతం, (13) ఏక్సెల్స్ ఇండ స్ట్రీస్ [బొంబాయి]కు సంబంధించిన మిథైల్ ఎఫ్ పెరిక్యూరిక్ స్టైరైడ్ 6 శాతం, (14) ధరకగధర కెమికల్స్ అండ్ ఫెస్టిసైడ్స్ [బొంబాయి]వారి "ఫెరెడ్" 10 శాతం, (15) రామచంద్రా ఫెస్టి సైడ్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బెంగళూరు]కు చెందిన ఉత్పత్తులు డి.డి.టి. 50శాతం, బి.హెచ్.సి. 10 శాతం, (16) ప్రెసిడెంట్ ఇండస్ట్రీస్ [అహమ్మదాబాద్]వారి కిటాజిన్ 48శాతం, ఫోరేడ్ 10 శాతం, (17) బి.దుర్ ఇండస్ట్రీస్ [జైపూర్]వారి అన్ని ఉత్పత్తులు, (18) ఫామిక్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [అహమ్మదాబాద్] వారి మోనో క్రోటోపాస్ 30 శాతం, (19) శ్రీ మంజునాథ పల్వరైజెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బెంగళూరు]వారి బి.హెచ్.సి. 50 శాతం; డి.డి.టి. 50 శాతం, (20) క్రాస్ కెమికల్స్ అండ్ ఫెర్టిలైజర్స్ [రాజమండ్రి] వారి ఎండోసల్ఫాన్, (21) యునైటెడ్ ఫాస్ఫరస్ లిమిటెడ్ (మిగతా 36వ పేజీలో)

గల్ఫ్ సంక్షోభం - ప్రపంచశాంతికి విషమం

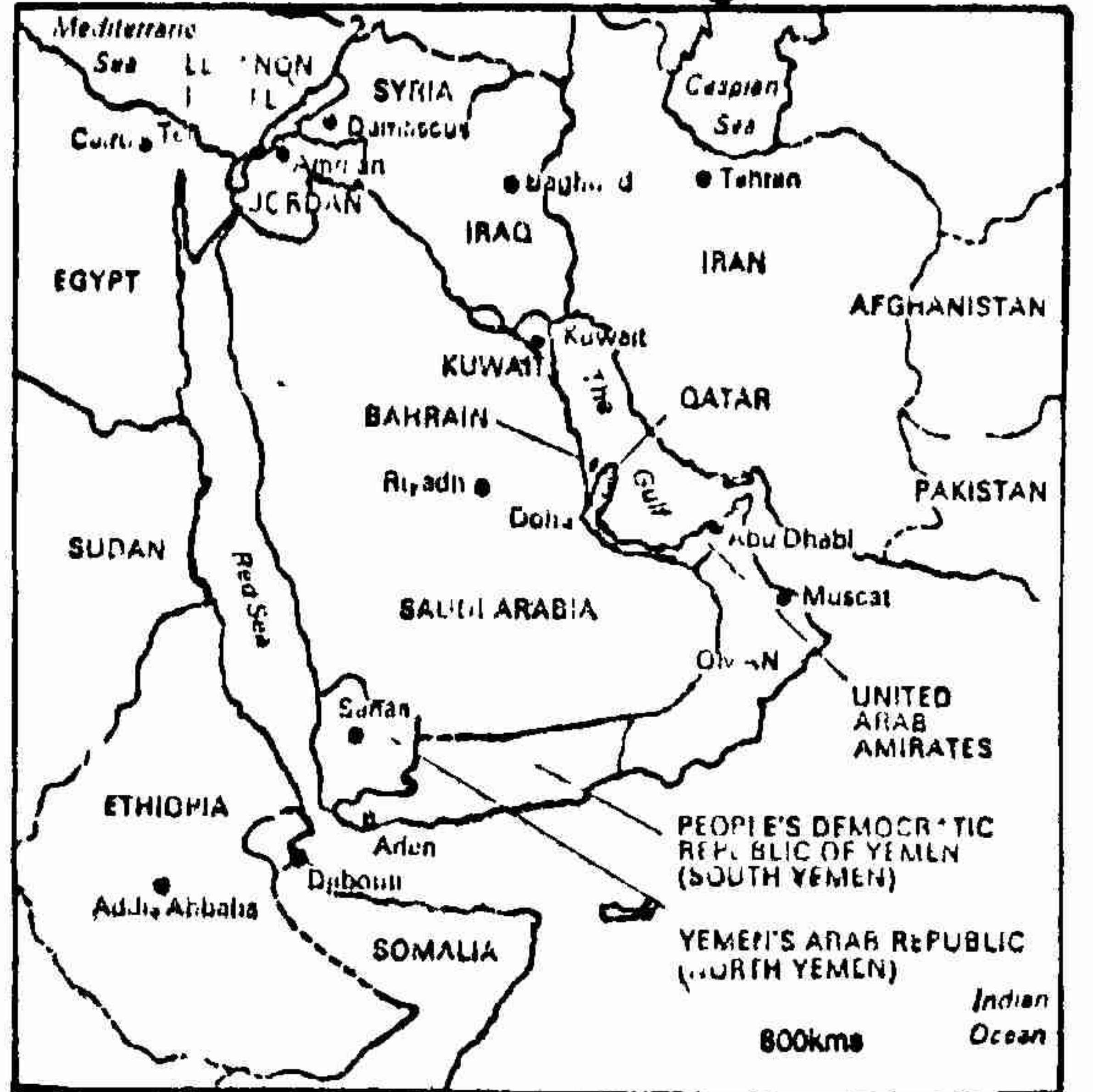
— శ్రీ జె. బాబురావు

బ్రిటిషు కాలంలో పెట్రోల్, డీజిల్ ధరలు దేశవ్యాప్తంగా పెరగటం, చివరకు కిరోసిన్ ధర కూడా పెరగటం వలన సామాన్యులైన కుటుంబాలపై అధికభారం పడింది. కాగా రాష్ట్రంలో బస్సు ఛార్జీలు పెరగటం, కొన్ని బస్సులు రద్దుచేయటం కూడా జరిగింది. అంతేకాకుండా యీ కాలంలోనే కిరోసిన్, పెట్రోల్, డీజిల్ కొరత వల్ల ప్రజల ఇక్కట్లు మనకందరికీ తెలిసినవే. దీనికి ప్రధానకారణం గల్ఫ్ సంక్షోభం.

గల్ఫ్ సంక్షోభం అంటే, గల్ఫ్ (పశ్చిమాసియాలోని అరబ్ దేశాలు) అనే ప్రాంతంలో ఎర్పడిన అనిశ్చిత, విపత్కర పరిస్థితి. 70% పెట్రోల్ చమురు ఉత్పత్తులు యిక్కడనుండి ప్రపంచదేశాలకు ఎగుమతి అవుతున్నాయి. ఇక్కడ జరిగే ఒడుదుడుకులకు ప్రపంచదేశాలు అన్నీ గురికావడం తప్పదు. గల్ఫ్ లో అనేక దేశాలతోపాటు ఇరాక్, కువైట్ అనే రెండు దీని దేశాలు పక్క పక్కనే ఉన్నవి ఈ రెండు దేశాల మొత్తం విస్తీర్ణం మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్ర విస్తీర్ణం కంటే కొంచెం ఎక్కువ. ఇవి ధనిక దేశాలు అవటం వలన మనదేశంతోసహా అభివృద్ధిచెందుతున్న దేశాలకు చెందిన వారు అక్కడకు వలసలుగా వేలసంఖ్యలో వెళ్ళి జీవనం సాగిస్తున్నారు.

ఈ రెండు దేశాలలో పెద్దదైన ఇరాక్, చిన్నదైన కువైట్ పై హఠాత్తుగా ఆగస్టు 2వ తేదీ రాత్రి 11 గంటలకు దాడి చేసింది. అప్పటినుండి ఆ ప్రాంతంలో యుద్ధమేఘాలు క్రమాయి. ఇరాక్ ను చరిత్రలో "మెసపోటేమియా" అని పిలిచేవారు. దీని జనాభా రెండు కోట్లకు మించలేదు. ఇది 1931లో స్వాతంత్ర్యం పొందింది. దీని అధ్యక్షుడు సద్దాం హుస్సేన్. మొత్తం చమురు ఉత్పత్తిలో 5వ స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. కువైట్ జనాభా 20 లక్షలకు పెగావుంది. 1961వరకు బ్రిటిష్ పాలనలోవుండి ఇప్పటికీ రాజరిక పాలనలో ఉన్నది. చమురు ఉత్పత్తిలో 4వ స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తున్నది. అధ్యక్షుడు అమీర్ జాబీర్ ఆల్ అహ్మద్ ఆల్ సభా.

అసలు ఇరాక్ కువైట్ పై దాడి చేయటాన్ని దానిని ఆసరాగా తీసుకొని అమెరికా వంటి సామ్రాజ్యవాద దేశాలు యుద్ధ వాతావరణాన్ని నెలకొల్పటానికి కొన్ని కారణాలు లేకపోలేదు. రెండు దేశాలమధ్య కొద్ది సంవత్సరాలుగా సరిహద్దుపై తగాదా కొన సాగుతూనే ఉన్నది. ఈ సమస్యపై 1975లో జరిగిన చర్చలు కూడా ఫలప్రదం కాలేదు. అది ఇప్పటికీ నలుగురునే ఉన్నది. కాగా రెండు దేశాల మధ్య ఉన్న రుమేలియా అనే చమురు ప్రేతం ఇరాక్ లో అధికభాగం, కువైట్ లో కొద్దిభాగం ఉన్నది కువైట్ తనకొద్దిభాగంలో ఆధునిక యంత్రాలను ఉపయోగించి చమురు నిక్షేపాలు శ్రవ్యవారంభించడం వలన, ఇరాక్ లోగల ఆ ప్రాంతంలో దూగర్ప నిక్షేపాలు తగ్గడం ప్రారంభించాయి. మరియు అనుకున్న దానికంటే ఎక్కువచమురు ఉత్పత్తిచేయడంవలన ఫలితంగా చమురు ధరలు తగ్గటంవలన ఇరాక్ కు నష్టకరంగా పరిణమించింది.

అంతేగాక రసం లుగా సాగిన ఇరాక్ - ఇరాక్ యుద్ధం ఇరాక్ ఆర్థికంగా బాగా కృశించిపోయింది. తన జాతీయ ఆదాయం కంటే ధనాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఈ ఆర్థిక భారాన్ని పూడ్చుకోవడం ఇరాక్ కు అసాధ్యం అయింది అందు వలన తన ప్రక్కగా ఉన్న ధనికదేశమైన కువైట్ ను ఆక్రమించడంతో తాను కొంత నష్టాన్ని పూడ్చుకోగలనని భావించి దాడి పూనుకొని కువైట్ ను ఇరాక్ తన 19వ రాష్ట్రంగా చేసుకుంది. ఇది చాల దారుణమైన చర్య. ఈ కిరాతక చర్యను ఆసరగా తీసుకొని ఆశ్చర్యం పోసే విధంగా ప్రపంచంలోని సామ్రాజ్యవాద దేశాలు ముఖ్యంగా అమెరికా యుద్ధవాతావరణానికి ఊపిరిపెసింది. ఆయిల్ ఉత్పత్తులపై ఆధిపత్యం కలిగివున్న గల్ఫ్ ప్రాంతాన్ని తన ఆధీనంలో ఉంచుకోవటానికి పన్నాగం పన్నింది. ఇప్పటికే సౌదీ అరేబియా, జోర్డాన్ తన చేతుల్లో ఉన్నవి సోదీపై ఇరాక్ దాడిచేస్తుందని, అందు వల్ల గల్ఫ్ లో సైనిక పరమైన జోక్యం అవసరం అని భావించి ఆ ప్రాంతంలో తన బలగాలను పంపి పోలీసుపాత్ర వహించింది. దీనిపై పరోక్షంగా ఐక్యరాజ్యసమితిని కూడా ఉపయోగించుకుంది. చాలా చర్యలు అమెరికాకు క్రొత్తేమీకాదు. 1951లో ఉత్తరకొరియాపై 1961 వ సంవత్సరంలో వియత్నాంపైన 1971లో చిలీపైన, తర్వాత మౌరీషియా, పనామా, నికరాగ్వాలపై చేసినదాడులు కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే. ఆరాడు పీటిపై ఐక్యరాజ్యసమితి స్పందించకపోవడం మనం గమనించాలి. కానీ సోషలిస్టుదేశాలు, అరబ్ దేశాల వైఖరివల్ల అమెరికా కొద్దిగా వెనుకడుగుచెయడం జరిగింది. గత అనుభవాలతో అమెరికా ప్రజలు సూదా అధ్యక్షుడు మువబారెని ఖండిస్తున్నారు.

మనదేశం ప్రతిపక్షా గల్ఫ్ నుండి 87 లక్షల సెల్ పెట్రోలు చమురు దిగుమతిచేసుకుంటున్నది అందువల్ల అక్కడి

అభివృద్ధి చెందుతున్న మనదేశం లాంటివి ఆర్థికభారానికి గురికాగా అమెరికాలోని ఆయుధ కంపెనీలు లాభపడుతున్నాయి. ఇక్కడ ఒక విషయం స్పష్టంగా కనబడుతుంది. గతంలో అమెరికా వివిధ దేశాలపై చేసిన దాడులను పట్టించుకోని ఐక్యరాజ్య సమితి, ఇరాక్ విషయంలో అనేకసార్లు సమావేశమై (అమెరికా ప్రోద్బలంతో) అనేక ఆంక్షలు విధించింది. మరోవైపు అనేక సంవత్సరాలు నిలబడేందుకు నీడ కూడ లేని పాలస్తీనా సమస్య అపరిష్కృతంగానే వుంది. ఆక్రమిత భూభాగంనుండి ఇజ్రాయీల్ ను వెనక్కు నెట్టేందుకు ఎలాంటి చర్య తీసుకోకపోవటం గర్హనీయం.

ఈ సంక్షోభ పరిష్కారానికి గల్ఫ్ దేశాలు, అలీనదేశాలు, పి ఎల్. ఓ. మరియు లిబియా అధ్యక్షుడు గడాఫీ చేసిన అనేక ప్రతిపాదనలను అమెరికా మొండిగా తిరస్కరిస్తున్నది. ఈ సమస్యకు శాంతియుత పరిష్కారం మినహా మరో మార్గంలేదు. గల్ఫ్ నుండి అమెరికా సైన్యాలను తక్షణం వెనక్కు రప్పించి, కువాయిద్ ఆక్రమణ విషయం చర్చలద్వారా సామరస్యంగా పరిష్కరించడమొక్కటే మార్గం. దీన్ని ధిక్కరిస్తే సామ్రాజ్యవాదులకు ప్రపంచ ప్రజానీకం గుణపాఠం నేర్చుతుంది.

పై విషయాల్ని స్థూలంగా పరిశీలించినట్లయితే ఈ స్థితికి వ్యతిరేక అంతర్జాతీయంగా అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదం అనే విషయం స్పష్టం అవుతుంది. ముఖ్యంగా అమెరికా యీ ప్రాంతంలో ఆధిపత్యానికి తహతహలాడుతోంది. ఏమైనా యీ సంక్షోభం ఫలితంగా

(24వ పేజీ తరువాయి)

గో సిస్టమ్స్ [మద్రాసు]వారి ఫెన్ వలెరేట్ 2 శాతం, (23) డియన్ ఫెస్ట్ కంట్రోల్ [బోపాల్] ఉత్పత్తి డి.డి.టి. 50 శాతం, (24) సూపర్ ఇండస్ట్రీస్ ఆగ్రోకెమికల్స్ [అహమ్మదాబాద్]వారి డి.డి.టి. 50 శాతం, (25) ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఆగ్రో ఇండస్ట్రీస్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ [ఖమ్మం]వారి బి.హెచ్.సి. 50 శాతం, (26) దేవిదయాళ్ [సెల్స్] ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బొంబాయి]వారి ఫోరేట్ 10 శాతం, (27) జయలక్ష్మి డెర్మిటెజ్ ల్ ట్రాక్టర్ మోనోక్రోటోపాస్ 32 శాతం, (28) ఎక్స్ లెస్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ [బొంబాయి]వారి ఎండ్ సల్ఫాన్ 35 శాతం, (29) డి.డి.టి. 50 శాతం, (30) కిత్ ఫెస్ట్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బోపాల్]వారి కార్బోరేట్ 50 శాతం, (31) శివాలిక్ ఆగ్రోకెమికల్స్ [చండీఘర్] లిమిటెడ్ 30 శాతం, (32) భారత పల్వరైజింగ్ మిల్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [బొంబాయి] వారి డైమిథేన్ 30 శాతం, (33) స్టాండర్డ్ స్పిన్ డైప్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [వరుదర] డైమిథేన్ 30 శాతం, (34) బి.డి. బైతాన్ అండ్ కో [కలకత్తా]కు చెందిన ఎండ్ సల్ఫాన్ 35 శాతం, (35) ఇన్ సెక్టిస్ డైప్స్ అండ్ అల్లెడ్ కెమికల్స్ కు సంబంధించిన క్విన్ అల్ పాస్ 25 శాతం, (22) త్రాడికల్ మద్రాసు క్విన్ అల్ పాస్ 25 శాతం, (36) విజయలక్ష్మి ఇన్ సెక్టిస్ డైప్స్ అండ్ ఫెస్టిసైడ్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ [ఎరకోట్] వారి

చెన్నై రెడ్డి 8 నెలల పాలనలో...

హత్యలు	635
జానభంగాలు	358
రోపిడిలు	955
పోలీసు కాల్పులు	76
కేసులు	2770 (ఇటీవల 3 నెలల్లో)

బి.హెచ్.సి. 10 శాతం, (37) పి.వి.ఎస్. ఇండస్ట్రీస్ [హుస్సేడు] మిథైల్ పారథీన్ 2 శాతం, (38) ఫెస్టిసైడ్స్ ఇండియావారి [ఉదం పూర్] మోనోక్రోటోపాస్ 36 శాతం, (39) కొంకట్ ఫెస్టిసైడ్స్ [బొంబాయి] వారి క్విన్ అల్ పాస్ 25 శాతం, (40) ఇ.ఐ.డి ప్యారి [ఇండియా లిమిటెడ్ మద్రాసు]కు చెందిన ఫిన్ వెల్ రేట్ 20 శాతం మందులన్నీ నిషేధించినట్లుగా ఆయన తెలిపారు.

కర్షక. కార్మిక సౌకర్యాలకు శ్రేయస్కరమైన

చుభాకాంక్షలు

దేశానికి వెన్నెముక - రైతు ఆరైతుకు కుడిభుజం - నమ్మకమైన ట్రాక్టరు

ఆ ట్రాక్టరుకు కాజీబి నెట్టమైన స్పేర్ పార్ట్స్ అందుకు అనుకూలము.

సుదర్శన్ ట్రాక్టర్ & ఆటోవిజన్స్

కాంగ్రెస్ ఆఫీస్ రోడ్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ-2

ప్రతినిధుడు: కె. వెంకటేశ్వరకృష్ణ

మన సామంతుల పరిరక్షణ నేటి జాతీయ కర్తవ్యం

- శ్రీ ఎన్. వెంకట్రావు

ఏదాది క్రితం ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ (ఐ) విధానాలను ప్రజలు తిరస్కరించారు. అటు ది. జె. పి. తోనూ ఇటు వామపక్షాల తోనూ సర్దుబాటుచేసుకున్న నేషనల్ ఫ్రంట్ పూర్తిమణాలిడి సాధించ లేకపోయినప్పటికీ ప్రజాతీర్పుకు అనుగుణంగా అధికారం చేపట్టింది. ది. జె. పి. వామపక్షాలూ బయటినుండి దానికి చేరరుగానుద్ధతిచ్చాయి అయితే ఏదాది గడవకముందే రామజగ్గూతూమి - బాద్రిమసీదు సమస్యపై ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం మరతత్వంతో రాజీకి రాకపోవడంతో ది. జె. పి. మాటమార్చి మద్దతు ఉపసంహరించుకుంది. ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం పడిపోయింది. ఇదంతా జరిగినకథ.

ప్రజలెచ్చిన తీరును వమ్ముచేసి కొద్దిమంది జనతాదళ్ విధానింపుదార్లను ముందుపెట్టుకుని కాంగ్రెస్ (ఐ) తిరిగి వాడిదారిన కేంద్రంలో అధికారం చెలాయిస్తోంది. ఇది జరుగుతున్న కథ. కథ గమనమంతా ప్రస్తుత భారత రాజకీయ రంగంలో అభివృద్ధి కరళకులేవో, అభివృద్ధి సేరోధకులెవరో, అవకాశవాదుల అసలు రూపమేమిటో ప్రజలకు స్పష్టంగా విశదమౌతున్నది.

కేంద్రంలో గత కాంగ్రెస్ (ఐ) ప్రభుత్వ నిరంకుశత్వానికి, రాష్ట్రాలహక్కుల హరింపుకూ వ్యతిరేకంగా జరిగిన పోరాటంనుండి జనతాదళ్ - నేషనల్ ఫ్రంట్ లు ఆవిర్భవించాయి. అందుకే వి. పి. సింగ్

మారుతున్న జాతీయ రాజకీయ పరిణామాల విశ్లేషణ

నాయకత్వంలో ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే ప్రధానంగా ఈ రెండు అంశాలలో గత కాంగ్రీ ప్రభుత్వం సృష్టించిన అస్తవ్యస్తతను సరిదిద్దే చర్యలు తీసుకున్నది.

వి. పి. సింగ్ నాయకత్వంలోని ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం చేసిన మొట్టమొదటి, అతి ముఖ్యమైన పని కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలలో ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణం ప్రవేశపెట్టడం. ప్రతిపక్ష రాష్ట్రాల పట్ల ముఖ్యంగా వామపక్షాలు అధికారంలోగల కేరళ, బెంగాల్ రాష్ట్రాలపట్ల గతంలోవున్న విపక్షత అంతమైంది. కాంగ్రీ ప్రభుత్వం బెంగాల్ కు రాకుండా తొక్కిపట్టిన పరిశ్రమలకు ముఖ్యంగా హార్లియా పెట్రో కెమికల్ కర్మాగారానికి అనుమతి లభించింది. కేరళ, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి రాష్ట్రాలకు బియ్యం సరఫరాపై విధించబడిన కోత ఎత్తివేసింది. మన రాష్ట్రంలో తుపాను వస్తే వెంటనే సందర్శించడమేగాక సహాయాన్ని ప్రకటించింది. ప్రపంచబ్యాంకు సహాయంలో కోత విధించకుండా పూర్తిగా మన రాష్ట్రానికే రేటాయించింది. గవర్నర్లను అడ్డం పెట్టుకుని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను వెధించే విధానానికి ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం స్వస్తి చెప్పింది. మన రాష్ట్రంలో చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వంలో సహా పలు కాంగ్రీ ప్రభుత్వాలు కూడా ఈ విధానాన్ని హరించడం గమనించదగ్గ విషయం. నేషనల్ ఫ్రంట్ అధికారంలోవున్న 11

మానాలలోనూ రెండుసార్లు జాతీయాభివృద్ధి మండలి (ఎన్.డి.సి.) సమావేశాలు జరిగాయి. మద్రాసులో జరిగిన సమావేశంలో అంతర్ రాష్ట్ర మండలి ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించారు. ఇది కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలలో షరో మెలురాయి.

ప్రసార సాధనాలైన డి. వి., రేడియోలకు స్వయం ప్రతి పత్తి మంజూరు చేసేందుకు ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన "ప్రసార భారతి" బిల్లు కొన్ని లోపాలున్నప్పటికీ అందరి మన్ననలు అందుకున్నది. కాంగ్రీ ప్రభుత్వాలు, ముఖ్యంగా రాజీవ్ గాంధీ ప్రభుత్వం ప్రసార సాధనాలను పూర్తిగా తన వ్యక్తిగత ప్రచార బాకాలుగా మార్చిన వైనం మనకు తెలుసు. పాలక పార్టీకి, దాని అధినేతకు 24 గంటలూ ప్రచారమివ్వడమేకాదు, ప్రతిపక్షాలపై విషప్రచారం చేయడానికి కూడా ఈ సాధనాలను సిగ్గులేకుండా ఉపయోగించుకోవటం జరిగింది. దీన్ని సరిదిద్ది ప్రసార సాధనాల్లో ప్రజాస్వామ్య సాంప్రదాయం ప్రవేశపెట్టేందుకు ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ప్రసారభారతి బిల్లు ప్రవేశ పెట్టింది.

నేషనల్ ఫ్రంట్ తన ఎన్నికల ప్రణాళికలో వాగ్దానంచేసిర విధంగా పదివేల రూపాయలలోపు రైతుల రుణాలరద్దు చేయటం దేశంలోని లక్షలాది రైతాంగానికి ఎంతో ఉపశమనం కలిగించే చర్య మన రాష్ట్రంలో సహా కాంగ్రెస్ (ఐ) అధికారంలోగల రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ పథకాన్ని అమలు చేయడానికి ఇచ్చగించకపోయినప్పటికీ ప్రతిపక్షాల ఆందోళన మూలంగా చివరికి అంగీకరించక తప్పలేదు. రైతాంగానికే కాక వ్యవసాయాధార చేతివృత్తుల వారికి వ్యవసాయ కాష్ట్రకులకు కూడా పదివేలరకు రుణాలు మాఫీ చేయడంవల్ల అనేక వేలమంది లాభపడ్డారు.

ఎన్నికలలో ధన ప్రాబల్యాన్ని తగ్గించాలని, ఉన్నత స్థానాల్లో అవినీతిని నిర్మూలించాలని జనతాదళ్ తన ప్రణాళికలో ప్రకటించుకున్నది. అధికారంలోనికి వచ్చాక ఆ ప్రభుత్వం ఎన్నికల సంస్కరణలపై అనేక ప్రతిపాదనలు ప్రజల ముందుంచింది. ఇక ఉన్నత స్థానాలలో అవినీతి విషయానికివస్తే. ఫ్రంట్ ప్రభుత్వాధినేత అయిన వి. పి. సింగ్ రాజీవ్ గాంధీ మంత్రివర్గంలో ఉండగానే బోఫోర్స్ - తుపాకులు, జహంతర్ముల కొనసాగు కుంభకోణాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. ఆ సమస్యల మీదనే ఆయన కాంగ్రెస్ (ఐ) నుండి బయటకు వచ్చి జనమోర్చాను స్థాపించారు. అనంతరం జనతాదళ్, నేషనల్ ఫ్రంట్ లు ఏర్పాటు చేశారు ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం అధికారం చేపట్టాక బోఫోర్స్ కుంభకోణంలో ముడుపులు తీసుకున్న భురానా సాములపేర్లు బయట పెట్టే దకు సరైన మార్గంలో చర్యలు ప్రారంభించింది. కేసుపై తొలిసారిగా ఎఫ్. ఐ. ఆర్. దాఖలు చేయడం, స్విస్ బ్యాంకుల నుండి సమాదా రాన్ని రాబట్టేందుకు చర్యలు తీసుకోవడం వాటిలో ప్రధానమైనవి. అయితే ప్రస్తుతం కాంగ్రెస్ (ఐ) పార్టీ మద్దతుపై కాలంవెళ్ళిస్తున్న

దశ చీలిక ముఖ నాయకుడు చంద్రశేఖర్ ఈ కేసు విషయంలో నొక్కుతున్న సన్నాయి నొక్కులు చూస్తుంటే దీనికి మసిబూసి మారేడుకాయచేస్తారన్న అనుమానం కలుగుతుంది

ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న మరో అతిముఖ్యమయిన చర్య మండల్ కమిషన్ సిఫాయ్ల ఆధారంగా కేంద్రప్రభుత్వోద్యోగాలలో వెనుకబడిన తరగతులవారికి 27 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించడం తరతరాలుగా సామాజిక పీడనకూ, ఆర్థిక వెనుకబాటుతనానికీ గురయిన వెనుకబడిన తరగతుల ప్రజలకు సామాజిక వనరుల్లో రావలసిన న్యాయమైన వాటిలో కొద్దిభాగం రిజర్వ చేయడమే ఈ చర్య ఉద్దేశ్యం. నిజానికి దక్షిణాది రాష్ట్రాలలో ఇప్పటికే ప్రభుత్వోద్యోగాలలో బి.సి.లకు రిజర్వేషన్లు అమలులో ఉన్నాయి. కేంద్రప్రభుత్వోద్యోగాలలో 27 శాతం బి.సి.లకు రిజర్వ చేస్తున్నట్లు వి. పి. సింగ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించడం అణగారిన ప్రజలకు కొంతలో కొంత ఉపశమనం కలిగించే చర్య. నిజానికి మండల్ సంఘం ఏదేళ్ళ క్రితమే ఈ సిఫాయ్లు చేసినప్పటికీ కాంగ్రెస్(ఐ) ప్రభుత్వాలు దీనిపై ఎటువంటి చర్యతీసుకోకుండా తొక్కివేట్టాయి. మండల్ సిఫాయ్లను అమలుచేస్తామని జనతాదళ్ తన ఎన్నికల ప్రకటనలో వాగ్దానం చేసిఉన్న సంగతి గమనార్హం. అధికారం లోకివచ్చిన వెంటనే దాని అమలుకు ప్రభుత్వం పూనుకున్నది. అయితే ఈ సందర్భంలో వెనుకబడిన కులాలవారిలోకొన్ని సెక్షన్స్ కి బీహార్ లోలాగా ఆర్థిక పరిమితి విధించడం, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన ఇతరకులాలవారికి 10 శాతం రిజర్వేషన్లు కేటాయించడం అవసరం.

అయితే బహిరంగంగా మండల్ సిఫాయ్లను వ్యతిరేకిస్తే వెనుకబడిన తరగతులలో తమపట్ల వ్యతిరేకత పెరుగుతుందని బయటపడిన కాంగ్రెస్ (ఐ), బి.జె.పి. పార్టీలు పరోక్షంగా రిజర్వేషన్ వ్యతిరేక ఆందోళనను రెచ్చగొట్టి, అనేకమంది అమాయకవిద్యార్థుల ఆత్మాహుతులకు కారణమయ్యారు జనతాదళ్ చీలికవాద ముఠాకు చెందిన కొంతమంది నాయకులు కూడా యిదే వైఖరి ప్రదర్శించారు. అయితే యీ సందర్భంలో వెనుకబడిన కులాల వారిలో కొన్ని సెక్షన్స్ కు బీహార్ లోలాగా ఆర్థిక పరిమితి విధించడం, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన యితర కులాలవారికి 10 శాతం రిజర్వేషన్లు కేటాయించడం అవసరం. చివరికి మండల్ సంఘ నివేదిక అమలుతో తన కాళ్ళకింద పునాది కదిలిపోతుందని బెంబేలెత్తిన బి.జె.పి. పచ్చి మతోన్మాదాన్ని రెచ్చగొడుతూ, రథయాత్ర ప్రారంభించింది. దేశంలో నిరుద్యోగం, అధిక ధరలు, షీజీస్తున్న ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితి వంటి తక్షణ సమస్యలన్నిటినీ వదిలిపెట్టి అయోధ్యలో మసీదును పడగొట్టాలని, అక్కడ రామాలయం నిర్మించాలని బి.జె.పి. ఉద్యమం చేపట్టింది. ఆర్.యస్.యస్., విశ్వ హిందూపరిషత్ వంటి పచ్చి మతోన్మాద సంస్థలతో బహిరంగంగా చేతులు కలిపి దేశాన్ని మత మారణహోమంలోకి నెట్టింది. భజరంగ దళ్ ద్వారా సాయుధముఠాలను ఆర్గనైజ్ చేస్తున్నది. బి.జె.పి. అధినేత ఎల్.కె. అద్వానీ రథయాత్రను అడ్డుకుంటే ఫ్రంట్ ప్రభుత్వానికి మద్దతు ఉపసంహరించుకుంటామని బ్లాక్ మెయిలింగ్ కు దిగింది.

అయితే పదవికన్నా విలువలకు, అధికారంకన్నా దేశసమై

క్యత, మతసామరస్యాలకు ప్రాధాన్యతనీయడం ద్వారా వి.పి.సింగ్ ప్రభుత్వం దేశచరిత్రలో ఒక ఉత్తమోత్తమ సాంప్రదాయం సృష్టించింది. శ్రీ విశ్వనాథ్ ప్రతాప్ సింగ్ తన పదవిని త్యాగం చేయడానికయినా సిద్ధపడారుగాని, దేశసమైక్యత, మతసామరస్యాల విషయంలో రాజీ పడకుండా నిలబడ్డారు. మతోన్మాద బి.జె.పి. కుట్రలను తిప్పికొట్టేందుకు వామపక్షాలతో కలిసినీకరంగా నిలబడ్డారు. ఇది దేశ వ్యాపితంగా లౌకికతత్వంవైపు ప్రజాభిప్రాయాన్ని మలిచేందుకు ఎంతగానో తోడ్పడింది. హిందూ మతోన్మాదులతో వి.పి.సింగ్ రాజీపడిఉంటే ఆయన ప్రభుత్వం నిలిచిఉండేను. కాని దేశ సమైక్యతను నిలుపుకోడం సాధ్యమయ్యేదికాదు. అదేరకమైన మతోన్మాద నినాదాలతో వేర్పాటువాద ఉద్యమాలు సాగుతున్న పంజాబ్, కాశ్మీర్ రాష్ట్రాలు మనదేశానికి దక్కకుండాపోయేను. అందుకే సింగ్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని దేశంలోని మేధవులూ, లౌకికవాదులూ, వామపక్షపార్టీలూ హర్షించాయి. ఈ విషయంలో ఆయనకు దన్నుగా నిలబడ్డాయి.

కాంగ్రెస్(ఐ), కుట్రలతో జనతాదళ్ నుండి కొద్దిమందిని చీల్చి చంద్రశేఖర్ నాయకత్వంలో ఒక కిలుబొమ్మ ప్రభుత్వాన్ని కేంద్రంలో స్థాపించగలిగింది. ఆ విధంగా ఏడాదిక్రితం కాంగ్రీకి వ్యతిరేకంగా ప్రజలించిన తీర్పును అది వమ్ము చేసింది. కాని నేటికీ మతోన్మాదం తీవ్రంగానే ఉంది. హిందూ మతోన్మాదశక్తులు రామజన్మ భూమి-బ్రాహ్మీమసీదు సమస్యను రగులుస్తూనే ఉన్నాయి. వేర్పాటు శక్తులు దేశ సమైక్యతకు చిచ్చుపెడుతూనే ఉన్నాయి. మరోవంక కాంగ్రీ మద్దతుతో అధికారంలోకివచ్చిన కొత్తప్రభుత్వం దేశంలో షెడరలిజానికి తిలోదకాలిచ్చే ప్రమాదం ఉంది. అధికార ప్రసార సాధనాలు అప్పుడే కాంగ్రీ ప్రచారానికి కంకణం కట్టుకుంటున్నాయి మొత్తంమీద ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం చేసిన మంచినంతా తిరగదోడడానికి ప్రయత్నాలు సాగుతున్నాయి.

అయితే అన్ని విషయాల్లోనూ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం సక్రమంగా వ్యవహరించిందనికాదు. నిజానికి పారిశ్రామిక, ఆర్థిక రంగాలలో అది గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ విధానాలకన్నా భిన్నంగా వ్యవహరించలేకపోయింది. ద్రవ్యోల్బణం, పెరిగిన ధరలను అరికట్టడంలో విఫలమైంది అధిక ధరలు, పారిశ్రామిక విధానాల విషయంలో సి.పి.యం. తదితర వామపక్షాలు ఫ్రంట్ ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా విమర్శించాయి. ఆందోళనలు కూడా నిర్వహించాయి. అలాగే పంజాబ్, కాశ్మీర్ సమస్యల పరిష్కారానికి సరైన దిశలో చర్యలు తీసుకోలేకపోయింది. ఇలాంటి కొన్ని లోపాలున్నప్పటికీ, ఈ కొద్ది సమయంలోనే ప్రజాభిమానాన్ని చూరగొనగలిగింది.

ఏమైనా నేటి పరిస్థితులలో దేశ సమైక్యత, లౌకికతత్వం, ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణవంటి కర్తవ్యాలకై వామపక్షాలు, నేషనల్ ఫ్రంట్ కలసి వ్యవహరించడం చారిత్రక అవసరం. ఆ దిశగా ఇప్పటికే కొన్నిచర్యలు తీసుకొచ్చాయి. ప్రజలు వాటిని హర్షిస్తున్నారు. నవంబర్ ఆఖరునుండి దేశవ్యాపిత ప్రచార ఉద్యమం ప్రారంభిస్తున్నారు. ఇది శుభ సూచకం.

కృష్ణా, గోదావరి, పెన్నా డెల్టాల మరమ్మత్తులకు ప్రపంచబ్యాంకు నిధులు

మన రాష్ట్రంలో 25 లక్షల ఎకరాల విస్తీర్ణం సాగుభూమి కలిగిన కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాలు దీర్ఘకాలంగా తీవ్రమైన ద్రౌణ్య సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నాయి. 88 సుండ్ల వరుసగా వస్తున్న తుఫానులు, వరదల కారణంగా ఇర్రిగేషన్, ద్రౌణ్య వ్యవస్థలు చిన్నా భిన్నా మైనాయి. ఈ సమస్య పరిష్కారంకోసం 84 సుండ్ల మిత్రాకమిటీపమొదలు అనేకమంది నిపుణులు సమగ్రమైన పథకాలు సూచించినప్పటికీ, నిధుల కొరత పేరుతో వేటిసీ సమగ్రంగా, అమలుపర్చలేదు. సమగ్ర పథకాల అమలుకోసం మన సంఘం, మనతోపాటు యితర రైతు సంఘాలు ఆందోళనచేస్తూ వచ్చాయి.

ఈ సంవత్సరం మే నెలలో వచ్చిన తుఫాను అనంతరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకొని ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులకై ప్రయత్నం చేసింది. ఇర్రిగేషన్ ద్రౌణ్య వ్యవస్థల అభివృద్ధికోసం 934 కోట్లకావాలని కోరింది. ప్రపంచబ్యాంకు మొత్తం రాష్ట్రంలో తుఫాను పునరావాస కార్యక్రమాల కోసం 718 కోట్లు అప్పుగా యివ్వగా (ఇందులో 10 శాతం మన ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది.) దానిలో ద్రౌణ్య మరమ్మత్తులకు రూ. 124.75 కోట్లు, ఇర్రిగేషన్ పనులకు 105.17 కోట్లు మైనర్ ఇర్రిగేషన్, మిషనరీ ఎక్స్‌ప్లొయట్‌తోసహా మొత్తం 255 కోట్లు మంజూరు అయ్యింది. ఈ సహాయం పొందటంలో సహకరించటంతోపాటు, కేంద్ర ప్రభుత్వం గతంలోవలె 30% మినహాయించుకొనకుండా పూర్తి నిధులను రాష్ట్రానికి యివ్వటానికి అంగీకరించింది.

ఈ నిధులను సక్రమంగా వినియోగించుకొని, సకాలంలో పనులు పూర్తిచేయవలసివున్నది. అందుకు రైతాంగంయొక్క సహకారం చాలా అవసరం. గత అనుభవాలరీత్యా లోగడపనులు సక్రమంగా అమలుపర్చబడలేదని, ఈసారికూడా పనులు సకాలంలో సక్రమంగా అమలు పర్చకపోతే రభీపంటవదులుకొని ప్రయోజనం వుండదనే అభిప్రాయం రైతాంగంలో వ్యక్తమవుతుంది. హెచ్చు మొత్తం లభ్యమైన ఈ సమయంలో దీర్ఘకాల ప్రయోజనాల రీత్యా ద్రౌణ్య, ఇర్రిగేషన్ మరమ్మత్తులకోసం తప్పనిసరైనచోట్ల రభీ పంట వదులుకోవడం అవుసరం. అందుకుగాను ప్రభుత్వం అధికారులతోను, రైతుసంఘాలతోను కలిపిపనులు చేపడుతున్నప్రాంతాలలో రైతు సదస్సులు జరిపి రైతాంగంలో విశ్వాసం కలిగించటం అవుసరం.

ద్రౌణ్య పనుల వివరాలు - కేటాయింపులు

తూర్పు గోదావరి జిల్లా :

సం॥ 90_91

వ. నెం.	కాలువ పేరు	లక్షలలో రూ. లు
1.	చేకి	128
2.	నల్లూరు	71

3.	ఆంధ్రంగి	57
4.	శంకర గుప్తమ్	72
5.	వగుల తిప్ప	88
6.	కుమ్మర కాల్య	75
7.	దిగువ కౌసిక	54
8.	సముద్రపు కట్ట	70
9.	రాళ్ళు వేయటానికి	20

1991_92

1.	తుల్యబాగ	151
2.	సాకుర	12
3.	ఎగువ కౌసిక	94
4.	గోరింకల	78
5.	వృధాగౌతమి, అమలాపురం, పాత శానాపునం కాలువలు	207
6.	కోరింగ నది రెగ్యులేటర్	70
7.	చేకి కాలువను గోదావరిలోకి కలుపుటకు	170

1992_1993

1.	చిక్కవోలు	82
2.	పశ్చిమ ఏలేరు	34
3.	ఏటపాలెం	14
4.	కూనవరం	32
5.	వృధా గౌతమి	62
6.	అమలాపురం	48

మొత్తం = రూ. 1687 లక్షలు

2. పశ్చిమగోదావరిజిల్లా :

1990 - 1991

1.	రామిలేరు	32
2.	పెదపాడు	38
3.	వల్లూరు	39
4.	6వ నెం. వి.టి. కాలువ	6
5.	7వ నెం. వి.టి. కాలువ	14
6.	తోకలపల్లి	78
7.	పండికోడు	38
8.	బుక్కే	23
9.	కొవ్వలి	22
10.	తూర్పుతమ్మిలేరు	6
11.	పశ్చిమతమ్మిలేరు	28
12.	ఏలూరుపట్టణం పైనడిన్న వరదకట్టలు	185
13.	పైనవరదకట్టలు	400

14.	ఉప్పుచేరు	80
15.	ఉప్పుచేరునుండి వరదకట్టలు	1920
16.	రాళ్ళు వేయుటకు	20
1991 - 1992		
1.	అద్దాల	15
2.	చంద్రయ్యకోడు	57
3.	దక్షిణగుణుపూడి	61
4.	బొందాడ	71
5.	పాతయనమదుర	85
6.	కోసానడి	113
7.	బసవరాజుకోడు	88
8.	భగ్గేశ్వరం	79
9.	గొంతేరు	158
10.	మొగల్తూరు	77
11.	కాజు, నక్కల, పశ్చిమ కుక్కలేరు మరియు బొంతేరు	150
12.	ఉప్పుచేరు రెగ్యులేటర్	800
1992 - 93		
1.	కాజు	71
2.	నక్కల	181
3.	పశ్చిమ కుక్కలేరు	91
మొత్తం		రూ. 4609 లక్షలు

3. కృష్ణాజిల్లా 1990 - 91

1.	చంద్రయ్య	250
2.	పెదలంక	775
3.	పెదతమ్మిడి	75
4.	పోలరాజు	100
5.	కొమరావోలు	40
6.	లజ్జబండ	6
7.	శివగంగ	50
8.	గుండేరు	150
9.	బనంపూడి	40
10.	వడ్లమన్నాడు	25
11.	బీమనడి	25
12.	వరదకట్టలు	400
13.	సముద్రపుకట్టలు	300
14.	కిలోమీటరురాళ్ళు వేయటాన్ని	40
1991 - 92		
1.	పెదకొమ్మలేరు	200
2.	బుడమేరు పక్కకాలువ అభివృద్ధికి	900
3.	బుడమేరు బేసిన్ లో చెరువుల సామర్థ్యాన్ని పెంచటానికి	150

4. పీఠాపురం వద్ద రామిలేరు రిజర్వాయర్ కు 1992-1993

1.	చెప్పాల్లి కాలువ ఎర్.ఎస్. డ్రైన్	6
2.	తాల్ల పాలెం	50
3.	రత్నకోడు	25
మొత్తం		రూ. 8691

4. గుంటూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలు 1990-91

1.	ది.యమ్. డ్రైన్	147
2.	ఎడమ ది.యం. డ్రైన్	80
3.	కుడంతిప్ప	10
4.	కొంపేరు కుడికాలువ	118
5.	కొంపేరు స్ట్రీట్ కద	5
6.	స్వర్ణ	15
7.	కొమ్మమూరు కాలువ దిగువ ఆలేరు	12
8.	కొమ్మమూరు ఎగువ ఆలేరు	13
9.	అప్పేరు	18
10.	ముప్పాళ్ళ	8
11.	మద్దిరాళ్ళ	9
12.	ముప్పాళ్ళ, మద్దిరాళ్ళను కలుపు డ్రైన్ కు	9
13.	మద్దిరాళ్ళకు ఎదురుగా లింక్ డ్రైన్ కు	4
14.	నాగన్న మరియుంటవారు	8
15.	వ.నెం. 998 డ్రైన్	2
16.	ఓగేరువారు, నక్కవారు, కొండవారు	268
17.	కొండవీటి వారు కృష్ణానదికి	225
18.	చరద కట్టలు	100
19.	చైదల్ కట్టలు	100
20.	బి.ఎం, కె.ఎం రాళ్ళు వేయుటకు	20

1991-1992

1.	ఆర్.ఎం. డ్రైన్	157
2.	పాత ఆర్.ఎం. డ్రైన్	69
3.	కొమ్మమూర్ దిగువ నల్లెయడ	43
4.	నల్లెమడ	25
5.	కొంపేరు ఎడమ	41
6.	కొమ్మమూర్ కాలువ సాకి ఎగువన	18
7.	కొమ్మమూరు కాలువ సాకి దిగువన	24
8.	పరచూరు వారు	10
9.	కప్పలవారు	10
10.	పేరారి	40

1992-1993

1.	తుంగభద్ర	100
2.	తెనాలి	74

3. గుంటూరు నల్ల	70
4. తూర్పు తుంగభద్ర	66
5. కొమ్మమూర్ కాలువ ఆర్.బి	72
6. కొల్లిమెర్ల	50
7. చేప్రోలు	31
8. నక్కవాగు ఎగువ	36
9. కొండవాగు ఎగువ	8
10. కొండవాగు దిగువ	7
11. జల్లి వాగు	27

మొత్తం రూ 2088

ప్రాజెక్టు పనులు అమలుకు 420

మొత్తం రూ. 124.75

జిల్లాల వారీగా డ్రైనేజీ కేటాయింపులు

1. తూర్పు గోదావరి	1672
2. పశ్చిమ గోదావరి	3344
3. కృష్ణ	4951
4. గుంటూరు, ప్రకాశం	2088
5. రెండు డెల్టాలలో పనులకు	420

మొత్తం రూ. 124.75

భారీ నీటిపనులు-నీటి పారుదల పనుల వివరాలు కృష్ణా డెల్టా

సెం.	పని పేరు	1990-91లో చేపట్టవలసిన పనులు	జిల్లా
1.	బంటుమిల్లి కాలువ	40-00	కృష్ణా
2.	పైపులతో బంటుమిల్లి కెనాల్ ను నిర్మించడం	20-00	"
3.	రైవ్స్ కాలువ	25-00	"
4.	కృష్ణా తూర్పుకాలువ మరియు వాటిశాఖల అభివృద్ధి	20-00	"
5.	పెదయాదర అభివృద్ధి	27-00	"
6.	చిన్నాపురం కాలువ అభివృద్ధి	23-00	"
7.	మల్లవోలు ప్రధాన కాలువ అభివృద్ధికి	15-00	"
8.	కృష్ణాపశ్చిమ ప్రధానకాలువ అభివృద్ధి	72-00	"
9.	ఏలూరుకాలువ అభివృద్ధి	24-00	ప.గోదావరి
10.	రామిలేరు కాలువ అభివృద్ధికి	85-00	"
11.	నిజాంపట్నం కాలువ	22-00	గుంటూరు
12.	పశ్చిమవైపు కాలువ అభివృద్ధి కొరకు	25-00	"

13.	కొమ్మమూరు కాలువ అభివృద్ధి కొరకు	29-00	ప్రకాశం
		427-00	లక్షలు

1991-92 సం||లో

1.	రైవ్స్ కెనాల్ అభివృద్ధికి	24-00	కృష్ణా
		32.20కిమీ. నుండి 40.80కిమీ. వరకు	
2.	రైవ్స్ కాలువ అభివృద్ధికి	22-00	"
		40.80కిమీ నుండి 46.8కిమీ. వరకు	
3.	రైవ్స్ కాలువ నిర్మాణపనికి అభివృద్ధికి	29-00	"
4.	దిగువ పుల్లెరుకాలువ అభివృద్ధికి	20-00	"
5.	పోల్ రాజ్ కాలువ అభివృద్ధికి	50-00	"
		145-00	లక్షలు
6.	ఏలూరుకాలువ అభివృద్ధికి	56-00	"
		2.00కిమీ. నుండి 40.00కిమీ. వరకు	
7.	ఏనికెపాడు యు.టి. అభివృద్ధికి	80-00	"
8.	కేసరపల్లి యు.టి. అభివృద్ధికి	80-00	"
9.	ఆతుకూరు యు.టి. మరియు పల్లి యు.టి. మొదలగు అభివృద్ధికి	23-00	"
10.	బందరుకాలువ అభివృద్ధి చేయుటకు	8-00	"
11.	తూర్పువైపు నగలకాలువ అభివృద్ధికి	40-00	"
12.	కొమ్మమూర్ కాలువ అభివృద్ధికి	22-00	గుంటూరు
		54.10కిమీ నుండి 60కిమీ వరకు	
		454-00	లక్షలు

1992 - 93 సం||లో

1.	దిగువ పుల్లెరు నిర్మాణానికి	20-00	కృష్ణా
2.	కేంప్ బిల్ కాలువ అభివృద్ధికి	50-00	"
3.	తూర్పుకాలువ అభివృద్ధి, ముదపకల మరియు వాటి శాఖలు	11-00	"
4.	కొమ్మమూర్ కాలువ (19.30కిమీ నుండి 54.10కిమీ వరకు)	69-00	గుంటూరు
		150-00	

గోదావరి డెల్టా

1990 - 91 సం||లో

1.	మండపేట కాలువ అభివృద్ధి	20-00	తూ.గో.
2.	హాలతోడు కాలువకు	28-00	"
3.	కోరింగ కాలువ అభివృద్ధికి	19-00	"
4.	ఇంజిరామ్ కాలువ	20-00	"
5.	కాకినాడ కాలువ అభివృద్ధికి	39-00	"

6.50కి.మీ.నుండి 15 285 కి.మీ.

91-92 సం॥లో

6. కాకినాడ కాలువ అభివృద్ధికి	28-90	"
18.10 కి.మీ.నుండి 25.70కి.మీ		
7. బేంక్ కాలువ, 25.74 నుండి	80-00	"
64.476 కి.మీ. వరకు		
8. అమలాపురం కాలువ అభివృద్ధికి	45-00	"
9. గన్నవరం కాలువ అభివృద్ధికి	20-00	"
10. గన్నవరం ఆక్విడక్ట్ సామర్థ్యాన్ని		
పెంచడానికి	56-00	"
11. 9/8 ఏలూరు కాలువ మైలురాయివద్ద		
రెగ్యులేటర్ నిర్మాణానికి	78.70	ప॥గో॥
12. రాళ్ళమడుగు డ్రైన్సు, గోదావరి		
పశ్చిమ ప్రధాన కాలువకు	20-00	"
	455-00	

1991-92 సం॥లో

1. వేదరుపల్లె కాలువ అభివృద్ధికి	20-00	ప॥గో॥
2. బావల్ కోట కాలువకు	73-80	"
3. సామల్ కోట కాలువకు	70-00	"
4. ,, కి.మీ. 42.058	76-20	"
5. తొస్సిపూడి కాలువ అభివృద్ధికి	20-00	"
6. గన్నవరం కాలువ అభివృద్ధికి	25-00	"
(కి.మీ. 13.20 నుండి 40.20 వరకు)		
7. ఉండి కాలువ అభివృద్ధికి	53-00	ప॥గో॥
8. అత్తిలి కాలువ	24-00	"
	362-00	

92-93 సం॥లో

1. కి. మీ. 43.10 నుండి 75.40 కి.మీ. వరకు		
బేంక్ కాలువ	50-00	ప॥గో॥
2. బేంక్ కాలువ అభివృద్ధికి	40-00	
	90-00	

పెన్నార్ డెల్టా 1990-91 సం॥లో

1. ఉయ్యలకల్వం నుండి జానర్		
సాహెబ్ కాలువ వరకు	23-70	నెల్లూరు
2. తూర్పు కాలవ నుండి మధ్య కాలువ		
కు రెనింగ్	20-30	"
3. ఉండలపాలెం, ఉన్నామసాగర్	9-00	"
	53-00	

1. డి. ఆర్. చానల్ కు	11-80	నెల్లూరు
2. జువ్వలదిన్నె కాలువ	11-70	"
3. దువ్వూరు కాలువ	5-00	"
4. హరిహరపురం కాలువ	8-00	"
	81-00	

2. వరద కట్టలు

వ. నెం.	పని పేరు	90-91	91-92	92-93	మొత్తం
1.	కారదా నది వరద కట్ట	285	391	374	1050
2.	నాగవళి నది వరద కట్ట	90	—	—	90
					1140

జిల్లా లవారిగా, సంవత్సరాల వారిగా చేపట్టబడే పనులు
భారీ నీటి పారుదల

జిల్లా	90-91	91-92	92-93	మొత్తం
తూర్పు గోదావరి	856-80	285-00	50-00	691-80
పశ్చిమ గోదావరి	207-70	77-00	40-00	324-70
కృష్ణా	242-00	432-00	71-00	755-00
గుంటూరు	47-00	22-00	69-00	138-00
ప్రకాశం	29-00	—	—	29-00
నెల్లూరు	53-00	31-00	—	84-00
	935-00	847-00	240-00	2022-00

లక్షలలో

1. భారీ నీటి పనులు

వ. నెం.	పేరు	90-91	91-92	92-93	మొత్తం
1.	కృష్ణా డెల్టా	427-00	454-00	150-00	1031-00
2.	గోదావరి డెల్టా	455-00	362-00	90-00	907-00
3.	పెన్నార్ డెల్టా	53-00	31-00	—	84-00
	మొత్తం	935-00	847-00	240-00	2022-00

2. వరద కట్టలు

1.	కారదా నది వరద కట్ట	285-00	391-00	374-00	1050-00
2.	నాగవళి నది				
	వరద కట్ట	90-00	—	—	90-00
		375-00	391-00	374-00	1140-00

ఆలయమని, మసీదని వద్దు వద్దు వివాదం
ఆకలి, శోకం సమనే మార్గంలో నడుద్దాం

మతోన్మాదం దేశానికే ప్రమాదం
అయోధ్య వివాదం - దేశానికే అనర్థం

**ఆంధ్రప్రదేశ్లో వ్యవసాయ, గ్రామీణ రుణ ఉపశమన (మాఫీ) పథకం అమలు
(సంఖ్యలు కోట్ల రూపాయలలో)**

వరుస సంఖ్య	జిల్లా పేరు	వాణిజ్య బ్యాంకులు	గ్రామీణ బ్యాంకులు	సహకార బ్యాంకులు	మొత్తం
		ఖాతాలు	సొమ్ము	ఖాతాలు	సొమ్ము
1.	శ్రీకాకుళం	- -	0.00	- -	0.00
2.	విజయనగరం	19,137	4.63	26.964	0.00
3.	విశాఖపట్నం	51,200	7.73	- -	3.42
4.	తూర్పు గోదావరి	39,984	11.84	- -	0.00
5.	పశ్చిమగోదావరి	37,248	16.62	- -	0.00
6.	కృష్ణా	38,661	14.05	- -	0.00
7.	గుంటూరు	1,30,755	57.40	- -	0.00
8.	ప్రకాశం	78,012	30.13	7,908	2.23
9.	నెల్లూరు	67,487	24.11	16.784	4.32
10.	చిత్తూరు	71,273	26.18	35.485	11.27
11.	అనంతపురం	33,042	12.93	11,071	3.75
12.	నిజామాబాద్	36,724	15.12	1,209	0.38
13.	నల్గొండ	35,272	13.15	37,491	11.27
14.	ఆదిలాబాద్	- -	0.00	- -	0.00
15.	మహబూబ్ నగర్	95,701	32.75	27.974	7.16
16.	కరీంనగర్	24,846	5.17	3,232	0.75
17.	ఖమ్మం	10,877	4.49	39,006	14.25
18.	వరంగల్	32,497	10.99	5,592	1.55
19.	రంగారెడ్డి	5,517	2.16	178	0.04
20.	మెదక్	51,863	21.53	22,038	0.65
21.	కడప	31,790	14.15	- -	- -
22.	కర్నూల్	33,075	16.63	- -	0.00
				25,434	8.84
				58,509	25.47

మ

RW01 A103

మిరప పంటపై అధిక లాభాలకు మహాశక్తి మెటాజింక్

సూక్ష్మపోషక పదార్థముల మిశ్రమము

చిలేటెడ్ జింక్

ఆగ్రోశక్తి

(గి.ట.యాకాంటనాల్)

తయారు చేయువారు

గ్రీన్ మోర్ ల్యాబొరేటరీస్

హైదరాబాద్

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	Rvvo/A 103
పుస్తకం పేరు	రేఖాంగణ
తారీఖు	22/8/23
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరీక్ష చేసినది	Amrutha
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడింది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good